

U S T A W A

z dnia.....2002 r.

o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych.

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Art. 1. Ustawa określa zasady powoływania do zawodowej służby wojskowej, przebieg tej służby, podstawowe uprawnienia i obowiązki służbowe żołnierzy zawodowych, w tym w zakresie działalności publicznej, uposażenie i inne należności pieniężne żołnierzy zawodowych oraz zasady zwalniania z zawodowej służby wojskowej, a także przebieg służby wojskowej kandydatów na żołnierzy zawodowych, jak również przebieg służby wojskowej żołnierzy zawodowych i kandydatów na żołnierzy zawodowych w razie ogłoszenia mobilizacji, ogłoszenia stanu wojennego i w czasie wojny.

Art. 2. Żołnierzem zawodowym może być osoba posiadająca wyłącznie obywatelstwo polskie, o nieposzlakowanej opinii, której wierność dla Rzeczypospolitej Polskiej nie budzi wątpliwości, posiadająca odpowiednie kwalifikacje oraz zdolność fizyczną i psychiczną do pełnienia zawodowej służby wojskowej.

Art. 3. 1. Żołnierze zawodowi są żołnierzami w czynnej służbie wojskowej.

2. Żołnierze zawodowi pełnią zawodową służbę wojskową dla dobra Rzeczypospolitej Polskiej. Służba ta wymaga zdyscyplinowania, lojalności i poświęcenia.

3. Państwo zapewnia żołnierzom zawodowym warunki umożliwiające oddanie się służbie Narodowi i Ojczyźnie oraz godne warunki życia, rekompensując odpowiednio trud, ograniczenia i wyrzeczenia związane z pełnieniem zawodowej służby wojskowej.

Art. 4. 1. Żołnierze zawodowi stanowią kadrę zawodową Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, zwanych dalej "Siłami Zbrojnymi".

2. Kadra zawodowa Sił Zbrojnych dzieli się na:

- 1) korpus oficerów zawodowych;
- 2) korpus podoficerów zawodowych;
- 3) korpus szeregowych zawodowych.

3. Korpusy oficerów, podoficerów i szeregowych zawodowych dzielą się na korpusy osobowe składające się z grup i specjalności wojskowych.

4. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, liczbę stanowisk służbowych w poszczególnych korpusach kadry zawodowej Sił Zbrojnych, uwzględniając planowaną strukturę Sił Zbrojnych.

5. Minister Obrony Narodowej, w drodze rozporządzenia, tworzy i znosi korpusy osobowe oraz ustala ich podział na grupy i specjalności wojskowe, zapewniając zaspokojenie potrzeb Sił Zbrojnych.

6. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze zarządzenia, nazwy stanowisk służbowych wraz z zaszeregowaniem do określonego stopnia etatowego, grupy i specjalności wojskowej.

Art. 5. 1. Zdolność fizyczną i psychiczną do pełnienia zawodowej służby wojskowej ustala wojskowa komisja lekarska, wydając w tej sprawie orzeczenie. Orzeczenie wojskowej komisji lekarskiej jest decyzją administracyjną.

2. Do wojskowej komisji lekarskiej kieruje się żołnierz zawodowy z urzędu albo na jego wniosek. Do wojskowej komisji lekarskiej kieruje się z urzędu także żołnierz i inną osobę, która zgłosiła chęć pełnienia zawodowej służby wojskowej.

3. Do wojskowej komisji lekarskiej kieruje się z urzędu żołnierzy zawodowych:

- 1) gdy nie wykonują zadań służbowych z powodu choroby trwającej nieprzerwanie przez trzy miesiące;
- 2) jeżeli w ich stanie zdrowia nastąpiło pogorszenie uniemożliwiające lub utrudniające wykonywanie zadań służbowych;
- 3) gdy ulegli wypadkom pozostającym w związku z pełnieniem zawodowej służby wojskowej lub u których została stwierdzona choroba powstała w związku ze szczególnymi właściwościami lub warunkami służby wojskowej;
- 4) w celu przeprowadzenia okresowych lub okolicznościowych badań lekarskich żołnierzy zaliczonych do określonych specjalności wojskowych;
- 5) przed skierowaniem do pełnienia zawodowej służby wojskowej poza granicami państwa;
- 6) jeżeli orzeczenie wojskowej komisji lekarskiej jest niezbędne w postępowaniu karnym lub w sprawach o wykroczenia.

4. Do wojskowej komisji lekarskiej można skierować z urzędu żołnierza zawodowego również w innych, niż wymienione w ust. 3, przypadkach uzasadnionych potrzebami Sił Zbrojnych, w tym w szczególności:

- 1) przed wyznaczeniem na stanowisko służbowe;
- 2) w związku z przeniesieniem do innego korpusu osobowego albo grupy lub specjalności wojskowej;
- 3) przed zwolnieniem z zawodowej służby wojskowej z innych przyczyn niż ze względu na stan zdrowia.

5. Do wojskowej komisji lekarskiej kierują:

- 1) wojskowy komendant uzupełnień – żołnierzy i inne osoby ubiegające się o powołanie do zawodowej służby wojskowej;
- 2) dowódca jednostki wojskowej – w przypadkach wymienionych w ust. 3 pkt 1 - 4 i ust. 4 pkt 3, a także po uzgodnieniu z organem właściwym do wyznaczenia żołnierza zawodowego na stanowisko służbowe, w przypadkach wymienionych w ust. 3 pkt 5 oraz ust. 4 pkt 1 i 2;
- 3) komendant wojskowego zakładu opieki zdrowotnej – żołnierzy zawodowych przebywających na leczeniu w tym zakładzie;
- 4) sąd, prokurator, komendant jednostki organizacyjnej Żandarmerii Wojskowej oraz inny organ, przed którym toczy się postępowanie w sprawach o przestępstwo lub wykroczenie – w przypadku wymienionym w ust. 3 pkt 6;
- 5) Minister Obrony Narodowej – wszystkich żołnierzy zawodowych.

6. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) kategorie zdolności do zawodowej służby wojskowej i szczegółowe warunki zaliczania do tych kategorii;
- 2) właściwość i tryb postępowania wojskowych komisji lekarskich;
- 3) tryb kierowania żołnierzy zawodowych i osób ubiegających się o powołanie do zawodowej służby wojskowej, do wojskowych komisji lekarskich;
- 4) terminy badań, o których mowa w ust. 3 pkt 4.

Rozporządzenie to ustali w szczególności organizację i właściwość wojskowych komisji lekarskich pierw-

szej i drugiej instancji, sposób kierowania i wzywania do tych komisji, zakres badań lekarskich, sposób oceniania kategorii zdolności do zawodowej służby wojskowej zgodnie z aktualnym stanem wiedzy medycznej, tryb orzekania przez komisje oraz tryb rozpatrywania odwołań. Rozporządzenie to zapewni aby do zawodowej służby wojskowej były powoływane i pełniły ją osoby posiadające stan zdrowia odpowiadający warunkom zawodowej służby wojskowej.

Art. 6. 1. W rozumieniu niniejszej ustawy następujące określenia oznaczają:

- 1) „żołnierze zawodowi” – żołnierzy powołanych do zawodowej służby wojskowej i pełniących tę służbę na podstawie kontraktu na pełnienie służby stałej lub kontraktu na pełnienie służby terminowej, z wyjątkiem żołnierzy zawodowych aplikantów, asesorów i sędziów sądów wojskowych, którzy na podstawie odrębnej ustawy pełnią służbę stałą;
- 2) „potrzeby Sił Zbrojnych” – celowość powołania do zawodowej służby wojskowej, wyznaczenia na stanowisko służbowe, zwolnienia ze stanowiska służbowego, przeniesienia do rezerwy kadrowej lub dyspozycji albo do innego korpusu osobowego bądź zwolnienia żołnierza zawodowego z zawodowej służby wojskowej, w ramach liczby stanowisk w poszczególnych korpusach kadry zawodowej Sił Zbrojnych;
- 3) „stanowisko służbowe” – miejsce żołnierza zawodowego w hierarchii służbowej jednostki organizacyjnej, z określoną dla tego stanowiska nazwą, stopniem wojskowym, wymaganiami kwalifikacyjnymi, opisem stanowiska, grupą uposażenia, korpusem osobowym, grupą i specjalnością wojskową;
- 4) „stopień etatowy” – określony dla danego stanowiska służbowego stopień wojskowy;
- 5) „wyższe stanowisko służbowe” – stanowisko służbowe, którego stopień etatowy jest wyższy od stopnia etatowego poprzednio zajmowanego stanowiska służbowego;
- 6) „równorzędne stanowisko służbowe” – stanowisko służbowe, którego stopień etatowy jest równy stopniowi etatowemu poprzednio zajmowanego stanowiska służbowego;
- 7) „stanowiska główne” – stanowiska służbowe przeznaczone dla oficerów zawodowych, na których ponosi się bezpośrednią odpowiedzialność za zdolność bo-

ją pododdziałów, oddziałów i innych jednostek organizacyjnych bądź bezpośrednią odpowiedzialność za istotny proces funkcjonowania Sił Zbrojnych w okresie pokoju lub wojny; służba na poszczególnych stanowiskach głównych jest pełniona przez jedną kadencję;

- 8) „stanowiska pośrednie” – stanowiska służbowe przeznaczone dla oficerów zawodowych wyodrębnione spośród wszystkich stanowisk służbowych, przygotowujące (doskonalące) do objęcia stanowisk głównych; służba na poszczególnych stanowiskach pośrednich jest pełniona przez jedną kadencję;
- 9) „stanowiska zasadnicze” – grupę stanowisk służbowych obejmującą stanowiska główne i pośrednie;
- 10) „stanowiska zabezpieczające” – stanowiska służbowe przeznaczone dla oficerów zawodowych wyodrębnione spośród wszystkich stanowisk służbowych, z wyłączeniem stanowisk zasadniczych i szczególnych;
- 11) „stanowiska szczególne” – specyficzne z uwagi na rodzaj i charakter stanowiska służbowe przeznaczone dla oficerów zawodowych, do zajmowania których niezbędne są określone w odrębnych przepisach wymagania;
- 12) „kadencja na stanowisku” – okres pełnienia przez żołnierza zawodowego służby na stanowisku służbowym określony w opisie stanowiska służbowego, jakie żołnierz zajmuje, oraz w decyzji personalnej wyznaczającej go na to stanowisko;
- 13) „kontrakt” – pisemną umowę zawartą między osobą zgłaszającą chęć pełnienia zawodowej służby wojskowej lub służby kandydackiej a organem właściwym do zawarcia takiej umowy;
- 14) „modele przebiegu służby wojskowej” – przewidziana dla poszczególnych korpusów kadry zawodowej Sił Zbrojnych kolejność zajmowania poszczególnych stanowisk służbowych, na podstawie których planuje się rozwój służbowy żołnierzy zawodowych;
- 15) „sędziowie w sądzie wojskowym” – żołnierzy zawodowych pełniących zawodową służbę wojskową na stanowiskach sędziów w sądach wojskowych, Izbie Wojskowej Sądu Najwyższego i Departamencie Sądów Wojskowych Ministerstwa Sprawiedliwości;

- 16) „prokuratorzy wojskowi” – żołnierzy zawodowych pełniących zawodową służbę wojskową na stanowiskach prokuratorów w wojskowych jednostkach organizacyjnych prokuratury;
- 17) „objęcie stanowiska służbowego” – określony w rozkazie dowódcy jednostki wojskowej faktyczny dzień przystąpienia żołnierza zawodowego do wykonywania obowiązków służbowych na stanowisku służbowym, na które żołnierz ten został wyznaczony decyzją uprawnionego organu.

2. Ilekroć w niniejszej ustawie jest mowa o:

- 1) „jednostce wojskowej” bez bliższego określenia - należy przez to rozumieć również jednostki organizacyjne podporządkowane Ministrowi Obrony Narodowej i przez niego nadzorowane, przedsiębiorstwa państwowe, dla których jest on organem założycielskim oraz komórki organizacyjne Ministerstwa Obrony Narodowej;
- 2) „decyzji” bez bliższego określenia - należy przez to rozumieć również rozkaz personalny.

Art. 7.1. Przewidziane w ustawie uprawnienia dowódców jednostek wojskowych, w stosunku do żołnierzy zawodowych:

- 1) pełniących zawodową służbę wojskową w jednostkach organizacyjnych podporządkowanych Ministrowi Obrony Narodowej lub przez niego nadzorowanych, przedsiębiorstwach państwowych, dla których jest on organem założycielskim albo komórkach organizacyjnych Ministerstwa Obrony Narodowej przysługują odpowiednio dyrektorom (szefom, komendantom, kierownikom, prezesom) tych jednostek i komórek organizacyjnych;
- 2) zajmujących stanowiska dowódców jednostek wojskowych (dyrektorów, szefów, komendantów, kierowników, prezesów) przysługują ich bezpośrednim przełożonym.

2. Przepis ust. 1 ma odpowiednie zastosowanie w stosunku do kierowników instytucji cywilnych, o których mowa w art. 22 ust. 1.

Art. 8. 1. Od decyzji wydanych przez właściwe organy w sprawach określonych w ustawie żołnierz zawodowy może wnieść odwołanie do organu wyższego stopnia, na zasadach określonych w Kodeksie postępowania administracyjnego, a także, z zastrzeżeniem ust. 2, skargę do sądu administracyjnego, na zasadach określonych w odrębnych przepisach.

2. Skarga do sądu administracyjnego nie może być wniesiona na decyzje w sprawach:

- 1) wyznaczenia (zwolnienia) lub przeniesienia na stanowisko służbowe, do rezerwy kadrowej lub dyspozycji;
- 2) mianowania na stopień wojskowy;
- 3) przeniesienia do innego korpusu osobowego lub do innej grupy albo specjalności wojskowej;
- 4) delegowania do wykonywania zadań służbowych poza jednostką wojskową.

Rozdział 2

Powołanie do zawodowej służby wojskowej

Art. 9. 1. Stosunek służbowy zawodowej służby wojskowej powstaje w drodze powołania do zawodowej służby wojskowej po podpisaniu kontraktu na pełnienie tej służby.

2. Rozpoczęcie pełnienia zawodowej służby wojskowej następuje w dniu określonym w kontrakcie.

3. Do zawodowej służby wojskowej powołuje Szef Sztabu Generalnego Wojska Polskiego.

Art. 10. Do zawodowej służby wojskowej:

- 1) w korpusie oficerów zawodowych:
  - a) powołuje się żołnierza mianowanego na stopień wojskowy podporucznika (podporucznika marynarki) po ukończeniu, w czasie pełnienia służby kandydackiej:
    - wyższej szkoły wojskowej i uzyskaniu tytułu zawodowego magistra (równorzędnego),
    - szkolenia wojskowego, w przypadku posiadania tytułu zawodowego magistra (równorzędnego),

- b) może być powołany oficer rezerwy posiadający tytuł zawodowy magistra (równorzędny);
- 2) w korpusie podoficerów zawodowych:
- a) powołuje się żołnierza mianowanego na stopień wojskowy kaprała (mata), posiadającego świadectwo dojrzałości, po ukończeniu, w czasie pełnienia służby kandydackiej, nauki w szkole podoficerskiej,
  - b) może być powołany podoficer rezerwy posiadający świadectwo dojrzałości;
- 3) w korpusie szeregowych zawodowych może być powołany:
- a) żołnierz rezerwy, który ukończył co najmniej gimnazjum i posiada przygotowanie zawodowe oraz odbył w pełnym wymiarze zasadniczą służbę wojskową,
  - b) żołnierz nadterminowej zasadniczej służby wojskowej i zasadniczej służby wojskowej, który ukończył co najmniej gimnazjum i posiada przygotowanie zawodowe
- jeżeli posiada kwalifikacje przydatne w korpusie osobowym, w jakim ma pełnić zawodową służbę wojskową, i po mianowaniu go na stopień wojskowy starszego szeregowego (starszego marynarza), jeżeli posiada niższy stopień wojskowy.

Art. 11. Jeżeli przemawiają za tym szczególnie uzasadnione potrzeby Sił Zbrojnych, do zawodowej służby wojskowej można powołać, w korpusie szeregowych zawodowych, pomimo nie spełniania warunków określonych w art. 10 pkt 3, osobę, która ukończyła co najmniej gimnazjum i posiada przygotowanie zawodowe oraz szczególne kwalifikacje lub umiejętności, po odbyciu szkolenia wojskowego i mianowaniu na stopień wojskowy starszego szeregowego (starszego marynarza).

Art. 12. 1. Kontrakt na pełnienie zawodowej służby wojskowej może być zawarty jako:

- 1) kontrakt na pełnienie służby stałej;
- 2) kontrakt na pełnienie służby terminowej.

2. Właściwym do zawierania kontraktów jest organ uprawniony do wyznaczenia żołnierza zawodowego na stanowisko służbowe, na którym żołnierz będzie pełnił zawodową służbę wojskową.

3. Kontrakt na pełnienie służby terminowej zawiera się na okres do sześciu lat.

Art. 13. 1. Z żołnierzami, którzy ukończyli naukę w wyższej szkole wojskowej lub szkolenie wojskowe, o którym mowa w art. 10 pkt 1 lit. a, albo szkołę podoficerską, z oceną ogólną:

- 1) bardzo dobrą lub dobrą – mogą być zawarte kontrakty na pełnienie służby stałej;
- 2) w pozostałych przypadkach – zawiera się kontrakty na pełnienie służby terminowej.

2. Z żołnierzami, o których mowa w art. 10 ust. 3 i art. 11, zawiera się kontrakty na pełnienie służby terminowej.

Art. 14. 1. Najpóźniej na dwanaście miesięcy przed dniem upływu okresu, na jaki został zawarty kontrakt na pełnienie służby terminowej, żołnierz zawodowy może wystąpić z wnioskiem o zawarcie kolejnego kontraktu na pełnienie służby terminowej.

2. Z żołnierzem zawodowym pełniącym zawodową służbę wojskową w ramach kontraktu na pełnienie służby terminowej może być podpisany, na jego wniosek, kontrakt na pełnienie służby stałej, jeżeli posiada bardzo dobrą ocenę w ostatniej opinii okresowej.

3. Z inicjatywą zawarcia kolejnego kontraktu na pełnienie służby terminowej lub kontraktu na pełnienie służby stałej może wystąpić również dowódca jednostki wojskowej, w której żołnierz zawodowy pełni zawodową służbę wojskową.

Art. 15. Kontrakt powinien zawierać:

- 1) oznaczenie stron – stopień wojskowy, imię i nazwisko oraz stanowisko służbowe dowódcy jednostki wojskowej, a także stopień wojskowy, imię i nazwisko, imię ojca, datę urodzenia, adres oraz serię i numer dowodu tożsamości żołnierza lub innej osoby powoływanej do zawodowej służby wojskowej;
- 2) datę i miejsce podpisania;
- 3) określenie dnia rozpoczęcia zawodowej służby wojskowej, a w przypadku kontraktu na pełnienie służby terminowej, również dnia, do którego kontrakt obowiązuje;
- 4) określenie rodzaju stanowisk służbowych, na których będzie pełniona zawodowa służba wojskowa – w przypadku kontraktu na pełnienie służby terminowej;

- 5) oświadczenie żołnierza lub innej osoby powoływanej do zawodowej służby wojskowej, że znane są jej zasady pełnienia tej służby;
- 6) podpisy.

Art. 16. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) szczegółowe warunki i tryb powoływania do zawodowej służby wojskowej oraz nadawania pierwszych stopni wojskowych osobom, o których mowa w art. 10 pkt 1 lit. a, pkt 2 lit. a, pkt 3 oraz art. 11;
- 2) szczegółowy tryb zawierania kontraktów i wzory kontraktów.

Rozporządzenie powinno zagwarantować, aby nabór do zawodowej służby wojskowej, przy uwzględnieniu kryteriów przewidzianych w ustawie, miał charakter otwarty i był konkurencyjny.

Art. 17. 1. Przepisów art. 9, art. 10 pkt 1, art. 12, art. 13 ust. 1 oraz art. 14 i 15 nie stosuje się w przypadku powołania do zawodowej służby wojskowej aplikantów, asesorów i sędziów w sądach wojskowych.

2. Powołanie do zawodowej służby wojskowej aplikantów, asesorów i sędziów w sądach wojskowych regulują odrębne przepisy.

Art. 18. 1. Pracownik powołany do zawodowej służby wojskowej zachowuje prawo do ostatnio pobieranego wynagrodzenia od pracodawcy do końca miesiąca kalendarzowego, w którym jest obowiązany stawić się do pełnienia tej służby.

2. Stosunek pracy z pracownikiem powołanym do zawodowej służby wojskowej wygasa z dniem stawienia się do tej służby.

Rozdział 3

Przebieg zawodowej służby wojskowej

Art. 19. Żołnierz zawodowy pełni zawodową służbę wojskową:

- 1) na stanowisku służbowym w jednostce wojskowej, z zastrzeżeniem art. 22 ust. 1 i art. 24 ust. 1;
- 2) w rezerwie kadrowej;
- 3) w dyspozycji.

Art. 20. 1. Żołnierz zawodowy, zwolniony z dotychczas zajmowanego stanowiska służbowego, może być przeniesiony do rezerwy kadrowej organu określonego w ust. 3, jeżeli przewiduje się wyznaczenie go na inne stanowisko służbowe.

2. Okres pozostawania żołnierza zawodowego w rezerwie kadrowej nie może być jednorazowo dłuższy niż dwadzieścia cztery miesiące, z zastrzeżeniem ust. 4.

3. Organem wojskowym właściwym do przeniesienia żołnierza zawodowego do rezerwy kadrowej jest:

- 1) Minister Obrony Narodowej – w przypadku żołnierza zawodowego zwolnionego ze stanowiska służbowego przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, Prezesa Rady Ministrów i Ministra Obrony Narodowej;
- 2) Szef Sztabu Generalnego Wojska Polskiego – w przypadku żołnierza zawodowego zwolnionego ze stanowiska służbowego w Sztabie Generalnym Wojska Polskiego i podległych jednostkach organizacyjnych oraz w rodzajach Sił Zbrojnych, Wojskowych Służbach Informacyjnych, Komendzie Głównej Żandarmerii Wojskowej i podległych im jednostkach wojskowych;
- 3) dyrektor departamentu Ministerstwa Obrony Narodowej właściwego w sprawach kadr – w pozostałych przypadkach.

4. Jeżeli przeniesienie do rezerwy kadrowej następuje w związku ze skierowaniem żołnierza zawodowego na studia zagraniczne, czas przebywania w rezerwie kadrowej obejmuje okres tych studiów.

5. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) limit żołnierzy zawodowych, pozostających w rezerwie kadrowej, dla poszczególnych organów wymienionych w ust. 3, w ramach ogólnej liczby stanowisk służbowych określonej na podstawie w art. 4 ust. 4;
- 2) tryb przenoszenia żołnierzy zawodowych do rezerwy kadrowej, warunki i sposób pełnienia przez nich zawodowej służby wojskowej w tym okresie, a

także sposób nakładania na nich zadań służbowych oraz rozliczania z ich wykonania.

Rozporządzenie to powinno przewidywać w szczególności, że żołnierze zawodowi w okresie pozostawania w rezerwie kadrowej podlegają regułom pełnienia zawodowej służby wojskowej i wykonują zadania służbowe określone przez organ, który przeniósł ich do rezerwy kadrowej.

Art. 21.1. Żołnierz zawodowy, w stosunku do którego została wydana ostateczna decyzja o zwolnieniu z zawodowej służby wojskowej, może być na okres do dnia zwolnienia z tej służby przeniesiony do dyspozycji.

2. Żołnierza zawodowego z dniem przeniesienia do dyspozycji zwalnia się z dotychczas zajmowanego stanowiska służbowego.

3. Organem uprawnionym do przeniesienia żołnierza zawodowego do dyspozycji jest organ, który wydał decyzję o zwolnieniu żołnierza z zawodowej służby wojskowej, pozostawiając tego żołnierza na zaopatrzeniu w dotychczasowej lub innej jednostce wojskowej.

4. Żołnierza zawodowego przeniesionego do dyspozycji właściwy dowódca może zwolnić z wykonywania zadań służbowych.

Art. 22. 1. Żołnierz zawodowy, za jego pisemną zgodą, może pełnić zawodową służbę wojskową w Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, Departamencie Sądów Wojskowych Ministerstwa Sprawiedliwości lub Agencji Wywiadu oraz w innych instytucjach realizujących szczególne zadania na rzecz obronności i bezpieczeństwa Państwa, zwanych dalej "instytucjami cywilnymi".

2. Stanowiska służbowe, o których mowa w ust. 1, ujmuje się w wykazie prowadzonym przez Szefa Sztabu Generalnego Wojska Polskiego.

3. Żołnierza zawodowego, o którym mowa w ust. 1, wyznacza na wskazane stanowisko służbowe kierownik instytucji cywilnej w formie przewidzianej dla tego stanowiska, określonej w odrębnych przepisach.

4. Żołnierzowi zawodowemu pełniącemu zawodową służbę wojskową w instytucji cywilnej przysługują uprawnienia i świadczenia, w tym uposażenie i inne należności pieniężne, określone

w przepisach dla żołnierzy zawodowych pełniących służbę w jednostkach wojskowych, z zastrzeżeniem ust. 5.

5. Do żołnierzy zawodowych pełniących zawodową służbę wojskową w instytucjach cywilnych stosuje się odpowiednio obowiązujące na zajmowanych przez nich stanowiskach służbowych, przepisy prawa pracy lub przepisy dotyczące stosunku służbowego, odnoszące się do obowiązków pracodawcy i pracownika, regulaminów pracy, wyróżnień nie związanych z przebiegiem zawodowej służby wojskowej, odpowiedzialności materialnej pracowników, rozkładu czasu pracy oraz bezpieczeństwa i higieny pracy, jak również tworzenia funduszu nagród, a także przyznawania nagród, innych niż wynikające z przepisów o dyscyplinie wojskowej.

6. Minister Obrony Narodowej sprawuje nadzór w zakresie pełnienia czynnej służby wojskowej nad żołnierzem zawodowym, o którym mowa w ust 1.

7. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) instytucje cywilne, inne niż wymienione w ust. 1, szczegółowy tryb postępowania przy wyznaczaniu żołnierzy zawodowych na stanowiska służbowe w tych instytucjach i odwoływania ze stanowisk;
- 2) sposób wykonywania przez Ministra Obrony Narodowej nadzoru, o którym mowa w ust. 6;
- 3) szczegółowe warunki i tryb opiniowania żołnierzy zawodowych, pełniących zawodową służbę wojskową w instytucjach cywilnych, oraz przełożonych uprawnionych do sporządzenia opinii.

Rozporządzenie to ustali w szczególności informacje, które powinien zawierać wniosek o wyznaczenie żołnierza zawodowego na stanowisko służbowe w instytucji cywilnej, kompetencje Ministra Obrony Narodowej, a także kompetencje kierowników instytucji cywilnych w zakresie wyznaczania żołnierzy na te stanowiska oraz odwołania z tych stanowisk. Rozporządzenie powinno określić również jakie przepisy będą stosowane wobec tych żołnierzy zawodowych przy wykonywaniu przez nich zadań służbowych i jakie należności pieniężne będzie wypłacała instytucja cywilna, a jakie organy wojskowe. Rozporządzenie powinno przewidywać, aby uprawnienia tych żołnierzy zawodowych, a w szczególności uposażenie, nie były mniej korzystne od uposażenia przysługującego na porównywalnych stanowiskach służbowych w jednostkach wojskowych.

Art. 23. Tryb postępowania i warunki wymagane przy wyznaczaniu żołnierzy zawodowych na stanowiska służbowe aplikantów, asesorów i sędziów w sądach wojskowych oraz prokuratorów w wojskowych jednostkach organizacyjnych prokuratury i odwoływania z tych stanowisk określają odrębne przepisy.

Art. 24. 1. Żołnierz zawodowy może być wyznaczony lub skierowany do pełnienia zawodowej służby wojskowej poza granicami państwa.

2. Do pełnienia zawodowej służby wojskowej poza granicami państwa wyznacza lub kieruje Szef Sztabu Generalnego Wojska Polskiego, z zastrzeżeniem ust. 3.

3. Żołnierzy zawodowych, o których mowa w art. 44 ust. 1 pkt 1, do pełnienia zawodowej służby wojskowej poza granicami państwa wyznacza lub kieruje Minister Obrony Narodowej.

4. W czasie pełnienia zawodowej służby wojskowej poza granicami państwa żołnierz zawodowy podlega organowi, który wyznaczył lub skierował go do pełnienia służby poza granicami państwa. Podczas wykonywania zadań służbowych poza granicami państwa żołnierz zawodowy może podlegać, w zależności od miejsca pełnienia zawodowej służby wojskowej, również innym przełożonym.

5. Żołnierzom zawodowym wyznaczonym do pełnienia zawodowej służby wojskowej poza granicami państwa przysługują, w szczególności, następujące uprawnienia i świadczenia:

- 1) prawo przebywania w miejscu pełnienia służby wraz z małżonkiem i dziećmi;
- 2) prawo do nieodpłatnego zakwaterowania w lokalu mieszkalnym, wraz z niezbędnym umeblowaniem i wyposażeniem, zgodnie z warunkami miejscowymi, odpowiednio do zajmowanego stanowiska służbowego i liczby przebywających z nim członków rodziny; w przypadku braku możliwości zapewnienia lokalu mieszkalnego żołnierzowi przysługuje równoważnik pieniężny;
- 3) zwrot opłat za naukę dzieci w szkole podstawowej, gimnazjum i średniej;
- 4) zwrot niezbędnych, udokumentowanych kosztów leczenia w państwie, w którym pełni służbę, oraz kosztów leczenia przebywających z nim członków rodziny.

6. Niezależnie od świadczeń, o których mowa w ust. 5, żołnierzom zawodowym udającym się poza granice państwa, w celu objęcia stanowiska służbowego, oraz żołnierzom pełniącym służ-

bę poza granicami państwa wyznaczonym na kolejne stanowisko za granicą w innym państwie niż dotychczas, a także żołnierzom powracającym do kraju po zakończeniu pełnienia służby poza granicami państwa, przysługuje:

- 1) zwrot kosztów podróży żołnierza i przebywających z nim członków rodziny;
- 2) zwrot kosztów przewozu rzeczy osobistego użytku i przedmiotów gospodarstwa domowego;
- 3) zwrot kosztów przejazdu do miejsca pełnienia służby za granicą i z powrotem do kraju członków rodziny nie przebywających z nim za granicą:
  - a) raz na dwa lata, jeżeli członek rodziny żołnierza nie przesiedlał się za granicę do miejsca pełnienia służby żołnierza,
  - b) jeden raz, jeżeli członek rodziny przebywał z żołnierzem za granicą i żołnierzowi pokryto koszty jego podróży, po upływie nie mniej niż jednego roku po przesiedleniu.

7. Żołnierzom zawodowym skierowanym do pełnienia zawodowej służby wojskowej poza granicami państwa przysługują, w szczególności, następujące uprawnienia i świadczenia:

- 1) bezpłatne zakwaterowanie i wyżywienie;
- 2) bezpłatne świadczenia zdrowotne oraz bezpłatne zaopatrzenie w leki i artykuły sanitarne;
- 3) bezpłatny przewóz:
  - a) z kraju do miejsca pełnienia służby i z powrotem, w związku z rozpoczęciem i zakończeniem pełnienia służby poza granicami państwa,
  - b) z miejsca pełnienia służby do kraju i z powrotem, w razie śmierci członka najbliższej rodziny;
- 4) urlop zdrowotny po powrocie do kraju, po zakończeniu pełnienia służby poza granicami państwa;
- 5) ubezpieczenie od następstw nieszczęśliwych wypadków zaistniałych w czasie pełnienia służby poza granicami państwa, wskutek których nastąpiło uszkodzenie ciała, rozstrój zdrowia lub śmierć żołnierza.

8. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, przypadki, w których następuje wyznaczenie, a w których skierowanie do pełnienia zawodowej służby wojskowej poza granicami państwa, szczególny tryb postępowania przy wyznaczaniu lub kierowaniu żołnierzy zawodowych do pełnienia służby poza granicami państwa, a także odwoływania do kraju z tej służby, warunki pełnienia przez żołnierzy służby poza granicami państwa, w tym zakres podległości, o której mowa w ust. 4, warunki przyznawania szczególnych świadczeń żołnierzom wyznaczonym i skierowanym do pełnienia służby poza granicami państwa oraz świadczeń przysługujących żołnierzom w związku z wyznaczeniem lub skierowaniem do pełnienia służby poza granicami państwa. Rozporządzenie, określając obowiązki i uprawnienia żołnierzy zawodowych wyznaczonych lub skierowanych do pełnienia zawodowej służby wojskowej poza granicami państwa, powinno w szczególności uwzględnić specyfikę wykonywanych zadań, zagrożenia dla zdrowia lub życia tych żołnierzy, a także istniejące w danym państwie warunki miejscowe.

Art. 25. 1. Dowódca jednostki wojskowej, w której żołnierz zawodowy jest wyznaczony na stanowisko służbowe, może dodatkowo powierzyć żołnierzowi czasowe pełnienie obowiązków służbowych w tej jednostce na stanowisku nie obsadzonym lub obsadzonym, na którym wyznaczony żołnierz czasowo nie wykonuje zadań służbowych.

2. Okres, o którym mowa w ust. 1, nie może być jednorazowo dłuższy niż piętnaście miesięcy.

3. W wyjątkowych przypadkach podoficerowi zawodowemu można dodatkowo powierzyć czasowe pełnienie obowiązków służbowych na stanowisku służbowym przewidzianym dla oficera zawodowego zaszeregowanym do stopnia etatowego kapitana (kapitana marynarki) włącznie, jeżeli nie wiąże się z tym powierzeniem stosunek przełożenia nad oficerami.

4. Żołnierza zawodowego, któremu dodatkowo powierzono czasowe pełnienie obowiązków służbowych na innym stanowisku służbowym, nie zwalnia się ze stanowiska dotychczas zajmowanego.

5. Przepisy ust. 1 - 4 mają zastosowanie również w przypadku czasowego powierzenia żołnierzowi zawodowemu obowiązków pracownika wojska, z tym że w takim przypadku okres, o którym mowa w ust. 2, nie może być jednorazowo dłuższy niż sześć miesięcy.

Art. 26. 1. Żołnierz zawodowy podlega opiniowaniu służbowemu w formie:

- 1) opiniowania okresowego – przeprowadzanego na sześć miesięcy przed dniem upływu kadencji lub kontraktu na pełnienie służby terminowej;
- 2) opiniowania specjalnego – przeprowadzanego w przypadkach określonych w ust. 2.

2. Specjalną opinię służbową sporządza się w razie:

- 1) ukończenia studiów lub nauki w szkole wojskowej;
- 2) ukończenia w trybie dziennym studiów doktoranckich lub podyplomowych albo kursu, trwających co najmniej trzy miesiące;
- 3) zakończenia pełnienia zawodowej służby wojskowej na stanowisku służbowym poza granicami państwa;
- 4) zwolnienia z zawodowej służby wojskowej;
- 5) wystąpienia o opinię przez sąd, prokuratora, Żandarmerię Wojskową, Wojskowe Służby Informacyjne, rzecznika dyscyplinarnego lub rzecznika dyscypliny finansów publicznych, Agencję Bezpieczeństwa Wewnętrznego albo Policję.

3. Opiniowanie służbowe ma na celu ocenę wykonywania przez żołnierza zawodowego obowiązków na zajmowanym stanowisku służbowym i stanowi podstawę do określenia dalszego przebiegu jego służby. Przedmiotem oceny jest w szczególności rzetelność wykonywania zadań służbowych, ocena kwalifikacji zawodowych, zaangażowanie w służbie oraz postawa i uzdolnienia żołnierza zawodowego.

4. W opinii okresowej przełożony dokonuje oceny wywiązywania się przez żołnierza zawodowego z obowiązków służbowych na zajmowanym stanowisku służbowym określonych w opisie tego stanowiska, wyrażoną w skali: spełnia wymagania, spełnia wymagania w ograniczonym zakresie, nie spełnia wymagań oraz zamieszcza ogólną ocenę opiniowanego żołnierza, wyrażoną w skali od 2 do 5 (niedostateczna, dostateczna, dobra i bardzo dobra).

5. Opinię służbową sporządza pismem odręcznym bezpośredni przełożony żołnierza zawodowego.

6. Przełożony jest obowiązany doręczyć, za pokwitowaniem, potwierdzoną kopię opinii służbowej żołnierzowi zawodowemu, którego ona dotyczy, w ciągu czternastu dni od dnia jej sporządzenia.

dzenia. W opinii służbowej zamieszcza się pouczenie o przysługującym żołnierzowi zawodowemu prawie wniesienia odwołania od opinii.

7. Żołnierzowi zawodowemu przysługuje prawo wniesienia odwołania od opinii służbowej do wyższego przełożonego w terminie czternastu dni od dnia jej otrzymania. Odwołanie wniesione po terminie nie podlega rozpoznaniu.

8. Wyższy przełożony rozstrzyga ostatecznie sprawę przez:

- 1) utrzymanie w mocy opinii służbowej;
- 2) zmianę opinii służbowej lub jej uzupełnienie;
- 3) uchylene i wydanie nowej opinii służbowej.

9. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe warunki i tryb opiniowania żołnierzy zawodowych, zapoznawania ich z treścią opinii służbowych oraz wnoszenia i rozpatrywania od nich odwołań, a także wzór arkusza opiniodawczego. Rozporządzenie powinno uwzględniać, aby sporządzona opinia służbowa w sposób jednoznaczny określała o przydatności lub braku przydatności żołnierza zawodowego na zajmowanym stanowisku służbowym, cechy osobowości żołnierza, w tym w szczególności odporność psychofizyczną na trudy zawodowej służby wojskowej, poziom wykonywania zadań służbowych oraz predyspozycje do zajmowania wyższych stanowisk, a także organy sporządzające specjalne opinie służbowe oraz zakres informacji zawartej w opinii specjalnej. Powinno ono zagwarantować, aby opiniowanie było oparte na zasadzie pełnej jawności i z zachowaniem godności osobistej opiniowanego żołnierza zawodowego.

Art. 27. 1. Stopniami wojskowymi żołnierzy zawodowych są stopnie ustanowione w odrębnych przepisach.

2. Nadanie żołnierzowi zawodowemu pierwszego i kolejnych stopni wojskowych następuje w drodze mianowania.

3. Pierwszym stopniem wojskowym jest:

- 1) w korpusie oficerów zawodowych – stopień wojskowy podporucznika (podporucznika marynarki);
- 2) w korpusie podoficerów zawodowych – stopień wojskowy kaprala (mata);
- 3) w korpusie szeregowych zawodowych – stopień wojskowy starszego szeregowego (starszego marynarza).

Art. 28. Warunkiem mianowania na stopień wojskowy podporucznika (podporucznika marynar-ki) jest ukończenie wyższej szkoły wojskowej i posiadanie tytułu zawodowego magistra (równorzędnego) albo posiadanie tytułu zawodowego magistra (równorzędnego) i odbycie szkolenia wojskowego oraz zda-nie egzaminu na oficera.

Art. 29. 1. Na stopień wojskowy kaprała (mata) mianuje się żołnierza spełniającego warunki określone w art. 10 pkt 2 lit. a, w związku z powołaniem do zawodowej służby wojskowej.

2. Jeżeli przemawiają za tym potrzeby Sił Zbrojnych, na stopień wojskowy kaprała (mata) może być mianowany, po zdaniu egzaminu na podoficera, szeregowy zawodowy, który posiada świadectwo dojrzałości i bardzo dobrą ogólną ocenę w opinii służbowej oraz nie ukończył trzydziestego roku życia.

Art. 30. Na stopień wojskowy starszego szeregowego (starszego marynarza) mianuje się żołnie-rza spełniającego warunki określone w art. 10 pkt 3 lub art. 11, w związku z powołaniem do zawodowej służby wojskowej.

Art. 31. 1. Żołnierza zawodowego mianuje się na stopień wojskowy odpowiadający stopniowi etatowemu stanowiska służbowego, na jakie żołnierz został wyznaczony. Mianowanie następuje z dniem objęcia obowiązków na stanowisku służbowym, z zastrzeżeniem ust. 2.

2. Mianowanie żołnierzy zawodowych na stopień wojskowy podporucznika (podpo-rucznika marynarki) i stopnie wojskowe generałów (admiralów) następuje z uwzględnieniem odrębnych przepisów.

Art. 32. 1. Na stopnie wojskowe w korpusie oficerów zawodowych, z wyjątkiem stopnia woj-skowego podporucznika (podporucznika marynarki), i stopnie wojskowe generałów (admiralów) mianuje Minister Obrony Narodowej.

2. Na stopnie wojskowe w korpusach podoficerów zawodowych i szeregowych zawo-dowych mianuje organ właściwy do wyznaczenia żołnierza zawodowego na stanowisko służbowe.

Art. 33. Utrata i pozbawienie stopnia wojskowego oraz degradacja następują na zasadach okre-szonych w odrębnych przepisach.

Art. 34. 1. Żołnierza zawodowego zalicza do określonego korpusu osobowego oraz grupy i spe-cjalności wojskowej Szef Sztabu Generalnego Wojska Polskiego w decyzji o powołaniu go do zawodowej służby wojskowej.

2. Żołnierz zawodowy może być przeniesiony do innego korpusu osobowego lub do innej grupy albo specjalności wojskowej przez organ właściwy do wyznaczenia go na stanowisko służbowe, stosownie do posiadanych kwalifikacji, ze względu na:

- 1) stan zdrowia stwierdzony orzeczeniem wojskowej komisji lekarskiej;
- 2) potrzeby Sił Zbrojnych.

3. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe warunki i tryb zaliczania i przenoszenia żołnierzy zawodowych do innego korpusu osobowego lub grupy albo specjalności wojskowej. Rozporządzenie powinno w szczególności określić, że podstawowym kryterium zaliczenia lub przeniesienia żołnierza zawodowego do innego korpusu osobowego lub grupy albo specjalności wojskowej powinno być wykształcenie żołnierza, jego kwalifikacje zawodowe, w tym specjalistyczne, stan zdrowia, a także przydatność na nowym stanowisku służbowym.

4. Przepisów ust. 1 - 3 nie stosuje się do aplikantów, asesorów i sędziów w sądach wojskowych.

Art. 35. 1. Żołnierza zawodowego wyznacza się na stanowisko służbowe stosownie do potrzeb Sił Zbrojnych, w zależności od wymaganych kwalifikacji zawodowych określonych w opisie stanowiska oraz od posiadanej opinii służbowej, a żołnierza pełniącego zawodową służbę wojskową na podstawie kontraktu na pełnienie służby stałej – od ustalonej dla niego indywidualnej prognozy przebiegu służby.

2. Określenie indywidualnej prognozy przebiegu służby oficera zawodowego, o której mowa w ust. 1, odbywa się w oparciu o modele przebiegu służby.

Art. 36. 1. Minimalne wymagania kwalifikacyjne do wyznaczenia na stanowiska służbowe są następujące:

- 1) stanowiska dla szeregowych zawodowych zaszeregowane do stopnia etatowego starszego szeregowego (starszego marynarza) – ukończenie gimnazjum oraz posiadanie przygotowania zawodowego i ukończenie szkolenia wojskowego;
- 2) stanowiska dla podoficerów zawodowych zaszeregowane do stopnia etatowego:
  - a) kaprała (mata) i starszego kaprała (starszego mata) – posiadanie świadectwa dojrzałości i ukończenie szkoły podoficerskiej,

- b) plutonowego (bosmanmata) – ukończenie kursu specjalistycznego dla plutonowych (bosmanmatów),
  - c) sierżanta (bosmana) – ukończenie kursu specjalistycznego dla sierżantów (bosmanów),
  - d) starszego sierżanta (starszego bosmana) – ukończenie kursu specjalistycznego dla starszych sierżantów (starszych bosmanów),
  - e) młodszego chorążego (młodszego chorążego marynarki) – ukończenie kursu specjalistycznego dla młodszych chorążych (młodszych chorążych marynarki),
  - f) chorążego (chorążego marynarki) – ukończenie kursu specjalistycznego dla chorążych (chorążych marynarki),
  - g) starszego chorążego (starszego chorążego marynarki) – ukończenie kursu specjalistycznego dla starszych chorążych (starszych chorążych marynarki);
- 3) stanowiska dla oficerów zawodowych zaszerogowane do stopnia etatowego:
- a) podporucznika (podporucznika marynarki) – ukończenie wyższej szkoły wojskowej i posiadanie tytułu zawodowego magistra (równorzędnego) lub posiadanie tytułu zawodowego magistra (równorzędnego) oraz odbycie szkolenia wojskowego i zdanie egzaminu na oficera,
  - b) porucznika (porucznika marynarki) – ukończenie kursu specjalistycznego dla poruczników (poruczników marynarki),
  - c) kapitana (kapitana marynarki) – ukończenie kursu specjalistycznego dla kapitanów (kapitanów marynarki),
  - d) majora (komandora podporucznika) – ukończenie studiów podyplomowych w Akademii Obrony Narodowej lub Akademii Marynarki Wojennej,
  - e) podpułkownika (komandora porucznika) – ukończenie kursu specjalistycznego dla podpułkowników (komandorów poruczników),
  - f) pułkownika (komandora) – ukończenie kursu operacyjno-strategicznego,

- g) generała brygady (kontradmirala), generała dywizji (wiceadmirala), generała broni (admirala floty) i generała (admirala) – ukończenie studium polityki obronnej.

2. Do celów określonych w ust. 1 pkt 2 i 3, na równi ze świadectwem lub dyplomem szkoły wojskowej, są traktowane świadectwa lub dyplomy równorzędnych zagranicznych kursów, szkół i uczelni, a w przypadku stanowisk szczególnych – również innych równorzędnych kursów, szkół i uczelni zagranicznych i krajowych na kierunkach zgodnych z opisem stanowiska.

Art. 37. 1. Żołnierz zawodowy pełniący zawodową służbę wojskową:

- 1) na podstawie kontraktu na pełnienie służby stałej – pełni tę służbę na stanowiskach służbowych przez czas określony kadencjami;
- 2) na podstawie kontraktu na pełnienie służby terminowej – pełni tę służbę na stanowiskach służbowych przez czas określony w kontrakcie.

2. Okres kadencji wynosi od jednego roku do trzech lat.

3. Kadencję lub kadencje dla żołnierzy zawodowych, o których mowa w ust. 1 pkt 2, określa się w ten sposób, aby suma czasu trwania tych kadencji równała się okresowi na jaki został zawarty kontrakt.

4. Okres kadencji na stanowisku służbowym dla każdego żołnierza zawodowego ustala w decyzji personalnej organ uprawniony do wyznaczenia na stanowisko służbowe, zgodnie z ustaleniami w tym zakresie zawartymi w opisie stanowiska służbowego na jakie żołnierz ma być wyznaczony.

5. Przepisów ust. 1 - 4 nie stosuje się do żołnierzy zawodowych pełniących zawodową służbę wojskową na stanowiskach służbowych aplikantów, asesorów i sędziów w sądach wojskowych, prokuratorów wojskowych jednostek organizacyjnych prokuratury oraz w instytucjach cywilnych.

Art. 38. 1. Wyznaczenie oficera zawodowego na kolejne wyższe stanowisko główne jest uzależnione od:

- 1) pełnienia zawodowej służby wojskowej na stanowisku lub stanowiskach pośrednich, z zastrzeżeniem ust. 2;
- 2) uzyskania w okresowych opiniach służbowych ogólnej oceny bardzo dobrej lub dobrej, z zastrzeżeniem ust. 4.

2. Warunku, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, nie stosuje się przy wyznaczeniu oficera zawodowego na stanowiska główne zaszeregowane do stopnia etatowego podporucznika (podporucznika marynarki) oraz od stopnia etatowego generała dywizji (wiceadmirała) wzwyż.

3. Na pierwsze stanowisko pośrednie oficer zawodowy może być wyznaczony jedynie ze stanowiska głównego.

4. W przypadku uzyskania przez oficera zawodowego pełniącego zawodową służbę wojskową na stanowiskach zasadniczych w okresowej opinii służbowej ogólnej oceny dobrej może być on wyznaczony na stanowisko służbowe zabezpieczające o tym samym stopniu etatowym jakie zajmował.

5. W przypadku uzyskania przez oficera zawodowego pełniącego zawodową służbę wojskową na stanowiskach zasadniczych w okresowej opinii służbowej ogólnej oceny dostatecznej:

- 1) wyznacza się go na stanowisko służbowe zabezpieczające o tym samym stopniu etatowym jakie zajmował;
- 2) może być on zwolniony z zawodowej służby wojskowej.

Art. 39. 1. Wyznaczenie oficera zawodowego na pierwsze stanowisko zabezpieczające jest uzależnione od pełnienia przez niego zawodowej służby wojskowej na stanowisku zasadniczym.

2. Oficer zawodowy pełniący zawodową służbę wojskową na stanowisku zabezpieczającym może być wyznaczony na stanowisko pośrednie o tym samym stopniu etatowym w przypadku uzyskania w okresowej opinii służbowej ogólnej oceny bardzo dobrej.

3. W przypadku uzyskania przez oficera zawodowego pełniącego zawodową służbę wojskową na stanowisku zabezpieczającym w okresowej opinii służbowej ogólnej oceny dostatecznej:

- 1) wyznacza się go na to samo lub inne równorzędne stanowisko zabezpieczające;
- 2) może być on zwolniony z zawodowej służby wojskowej.

Art. 40. 1. Wyznaczenie oficera zawodowego na stanowisko szczególne uzależnione jest od posiadania przez niego szczególnych kwalifikacji lub spełniania wymagań określonych w innych przepisach warunkujących wykonywanie niektórych zawodów.

2. Wyznaczenie oficera zawodowego na wyższe stanowisko szczególne może nastąpić w zależności od wolnych stanowisk służbowych i od okresu zajmowania dotychczasowego stanowiska, a także od ogólnej oceny bardzo dobrej lub dobrej w okresowej opinii służbowej.

3. W przypadku uzyskania przez oficera zawodowego pełniącego zawodową służbę wojskową na stanowisku szczególnym w okresowej opinii służbowej ogólnej oceny dostatecznej:

- 1) wyznacza się go na to samo lub inne równorzędne stanowisko szczególne;
- 2) może być on zwolniony z zawodowej służby wojskowej.

4. Przepisów ust. 2 i 3 nie stosuje się do żołnierzy zawodowych pełniących zawodową służbę wojskową na stanowiskach służbowych aplikantów, asesorów i sędziów w sądach wojskowych.

Art. 41. 1. Wyznaczenie podoficera zawodowego na wyższe stanowisko służbowe może nastąpić w zależności od wolnych stanowisk i od okresu zajmowania dotychczasowego stanowiska, a także od ogólnej oceny bardzo dobrej lub dobrej w okresowej opinii służbowej oraz od odbycia, w zależności od potrzeb, stosownego kursu specjalistycznego.

2. W przypadku uzyskania przez podoficera zawodowego w okresowej opinii służbowej ogólnej oceny dostatecznej:

- 1) wyznacza się go na to samo lub inne równorzędne stanowisko służbowe;
- 2) może być on zwolniony z zawodowej służby wojskowej.

Art. 42. 1. Pełnienie zawodowej służby wojskowej w korpusie szeregowych zawodowych odbywa się na podstawie kontraktu na pełnienie służby terminowej.

2. W przypadku uzyskania przez szeregowego zawodowego w okresowej opinii służbowej ogólnej oceny dostatecznej:

- 1) wyznacza się go na to samo lub inne równorzędne stanowisko służbowe;
- 2) może być on zwolniony z zawodowej służby wojskowej.

Art. 43. 1. Wyznaczenie na stanowiska służbowe Szefa Sztabu Generalnego Wojska Polskiego i dowódców rodzajów Sił Zbrojnych następuje z uwzględnieniem odrębnych przepisów.

2. Kadencja na stanowiskach służbowych Szefa Sztabu Generalnego Wojska Polskiego i dowódców rodzajów Sił Zbrojnych wynosi trzy lata, z zastrzeżeniem ust. 3.

3. Żołnierz zawodowy zajmujący stanowisko służbowe Szefa Sztabu Generalnego Wojska Polskiego lub dowódcy rodzaju Sił Zbrojnych może być zwolniony z zajmowanego stanowiska

przed upływem kadencji przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, na wniosek Ministra Obrony Narodowej, jeżeli przemawiają za tym szczególnie uzasadnione potrzeby Sił Zbrojnych.

Art. 44. 1. Organami właściwymi do wyznaczania na stanowiska służbowe i zwalniania z tych stanowisk żołnierzy zawodowych są:

- 1) Minister Obrony Narodowej – w odniesieniu do stanowisk służbowych o stopniach etatowych pułkownika (komandora) i generałów (admiralów) oraz na które wyznacza na podstawie przepisów odrębnych ustaw, a także na stanowiska wymienione w rozporządzeniu wydanym na podstawie ust. 4;
- 2) Szef Sztabu Generalnego Wojska Polskiego – w odniesieniu do stanowisk służbowych do stopnia etatowego podpułkownika (komandora porucznika) włącznie w komórkach organizacyjnych wchodzących w skład Sztabu Generalnego Wojska Polskiego i w podległych Szefowi Sztabu Generalnego Wojska Polskiego jednostkach organizacyjnych, a także w dowództwie Garnizonu Warszawa oraz w podległych jednostkach organizacyjnych, z zastrzeżeniem pkt 1 i 4 - 6;
- 3) dowódca rodzaju Sił Zbrojnych, Szef Wojskowych Służb Informacyjnych i Komendant Główny Żandarmerii Wojskowej – w odniesieniu do stanowisk służbowych do stopnia etatowego podpułkownika (komandora porucznika) włącznie w podległych jednostkach wojskowych, z zastrzeżeniem pkt 4 - 6;
- 4) dowódca okręgu wojskowego, dowódca korpusu, dowódca Garnizonu Warszawa i komendant akademii wojskowej – w odniesieniu do stanowisk służbowych do stopnia etatowego kapitana (kapitana marynarki) włącznie w podległych jednostkach wojskowych, z zastrzeżeniem pkt 5 i 6;
- 5) dowódca dywizji, flotylli i brygady nie wchodzącej w skład dywizji oraz komendant wyższej szkoły oficerskiej – w odniesieniu do stanowisk służbowych do stopnia etatowego starszego chorążego (starszego chorążego marynarki) włącznie w podległych jednostkach wojskowych, z zastrzeżeniem pkt 6;
- 6) dowódca brygady wchodzącej w skład dywizji, dowódca pułku i batalionu oraz dowódca zajmujący równorzędne stanowisko służbowe – w odniesieniu do stanowisk służbowych do stopnia etatowego starszego sierżanta (starsze-

go bosmana) włącznie w podległej jednostce wojskowej;

- 7) dyrektor departamentu Ministerstwa Obrony Narodowej właściwego do spraw kadr – w odniesieniu do stanowisk służbowych do stopnia etatowego podpułkownika (komandora porucznika) włącznie w pozostałych nie wymienionych w pkt 2 - 6 jednostkach organizacyjnych oraz po zaopiniowaniu przez Dyrektora Generalnego Ministerstwa Obrony Narodowej, w zakresie zgodności z liczbą i strukturą etatu, w komórkach organizacyjnych Ministerstwa Obrony Narodowej nie wchodzących w skład Sztabu Generalnego Wojska Polskiego.

2. Do przenoszenia żołnierza zawodowego z jednostki wojskowej, w której zajmował stanowisko służbowe, do innej jednostki wojskowej jest uprawniony organ, któremu podlegają obie te jednostki, przy zachowaniu posiadanych uprawnień do wyznaczania na stanowiska.

3. Warunkiem objęcia stanowiska służbowego jest posiadanie lub mianowanie na stopień wojskowy odpowiadający stopniowi etatowemu stanowiska.

4. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia, inne niż wymienione w ust. 1 pkt 1 stanowiska służbowe, na które wyznacza i z których zwalnia Minister Obrony Narodowej. Rozporządzenie powinno w szczególności zapewnić sprawność kierowania przez Ministra Obrony Narodowej podległymi i nadzorowanymi jednostkami organizacyjnymi.

Art. 45. 1. Żołnierza zawodowego zwalnia się z zajmowanego stanowiska służbowego:

- 1) jeżeli wojskowa komisja lekarska orzekła jego niezdolność do pełnienia zawodowej służby wojskowej w określonych jednostkach wojskowych albo na zajmowanym stanowisku służbowym;
- 2) gdy zlikwidowano zajmowane przez niego stanowisko służbowe;
- 3) gdy upłynął termin kadencji określony w decyzji o wyznaczeniu na stanowisko służbowe.

2. Żołnierza zawodowego można zwolnić z zajmowanego stanowiska służbowego w przypadku potrzeby wyznaczenia na równorzędne lub wyższe stanowisko.

3. Żołnierza zawodowego zwolnionego ze stanowiska służbowego, w przypadkach wymienionych w ust. 1 i 2, zwalnia się z zawodowej służby wojskowej, gdy odmówi pełnienia służby na

innym równorzędnym lub wyższym stanowisku.

4. Zwolnienie żołnierza zawodowego ze stanowiska służbowego aplikanta, asesora i sędziego sądu wojskowego oraz aplikanta, asesora i prokuratora wojskowej jednostki organizacyjnej prokuratury następuje z uwzględnieniem odrębnych przepisów.

Art. 46. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy tryb wyznaczania żołnierzy zawodowych na stanowiska służbowe i zwalniania z tych stanowisk, w tym zasady i tryb organizacji oraz kierowania żołnierzy na kursy specjalistyczne przed wyznaczeniem na stanowiska. Rozporządzenie powinno w szczególności przewidywać możliwość równego dostępu żołnierzy zawodowych do wyższych stanowisk służbowych, po spełnieniu przez nich warunków określonych w ustawie, modelu przebiegu zawodowej służby wojskowej i w opisie stanowiska.

Art. 47. 1. Dowódca jednostki wojskowej, w której żołnierz zawodowy jest wyznaczony na stanowisko służbowe, może delegować żołnierza do wykonywania zadań służbowych poza jednostką, na czas nie dłuższy niż trzy miesiące w ciągu roku kalendarzowego.

2. Delegowany żołnierz zawodowy pozostaje na stanowisku służbowym w dotychczasowej jednostce wojskowej.

3. Delegowanie aplikantów, asesorów i sędziów w sądach wojskowych oraz aplikantów, asesorów i prokuratorów w wojskowych jednostkach organizacyjnych prokuratury regulują odrębne przepisy.

Art. 48. 1. Żołnierzom zawodowym wydaje się wojskowy dokument osobisty stwierdzający pełnienie zawodowej służby wojskowej oraz, w szczególnych przypadkach, dokument osobisty stwierdzający pełnienie tej służby w określonej jednostce wojskowej.

2. Żołnierzy zawodowych obejmuje się ewidencją wojskową, prowadzoną przez dyrektora departamentu Ministerstwa Obrony Narodowej właściwego do spraw kadr, organ właściwy do wyznaczania na stanowisko służbowe i dowódcę jednostki wojskowej, w której żołnierz pełni zawodową służbę wojskową oraz wojskowego komendanta uzupełnień.

3. W ewidencji, o której mowa w ust. 2, ujmuje się dane osobowe żołnierza zawodowego oraz dane dotyczące przebiegu czynnej służby wojskowej, stanu zdrowia, wykształcenia, kwalifikacji, stanu cywilnego i rodzinnego, skazań, orzeczeń o ukaraniu, a także innych orzeczeń wydanych w postępowaniu sądowym, administracyjnym lub dyscyplinarnym.

4. Dane osobowe, o których mowa w ust. 3, obejmują: nazwisko i imiona, nazwisko rodowe, nazwisko i imiona poprzednie, imiona rodziców, nazwiska rodowe rodziców, imię i nazwisko

małżonka oraz jego nazwisko rodowe, imiona dzieci, płeć, datę i miejsce urodzenia, obywatelstwo, numer PESEL, stopień wojskowy, adres miejsca zamieszkania oraz rodzaj, serię i numer dokumentu tożsamości.

5. Ewidencję, o której mowa w ust. 2, prowadzi się w formie teczek akt personalnych i karty ewidencyjnej.

6. Do przetwarzania przez organy wymienione w ust. 2, danych, o których mowa w ust. 3, do celów związanych z przebiegiem zawodowej służby wojskowej nie stosuje się przepisów o ochronie danych osobowych.

7. Wojskowy dokument osobisty wydaje się żołnierzowi zawodowemu niezwłocznie po powołaniu do zawodowej służby wojskowej.

8. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) wzory wojskowych dokumentów osobistych oraz sposób dokonywania wpisów w tych dokumentach i postępowania z nimi oraz organy właściwe do ich wydawania;
- 2) zakres i sposób prowadzenia ewidencji wojskowej, z uwzględnieniem niezbędnych wymogów ochrony danych osobowych.

Rozporządzenie powinno w szczególności określić terminy ważności wojskowych dokumentów osobistych, okoliczności uzasadniające ich wymianę i zwrot, zadania przełożonych w zakresie wydawania wojskowych dokumentów osobistych i sposobu dokonywania w nich wpisów, postępowanie w razie utraty wojskowych dokumentów osobistych, a także szczegółowe wymogi dotyczące ochrony danych osobowych żołnierzy zawodowych objętych ewidencją wojskową.

Art. 49. 1. Żołnierzom zawodowym wydaje się karty i tabliczki tożsamości.

2. Karty tożsamości wydawane żołnierzom zawodowym wyjeżdżającym w celach służbowych za granicę stanowią również dowód tożsamości, o którym mowa w art. III ust. 2 lit. a Umowy między Państwami – Stronami Traktatu Północnoatlantyckiego dotyczącej statusu ich sił zbrojnych, sporządzonej w Londynie dnia 19 czerwca 1951 r. (Dz. U. z 2000 r. Nr 21, poz. 257).

3. Żołnierzom zawodowym wyjeżdżającym w celach służbowych za granicę wydaje się również indywidualny lub zbiorowy rozkaz wyjazdu.

4. W kartach tożsamości wydawanych żołnierzom zawodowym zamieszcza się:

- 1) nazwisko i imię (imiona);
- 2) datę urodzenia;

- 3) stopień wojskowy i oznaczenie wojskowego dokumentu osobistego;
- 4) numer PESEL;
- 5) rodzaj służby wojskowej;
- 6) grupę krwi;
- 7) fotografię i podpis żołnierza;
- 8) suchy odcisk pieczęci organu wystawiającego;
- 9) nazwę państwa wystawiającego;
- 10) serię i numer;
- 11) elementy zabezpieczające.

5. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia, rodzaje oraz wzory kart i tabliczek tożsamości wydawanych żołnierzom zawodowym, organy właściwe do ich wydawania i ewidencjonowania, doręczania i postępowania w razie zniszczenia lub utraty, a także wzór rozkazu wyjazdu, z uwzględnieniem przeznaczenia oraz wykorzystania kart i tabliczek tożsamości przez żołnierzy.

Rozdział 4

Podstawowe uprawnienia i obowiązki służbowe żołnierzy zawodowych

Art. 50. 1. Żołnierze zawodowi, w czasie wykonywania zadań służbowych, są obowiązani do noszenia umundurowania, odznak i oznak wojskowych.

2. W przypadkach określonych w odrębnych przepisach lub przez dowódcę jednostki wojskowej, w której żołnierz zawodowy jest wyznaczony na stanowisko służbowe, jest on obowiązany do noszenia uzbrojenia lub orderów i odznaczeń.

3. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) wzory, szczegółowe zasady, okoliczności i sposób noszenia umundurowania oraz oznak wojskowych;
- 2) warunki, okoliczności i sposób noszenia uzbrojenia;
- 3) przypadki, w których żołnierze zawodowi są zwolnieni od obowiązku noszenia umundurowania i oznak wojskowych w czasie wykonywania zadań służbowych;

- 4) warunki i sposób noszenia orderów, odznaczeń i odznak w zakresie nie określonym w odrębnych przepisach.

Rozporządzenie powinno w szczególności zapewnić, aby wzory umundurowania były praktyczne i estetyczne, zapewniały możliwość wykorzystywania umundurowania w różnych warunkach klimatycznych i pogodowych. Rozporządzenie powinno uwzględnić także podział umundurowania na galowe, wyjściowe, służbowe, ćwiczebne, polowe, specjalne, robocze i wieczorowe oraz uwzględnić zestawy ubiorcze dla żołnierzy zawodowych poszczególnych rodzajów wojsk i służb, z uwzględnieniem płci żołnierza. W rozporządzeniu należy przewidzieć różne okoliczności noszenia umundurowania, a zwłaszcza w czasie szkolenia i ćwiczeń, służby garnizonowej i wewnętrznej, zajęć służbowych oraz w czasie podróży. Ponadto w rozporządzeniu należy uwzględnić przypadki zwolnienia żołnierzy zawodowych od obowiązku noszenia umundurowania i oznak wojskowych w czasie wykonywania zajęć służbowych. Dotyczyć to powinno zwłaszcza przypadków, gdy żołnierze zawodowi mają obowiązek noszenia stroju urzędowego określonego w odrębnych przepisach.

Art. 51. 1. Żołnierze zawodowi są obowiązani zachować w tajemnicy wszystkie informacje niejawne, z którymi zapoznali się podczas lub w związku z pełnieniem czynnej służby wojskowej, w tym również informacje stanowiące tajemnicę innego państwa chronioną na zasadzie wzajemności na podstawie zawartych umów międzynarodowych.

2. Obowiązek zachowania tajemnicy trwa zarówno w czasie pełnienia zawodowej służby wojskowej, jak i po zwolnieniu z niej.

3. Zasady i tryb zwalniania żołnierzy zawodowych od obowiązku zachowania tajemnicy regulują odrębne przepisy.

Art. 52. 1. Żołnierz zawodowy może pobierać naukę, jeżeli nie koliduje to z wykonywaniem zadań służbowych.

2. O fakcie pobierania nauki żołnierz zawodowy pisemnie informuje dowódcę jednostki wojskowej, w której zajmuje stanowisko służbowe. Żołnierz zawodowy może wystąpić do organu, o którym mowa w ust. 4, o udzielenie zgody na pobieranie nauki.

3. W okresie pobierania nauki żołnierz zawodowy może otrzymywać pomoc. Pomoc ta może być udzielona wyłącznie w przypadkach, gdy poziom i kierunek nauki są zbieżne z wymaganiami kwalifikacyjnymi na zajmowanym lub na planowanym do wyznaczenia stanowisku służbowym i gdy żołnierz na pobieranie nauki uzyskał zezwolenie organu, o którym mowa w ust. 4.

4. Decyzję w sprawie udzielenia zgody i pomocy, o których mowa w ust. 2 i 3, podejmuje organ uprawniony do wyznaczenia żołnierza zawodowego na wyższe od zajmowanego stanowisko służbowe.

5. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia, tryb udzielania zezwoleń na pobieranie nauki, rodzaj i zakres pomocy, jaka może być udzielana żołnierzom zawodowym pobierającym naukę, oraz warunki i tryb jej otrzymywania. Rozporządzenie powinno w szczególności określać formy udzielanej pomocy, w tym finansowej oraz warunki odmowy jej przyznania lub wstrzymania, uwzględniając także przepisy dotyczące oświaty i szkolnictwa wyższego.

Art. 53. 1. Żołnierz zawodowy może być kierowany na studia lub naukę do szkoły wojskowej albo niewojskowej oraz na staż naukowy lub kurs w kraju lub za granicą.

2. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy zakres i tryb kierowania żołnierzy zawodowych na studia lub naukę oraz organy właściwe w tych sprawach, z uwzględnieniem rodzajów i form nauki, na którą żołnierz może być skierowany, trybu kierowania, a także rodzaj i zakres świadczeń udzielanych żołnierzom w trakcie studiów lub nauki.

Art. 54. 1. Żołnierz zawodowy będący absolwentem szkoły wojskowej lub, który otrzymał w czasie nauki w wyższej szkole niewojskowej stypendium od organów wojskowych, i żołnierz skierowany na studia lub naukę oraz na staż naukowy lub kurs trwający ponad pięć miesięcy, który wypowiedział stosunek służbowy zawodowej służby wojskowej lub został z niej zwolniony na podstawie art. 108 pkt 1, 4, 6, 7, 9 lit. a oraz pkt 11 - 16, a także art. 109 pkt 1, w okresie nie przekraczającym okresu dwa razy dłuższego od czasu trwania studiów lub nauki albo okresu pobierania stypendium, licząc od dnia ukończenia tych studiów lub nauki – jest zobowiązany do zwrotu zwaloryzowanej na dzień zwolnienia ze służby równowartości kosztów poniesionych na jego utrzymanie i naukę, z zastrzeżeniem ust. 4 i 5.

2. Obowiązkiem zwrotu kosztów, o których mowa w ust. 1, obciąża się również żołnierza zawodowego, o którym mowa w art. 52 ust. 3, który uzyskał od organów wojskowych pomoc na tę naukę, jeżeli wypowiedział stosunek służbowy zawodowej służby wojskowej w okresie nie przekraczającym okresu odpowiadającego czasowi trwania studiów lub nauki, licząc od dnia ukończenia tych studiów lub nauki.

3. Waloryzacja kosztów, o której mowa w ust. 1, następuje corocznie w drodze pomnożenia ich równowartości na dzień ukończenia studiów lub nauki oraz stażu lub kursu przez średnioroczny wskaźnik wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem, określony w ustawie budżetowej na dany rok.

4. W szczególnie uzasadnionych przypadkach Minister Obrony Narodowej może zwolnić żołnierza zawodowego, o którym mowa w ust. 1 i 2, z obowiązku zwrotu kosztów w całości lub w części.

5. Zwrot kosztów następuje w wysokości proporcjonalnej do czasu zawodowej służby wojskowej, jaki żołnierzowi zawodowemu pozostał do odbycia zgodnie z ust. 1 i 2.

6. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) szczegółowe koszty podlegające zwrotowi;
- 2) szczegółowy sposób ustalania równowartości kosztów, o których mowa w ust. 1 i 2, oraz warunki i tryb ich zwrotu;
- 3) organy właściwe w sprawach ustalania i zwrotu równowartości kosztów;
- 4) przypadki, w których żołnierz zawodowy jest zwolniony od obowiązku zwrotu kosztów, organy właściwe w tych sprawach.

Rozporządzenie powinno w szczególności wyspecyfikować jakie koszty podlegają zwrotowi, w tym zakwaterowania, wyżywienia, umundurowania i nauki, z wyłączeniem nauki pobieranej w szkołach publicznych w systemie dziennym oraz dojazdu do miejsca jej pobierania. Określając szczegółowy sposób ustalania tych kosztów rozporządzenie powinno przyjąć, aby stanowiły one rzeczywiste koszty poniesione na kształcenie żołnierza zawodowego na dzień ukończenia studiów lub nauki oraz stażu lub kursu.

Art. 55. 1. Żołnierzowi zawodowemu nie wolno, z zastrzeżeniem ust. 3, podejmować pracy zarobkowej.

2. Za pracę zarobkową, w rozumieniu ust. 1, uważa się pracę świadczoną w ramach stosunku pracy lub pracę świadczoną osobiście na podstawie innego tytułu, o ile ma ona charakter stały i przynosi stały przychód.

3. Dowódca jednostki wojskowej, w której żołnierz zawodowy zajmuje stanowisko służbowe, może zezwolić żołnierzowi na wykonywanie pracy zarobkowej poza jednostką, jeżeli nie koliduje to z wykonywaniem zadań służbowych przez żołnierza oraz wpływa na podwyższenie jego kwalifikacji, a także nie narusza prestiżu zawodu żołnierza zawodowego.

4. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe warunki i tryb postępowania w sprawach, o których mowa w ust. 3. Rozporządzenie powinno w szczególności określić dane, jakie powinien zawierać wniosek żołnierza zawodowego o udzielenie zezwolenia na pracę,

z uwzględnieniem miejsca, charakteru i czasu pracy, jaka ma być wykonywana, a także warunki odmowy lub cofnięcia zezwolenia.

Art. 56. 1. Żołnierz zawodowy nie może wchodzić w skład organów spółek, fundacji i innych przedsiębiorców, z zastrzeżeniem ust. 2.

2. Żołnierz zawodowy może uczestniczyć w zgromadzeniach akcjonariuszy lub zgromadzeniach wspólników.

Art. 57. 1. Żołnierz zawodowy jest obowiązany poinformować pisemnie dowódcę jednostki wojskowej, w której zajmuje stanowisko służbowe, o zamiarze wyjazdu i pobytu za granicą w celach nie związanych z zawodową służbą wojskową.

2. Dowódca jednostki wojskowej w szczególnie uzasadnionych przypadkach może zakazać żołnierzowi zawodowemu wyjazdu za granicę w celach nie związanych z zawodową służbą wojskową.

3. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia, tryb informowania przez żołnierza zawodowego o zamiarze wyjazdu i pobytu za granicą oraz postępowania w sprawach wydawania zakazu wyjazdu za granicę. Rozporządzenie to określi w szczególności formę zawiadomienia i dane, jakie powinny być w nim zawarte, oraz warunki i tryb wydania zakazu, z uwzględnieniem uproszczonych procedur małego ruchu granicznego.

Art. 58. 1. Wymiar czasu służby żołnierzy zawodowych jest określony ich zadaniami służbowymi, z zachowaniem prawa do wypoczynku i do czasu wolnego.

2. Zadania służbowe żołnierzy zawodowych powinny być ustalane przez przełożonych w sposób pozwalający na ich wykonanie w ramach czterdziestu godzin służby w tygodniu, z uwzględnieniem trzymiesięcznego okresu rozliczeniowego dla czasu służby ponad tę normę, z zastrzeżeniem ust. 3.

3. Przepisu ust. 2 nie stosuje się do żołnierzy zawodowych pełniących etatowe dyżury i etatowe służby dyżurne, odbywających ćwiczenia i szkolenia poligonowe, przebywających w podróży służbowej, pobierających naukę w kraju i za granicą w trybie stacjonarnym oraz pełniących zawodową służbę wojskową poza granicami państwa.

4. W zamian za czas służby przekraczający normę określoną w ust. 2, żołnierzowi zawodowemu przysługuje czas wolny od służby w takim samym wymiarze.

5. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia, dodatkowe dni wolne od służby oraz rozkład czasu służby w tygodniu. Rozporządzenie powinno zagwarantować żołnierzowi zawodowemu prawo do wypoczynku i czasu wolnego, a także ustalać w szczególności warunki i tryb udzielania ekwiwalentnego czasu wolnego w zamian za wykonywanie zadań służbowych poza normalnymi godzinami służby oraz sposób prowadzenia ewidencji czasu służby.

Art. 59. 1. Żołnierze zawodowi otrzymują corocznie urlop wypoczynkowy w wymiarze dwudziestu sześciu dni roboczych.

2. Jeżeli ważne względy służbowe nie pozwalają na udzielenie żołnierzowi zawodowemu urlopu wypoczynkowego w całości lub w części w danym roku kalendarzowym, urlopu tego udziela się w ciągu następnego roku kalendarzowego.

3. Decyzję w sprawie przesunięcia żołnierzowi zawodowemu urlopu wypoczynkowego podejmuje dowódca jednostki wojskowej, w której żołnierz zajmuje stanowisko służbowe.

4. Za dni robocze, o których mowa w ust. 1 oraz w art. 60 ust. 1 - 4 i 7, ust. 8 pkt 2 oraz ust. 11, uważa się wszystkie dni, z wyjątkiem niedziel i świąt określonych w odrębnych przepisach oraz dodatkowych dni wolnych od służby określonych w rozporządzeniu wydanym na podstawie art. 58 ust. 5.

Art. 60. 1. Żołnierz zawodowy, zajmujący stanowisko służbowe pracownika naukowego, naukowo-dydaktycznego, dydaktycznego lub badawczo-technicznego, otrzymuje corocznie dodatkowy urlop wypoczynkowy w wymiarze dwunastu dni roboczych.

2. Żołnierz zawodowy pełniący zawodową służbę wojskową w warunkach uciążliwych lub szkodliwych dla zdrowia, otrzymuje corocznie, w zależności od ustalonego w odrębnych przepisach stopnia szkodliwości, dodatkowy urlop wypoczynkowy w wymiarze:

- 1) pięciu dni roboczych – przy pierwszym stopniu szkodliwości;
- 2) siedmiu dni roboczych – przy drugim stopniu szkodliwości;
- 3) dziesięciu dni roboczych – przy trzecim stopniu szkodliwości;
- 4) piętnastu dni roboczych – przy czwartym stopniu szkodliwości.

3. Żołnierz zawodowy, jeżeli jest to uzasadnione szczególnymi właściwościami zajmowanego stanowiska służbowego, otrzymuje dodatkowy urlop wypoczynkowy w wymiarze do piętnastu dni roboczych rocznie.

4. Żołnierzowi zawodowemu, w zależności od stażu czynnej służby wojskowej, udziela się corocznie dodatkowego urlopu wypoczynkowego w wymiarze:

- 1) pięciu dni roboczych – po osiągnięciu piętnastu lat czynnej służby wojskowej;
- 2) dziesięciu dni roboczych – po osiągnięciu dwudziestu lat czynnej służby wojskowej;
- 3) piętnastu dni roboczych – po osiągnięciu dwudziestu pięciu lat czynnej służby wojskowej.

5. Żołnierz zawodowy, zajmujący stanowisko służbowe sędziego wojskowego lub prokuratora wojskowej jednostki organizacyjnej prokuratury, otrzymuje dodatkowy urlop wypoczynkowy na zasadach i w wymiarze określonych w odrębnych przepisach.

6. W razie zbiegu uprawnień do dodatkowych urlopów wypoczynkowych z różnych tytułów, żołnierzowi zawodowemu przysługuje tylko jeden urlop w wymiarze najkorzystniejszym, z wyjątkiem dodatkowego urlopu z tytułu szkodliwych dla zdrowia warunków służby, z zastrzeżeniem ust. 7.

7. Łączny wymiar urlopu wypoczynkowego i dodatkowych urlopów wypoczynkowych w danym roku kalendarzowym nie może przekroczyć pięćdziesięciu dni roboczych.

8. Żołnierzowi zawodowemu może być udzielony urlop:

- 1) zdrowotny – w wymiarze do sześciu miesięcy;
- 2) okolicznościowy – w wymiarze jednorazowo nie dłuższym niż pięć dni roboczych, z zastrzeżeniem ust. 12.

9. Żołnierzowi zawodowemu skierowanemu przez właściwy organ na naukę i żołnierzowi, który pobiera tę naukę za zezwoleniem właściwego organu przysługuje urlop szkoleniowy.

10. Dowódca jednostki wojskowej, w której żołnierz zawodowy zajmuje stanowisko służbowe, udziela żołnierzowi urlopu wypoczynkowego i dodatkowego urlopu wypoczynkowego, przysługującego w danym roku kalendarzowym, na podstawie planu urlopów.

11. Żołnierz zawodowy może otrzymać zwolnienie od zajęć służbowych w razie konieczności sprawowania osobistej opieki nad najbliższym członkiem rodziny, nie przekraczające jednak łącznie pięćdziesięciu dni roboczych w roku kalendarzowym.

12. W szczególnie uzasadnionych przypadkach żołnierzowi zawodowemu, który wykorzystał zwolnienie od zajęć służbowych w związku z koniecznością sprawowania opieki nad najbliższym

członkiem rodziny i nadal opiekę tę musi osobiście sprawować, może być udzielony urlop okolicznościowy w wymiarze do dziesięciu miesięcy.

13. Najbliższym członkiem rodziny żołnierza zawodowego, o którym mowa w ust. 11 i 12, są jego małżonek, dzieci i rodzice.

Art. 61. 1. Żołnierza zawodowego można odwołać z urlopu wypoczynkowego lub dodatkowego urlopu wypoczynkowego, a także wstrzymać udzielenie mu urlopu w całości lub w części z ważnych względów służbowych. Termin urlopu może być także przesunięty na wniosek żołnierza zawodowego, umotywowany ważnymi względami.

2. Żołnierzowi zawodowemu odwołanemu z urlopu wypoczynkowego lub dodatkowego urlopu wypoczynkowego, albo któremu wstrzymano udzielenie takiego urlopu, przysługuje zwrot kosztów spowodowanych odwołaniem lub wstrzymaniem urlopu.

3. Odwołania żołnierza zawodowego z urlopu wypoczynkowego i dodatkowego urlopu wypoczynkowego lub wstrzymania udzielenia takiego urlopu może dokonać dowódca jednostki wojskowej, w której żołnierz zajmuje stanowisko służbowe.

4. Dowódca jednostki wojskowej, który odwołał żołnierza zawodowego z urlopu wypoczynkowego lub dodatkowego urlopu wypoczynkowego albo wstrzymał udzielenie takiego urlopu, orzeka, na wniosek żołnierza, o zwrocie kosztów spowodowanych odwołaniem lub wstrzymaniem urlopu.

Art. 62. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) stanowiska służbowe, na których pełnienie zawodowej służby wojskowej jest uciążliwe lub szkodliwe dla zdrowia albo posiadające szczególne właściwości, ze względu na zajmowanie których udziela się dodatkowego urlopu wypoczynkowego;
- 2) tryb orzekania o potrzebie udzielenia urlopu zdrowotnego i organy właściwe w tych sprawach;
- 3) szczegółowe warunki i tryb udzielania urlopów, o których mowa w art. 59 i art. 60 ust. 1 - 4 i 12, oraz wymiar urlopu, o którym mowa w art. 60 ust. 3 i ust. 8 pkt 2 oraz ust. 9;
- 4) szczegółowe warunki i tryb odwoływania z urlopu wypoczynkowego i dodatkowego urlopu wypoczynkowego, a także wstrzymania udzielenia takiego urlopu

oraz zwracania kosztów spowodowanych odwołaniem lub wstrzymaniem urlopu i sposób ich obliczania;

- 5) szczegółowe warunki i tryb udzielania żołnierzom zawodowym zwolnienia od zajęć służbowych, o którym mowa w art. 60 ust.11.

Rozporządzenie, określając stanowiska służbowe, na których pełnienie zawodowej służby wojskowej jest uciążliwe lub szkodliwe dla zdrowia, albo które posiadają szczególne właściwości, a także określając wymiar urlopu szkoleniowego, powinno nawiązywać do podobnych lub takich samych stanowisk ustalonych na podstawie przepisów prawa pracy. Określając warunki odwoływania żołnierzy zawodowych z urlopu wypoczynkowego i dodatkowego urlopu wypoczynkowego lub wstrzymania udzielenia urlopu rozporządzenie powinno ograniczyć taką możliwość do przypadków wyjątkowych, a także przewidywać, że zwrot kosztów poniesionych przez żołnierza w związku z odwołaniem lub wstrzymaniem udzielenia urlopu powinien następować w pełnej wysokości. Rozporządzenie powinno przewidywać, że zwolnienie żołnierza zawodowego od zajęć służbowych w celu sprawowania osobistej opieki nad najbliższym członkiem rodziny powinno mieć w szczególności miejsce dopiero wtedy, gdy opieki takiej nie może sprawować małżonek żołnierza lub inny członek rodziny.

Art. 63. Żołnierzom zawodowym - kobietom będącym w ciąży i po porodzie przysługuje urlop macierzyński na zasadach i w wymiarze określonym w przepisach Kodeksu pracy.

Art. 64. 1. Żołnierze zawodowi otrzymują umundurowanie, wyekwipowanie i uzbrojenie oraz, w określonych przypadkach, wyżywienie, albo równoważnik pieniężny w zamian za te należności.

2. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) szczegółowe warunki i normy umundurowania oraz wyekwipowania, w tym w ubiory cywilne, żołnierzy zawodowych;
- 2) szczegółowe warunki i normy uzbrojenia żołnierzy zawodowych;
- 3) przypadki, w których żołnierzom zawodowym przysługuje bezpłatne wyżywienie i normy tego wyżywienia.

Rozporządzenie powinno w szczególności uwzględniać specyfikę umundurowania poszczególnych rodzajów wojsk i służb oraz charakter wykonywania zadań służbowych. Rozporządzenie, określając szczegółowe warunki i normy umundurowania, wyekwipowania, uzbrojenia, a także wyżywienia powinno

ustalać w szczególności rodzaje tych norm oraz krąg żołnierzy zawodowych uprawnionych do bezpłatnego wyżywienia.

3. Minister Obrony Narodowej, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych, określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) wysokość równoważników pieniężnych przysługujących w zamian za umundurowanie i wyekwipowanie, w tym za ubiory cywilne, nie wydane w naturze, oraz warunki i tryb ich wypłacania, a także organy właściwe w tych sprawach;
- 2) wysokość równoważników pieniężnych przysługujących w zamian za bezpłatne wyżywienie, nie wydane w naturze, oraz warunki i tryb ich wypłacania, a także organy właściwe w tych sprawach.

Rozporządzenie powinno w szczególności uwzględniać rodzaje umundurowania i wyekwipowania żołnierzy zawodowych, którym ono przysługuje i terminy wypłacania równoważnika. Ponadto powinno określać warunki wypłacania równoważnika w przypadku szycia przedmiotów wydawanych w naturze, szycych na miarę i za wykonywanie (uzupełnienie) haftów. W rozporządzeniu należy określić sposób postępowania w przypadku konieczności wykonania poprawek krawieckich i zasady wypłacania równoważnika za przedłużenie okresu używalności należnych przedmiotów wydawanych w naturze. Rozporządzenie powinno uregulować tryb postępowania w stosunku do żołnierzy zawodowych, którzy nie wykorzystują równoważnika zgodnie z jego przeznaczeniem. W rozporządzeniu należy określić wysokość poszczególnych równoważników. W zakresie równoważników pieniężnych przysługujących w zamian za bezpłatne wyżywienie, rozporządzenie powinno w szczególności uwzględniać żołnierzy zawodowych, którym przysługuje równoważnik pieniężny w zamian za to wyżywienie i przypadki jego wypłacania oraz warunki określania jego wartości pieniężnej i przysługującej wysokości.

Art. 65. 1. Żołnierzowi zawodowemu przysługuje prawo do bezpłatnego, z wyjątkiem leczenia uzdrowiskowego sanatoryjnego, korzystania ze świadczeń publicznych zakładów opieki zdrowotnej utworzonych przez Ministra Obrony Narodowej, a w określonych przypadkach również ze świadczeń zdrowotnych realizowanych przez inne krajowe i zagraniczne zakłady opieki zdrowotnej.

2. Żołnierzowi zawodowemu przyjętemu do szpitala lub innego zakładu opieki zdrowotnej przeznaczonego dla osób potrzebujących całodobowych lub całodziennych świadczeń zdrowot-

nych oraz przy wykonywaniu zabiegów leczniczych, diagnostycznych i rehabilitacyjnych przysługują bezpłatnie produkty lecznicze i wyroby medyczne.

3. Minister Obrony Narodowej, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zdrowia, określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe warunki, zakres i tryb korzystania ze świadczeń zdrowotnych przez żołnierzy zawodowych. Rozporządzenie powinno zawierać w szczególności szczegółowy zakres świadczeń zdrowotnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej utworzonych przez Ministra Obrony Narodowej oraz warunki i przypadki udzielania świadczeń zdrowotnych na rzecz żołnierzy zawodowych przez inne zakłady opieki zdrowotnej oraz ich finansowanie.

Art. 66. 1. Żołnierzowi zawodowemu oraz jego małżonkowi i dzieciom pozostającym na jego utrzymaniu przysługuje prawo do bezpłatnego przejazdu raz w roku do wybranej miejscowości w kraju i z powrotem. Koszty przejazdu pokrywa się z budżetu Ministerstwa Obrony Narodowej.

2. W razie niewykorzystania przysługującego przejazdu, żołnierz zawodowy oraz inne osoby uprawnione, o których mowa w ust. 1, otrzymują zryczałtowany ekwiwalent pieniężny w kwocie odpowiadającej cenie biletu pociągu pospiesznego na odległość jednego tysiąca kilometrów, z uwzględnieniem przysługującej klasy pociągu i posiadanych uprawnień do przejazdów ulgowych.

3. Żołnierzowi zawodowemu korzystającemu z zakwaterowania tymczasowego i posiadającemu małżonka lub dzieci pozostające na jego utrzymaniu, przysługuje raz w miesiącu prawo do bezpłatnego przejazdu do miejsca zamieszkania tych osób i z powrotem. Koszty przejazdu pokrywa się z budżetu Ministerstwa Obrony Narodowej.

4. Osobom, o których mowa w ust. 1, mogą być przyznane także inne świadczenia socjalno-bytowe.

5. Minister Obrony Narodowej, w drodze rozporządzenia:

- 1) określa szczegółowe warunki i tryb korzystania z uprawnień, o których mowa w ust. 1 - 3;
- 2) może określić rodzaj i zakres świadczeń, o których mowa w ust. 4.

Rozporządzenie powinno w szczególności określić formę realizacji prawa do przejazdu, którego koszt pokrywa się z budżetu Ministerstwa Obrony Narodowej, z uwzględnieniem przejazdu środkiem transportu wybranym przez żołnierza zawodowego i sposób wyznaczania trasy przejazdu oraz obliczania kosztów tego przejazdu, a także termin wypłaty ekwiwalentu w przypadku niewykorzystania przysługującego

przejazdu. W przypadku świadczeń socjalno-bytowych rozporządzenie powinno w szczególności określać rodzaj i zakres podmiotowy świadczenia, warunki korzystania z tego świadczenia, sposób jego realizacji, a w przypadku świadczeń finansowych ich wysokość, sposób obliczania, terminy rozliczeń oraz terminy ich wypłaty.

Art. 67. Żołnierz zawodowy i członkowie jego rodziny mają prawo do zakwaterowania oraz innych świadczeń z tym związanych, na zasadach określonych w przepisach o zakwaterowaniu Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 68. 1. Przełożeni ponoszą odpowiedzialność za stan bezpieczeństwa i higieny służby żołnierzy zawodowych i są obowiązani zapewnić warunki ochrony ich życia i zdrowia przez zapewnienie bezpiecznych i higienicznych warunków służby.

2. Minister Obrony Narodowej, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw pracy, określi, w drodze rozporządzenia, zakres stosowania do żołnierzy zawodowych przepisów Kodeksu pracy w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy. Rozporządzenie powinno w szczególności określać zakres stosowania przepisów Kodeksu pracy w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy podczas wykonywania zadań służbowych. Rozporządzenie powinno ponadto uwzględniać szczególny charakter zawodowej służby wojskowej i wynikającą stąd potrzebę odrębnych uregulowań prawnych.

Rozdział 5

Uposażenie i inne należności pieniężne żołnierzy zawodowych

Art. 69. 1. Żołnierze zawodowi otrzymują uposażenie i inne należności pieniężne określone w ustawie.

2. Z tytułu pełnienia zawodowej służby wojskowej żołnierz zawodowy otrzymuje tylko jedno uposażenie.

Art. 70. 1. Uposażenie żołnierzy zawodowych składa się z uposażenia zasadniczego i dodatków do uposażenia.

2. Przeciętne uposażenie żołnierzy zawodowych stanowi wielokrotność kwoty bazowej, której wysokość określa ustawa budżetowa.

3. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej określi, w drodze rozporządzenia, wielokrotność kwoty bazowej, o której mowa w ust. 2. Ustalając wielokrotność kwoty bazowej, rozporządzenie powinno uwzględnić prestiż zawodu żołnierza zawodowego, relacje w odniesieniu do uposażeń żołnierzy zawodowych armii sojusznicznych, a także warunki, o których mowa w art. 3 ust. 3.

Art. 71. 1. Żołnierze zawodowi otrzymują następujące inne należności pieniężne:

- 1) zasiłki na zagospodarowanie;
  - 2) nagrody roczne;
  - 3) nagrody i zapomogi;
  - 4) nagrody jubileuszowe;
  - 5) należności za podróże i przeniesienia służbowe;
  - 6) gratyfikacje urlopowe;
  - 7) dodatkowe wynagrodzenie za dodatkowo powierzone czasowe pełnienie obowiązków służbowych i za wykonywanie czynności powierzonych, wykraczających poza zadania wynikające z zajmowanego stanowiska służbowego;
  - 8) należności związane z pełnieniem zawodowej służby wojskowej poza granicami państwa;
  - 9) należności związane ze zwolnieniem z zawodowej służby wojskowej.
2. W razie śmierci żołnierza zawodowego lub członka jego rodziny przysługują:
- 1) zasiłek pogrzebowy;
  - 2) odprawa pośmiertna;
  - 3) pokrycie kosztów pogrzebu z budżetu Ministerstwa Obrony Narodowej.

Art. 72. 1. Roszczenia z tytułu prawa do uposażenia i innych należności pieniężnych ulegają przedawnieniu z upływem trzech lat od dnia, w którym roszczenie stało się wymagalne.

2. Bieg przedawnienia roszczenia z tytułu prawa do uposażenia i innych należności pieniężnych przerywa:

- 1) każda czynność przed organem właściwym do rozpatrzenia roszczenia, podjęta bezpośrednio w celu dochodzenia lub ustalenia albo zaspokojenia roszczenia;
- 2) uznanie roszczenia.

3. W razie zwłoki w wypłacie uposażenia i innych należności pieniężnych, żołnierzowi zawodowemu przysługują odsetki ustawowe, od dnia w którym uposażenie lub inna należność pieniężna stało się wymagalne.

Art. 73. 1. Prawo do uposażenia powstaje z dniem rozpoczęcia przez żołnierza zawodowego pełnienia zawodowej służby wojskowej.

2. Zmiana wysokości uposażenia następuje:

- 1) z dniem powstania okoliczności uzasadniających tę zmianę – w przypadku zaistnienia okoliczności powodujących podwyższenie uposażenia;
- 2) z pierwszym dniem miesiąca następującego po miesiącu, w którym powstały okoliczności uzasadniające tę zmianę – w razie zaistnienia okoliczności powodujących obniżenie uposażenia.

3. Jeżeli prawo do uposażenia powstało lub podwyższenie wysokości tego uposażenia nastąpiło w trakcie miesiąca kalendarzowego, uposażenie za czas do końca tego miesiąca oblicza się w wysokości $\frac{1}{30}$ części miesięcznego uposażenia za każdy dzień.

4. Prawo do uposażenia wygasa z ostatnim dniem miesiąca, w którym żołnierz zawodowy został zwolniony z zawodowej służby wojskowej, zaginął lub zmarł.

Art. 74. Uposażenie i inne należności pieniężne pobrane przez żołnierza zawodowego, przysługujące mu według zasad obowiązujących w dniu wypłaty, nie podlegają zwrotowi, jeżeli dalsze przepisy nie stanowią inaczej.

Art. 75. 1. Wysokość uposażenia zasadniczego żołnierza zawodowego jest uzależniona od grupy uposażenia, do której zostało zaszeregowane zajmowane przez niego stanowisko służbowe.

2. Żołnierz powołany do zawodowej służby wojskowej otrzymuje do czasu objęcia pierwszego stanowiska służbowego uposażenie zasadnicze najniższe w danym korpusie kadry zawodowej Sił Zbrojnych.

3. Uposażenie zasadnicze przysługuje żołnierzowi zawodowemu wyznaczonemu na stanowisko służbowe od dnia objęcia stanowiska do dnia zwolnienia ze stanowiska.

4. Minister Obrony Narodowej, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw pracy, określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) stawki uposażenia zasadniczego dla poszczególnych grup uposażenia;
- 2) zaszeregowanie stanowisk służbowych żołnierzy zawodowych do poszczególnych grup uposażenia.

Rozporządzenie powinno w szczególności określić stawki uposażenia zasadniczego dla poszczególnych grup uposażenia, odrębne dla żołnierzy zawodowych objętych obowiązkowym ubezpieczeniem emerytalnym i rentowym oraz dla żołnierzy nie objętych tym ubezpieczeniem.

Art. 76. Żołnierz zawodowy wyznaczony na stanowisko służbowe zaszeregowane do niższej grupy uposażenia zachowuje prawo do stawki uposażenia pobieranego na poprzednio zajmowanym stanowisku, do czasu uzyskania wyższej stawki uposażenia zasadniczego.

Art. 77. 1. Żołnierze zawodowi otrzymują następujące dodatki do uposażenia zasadniczego:

- 1) dodatek specjalny – za szczególne właściwości lub warunki pełnienia zawodowej służby wojskowej;
- 2) dodatek służbowy – za pełnienie zawodowej służby wojskowej na określonych stanowiskach dowódczych i kierowniczych lub samodzielnych albo w określonych jednostkach wojskowych;
- 3) dodatek za długoletnią służbę wojskową.

2. W przypadku gdy miesięczne uposażenie żołnierza zawodowego pełniącego zawodową służbę wojskową na stanowisku służbowym aplikanta, asesora lub sędziego sądu wojskowego albo aplikanta, asesora lub prokuratora wojskowej jednostki organizacyjnej prokuratury jest niższe od miesięcznego wynagrodzenia przysługującego na równorzędnym stanowisku aplikanta, asesora lub sędziego sądu powszechnego albo aplikanta, asesora lub prokuratora powszechnej jednostki organizacyjnej prokuratury, żołnierzowi przysługuje dodatek wyrównawczy w wysokości różnicy między tym wynagrodzeniem a uposażeniem należnym na zajmowanym stanowisku.

3. Dodatki do uposażenia zasadniczego mogą być ustalone w stawkach miesięcznych, dziennych albo za wykonanie określonych czynności; dodatki ustalone w stawkach miesięcznych są dodatkami o charakterze stałym.

4. Minister Obrony Narodowej, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw pracy, określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe warunki otrzymywania dodatków do uposażenia zasadniczego oraz ich wysokość. Rozporządzenie powinno przede wszystkim określić szczególne właściwości lub warunki pełnienia zawodowej służby wojskowej uprawniające żołnierzy zawodowych do otrzymywania dodatku, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, stanowiska służbowe, których zajmowanie uprawnia do dodatku, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, oraz okresy czynnej służby wojskowej, od których jest uzależniona wysokość dodatku, o którym mowa w ust. 1 pkt 3, a także szczegółowe warunki i tryb ich przyznawania, zawieszania, obniżania i wstrzymywania.

5. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe warunki otrzymywania dodatku wyrównawczego, o którym mowa w ust. 2, z uwzględnieniem określenia składników uposażenia i wynagrodzenia uwzględnianych przy obliczaniu dodatku wyrównawczego oraz sposób ustalania porównywanego wynagrodzenia, wynikającego z obowiązujących żołnierzy zawodowych zasad opłacania składek na powszechne obowiązkowe ubezpieczenia emerytalne, rentowe, wypadkowe i chorobowe, a także terminy wypłacania tego dodatku.

Art. 78. 1. Uposażenie zasadnicze i dodatki o charakterze stałym są wypłacane miesięcznie z góry, w pierwszym dniu roboczym miesiąca, za który przysługują.

2. Dodatki do uposażenia zasadniczego, inne niż wymienione w ust. 1, wypłaca się nie później niż do dziesiątego dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym żołnierz zawodowy spełnił warunki uzasadniające ich przyznanie.

3. Należności pieniężne, o których mowa w art. 71, wypłaca się w terminie czternastu dni od dnia, w którym żołnierz zawodowy spełnił warunki uzasadniające otrzymanie tych należności albo właściwy organ podjął decyzję o przyznaniu żołnierzowi tych należności, w przypadku gdy przyznanie prawa do należności lub określenie ich wysokości jest uzależnione od wydania takiej decyzji, z zastrzeżeniem art. 80 ust. 7, art. 89 ust. 2 i art. 93 ust. 6.

4. W przypadku gdy uposażenie zasadnicze i dodatki o charakterze stałym są przekazywane na wskazany przez żołnierza zawodowego rachunek bankowy, przelewu tego uposażenia do banku dokonuje się w takim czasie, aby w przypadającym terminie wypłaty uposażenia środki finansowe znajdowały się na rachunku bankowym żołnierza.

Art. 79. 1. Żołnierzowi zawodowemu, z którym po raz pierwszy zawarto kontrakt na pełnienie służby stałej lub kontrakt na pełnienie służby terminowej przez okres nie krótszy niż pięć lat, przysługuje zasiłek na zagospodarowanie po objęciu stanowiska służbowego.

2. Zasiłek na zagospodarowanie przysługuje w wysokości jednomiesięcznego uposażenia zasadniczego wraz z dodatkami o charakterze stałym.

Art. 80. 1. Żołnierz zawodowy, pełniący zawodową służbę wojskową przez okres całego roku kalendarzowego, nabywa prawo do nagrody rocznej w wysokości jednomiesięcznego uposażenia zasadniczego wraz z dodatkami o charakterze stałym.

2. W razie pełnienia przez żołnierza zawodowego zawodowej służby wojskowej przez część roku kalendarzowego, nagroda roczna przysługuje, z zastrzeżeniem ust. 3 i 4, w wysokości proporcjonalnej do liczby pełnych miesięcy kalendarzowych tej służby.

3. Żołnierzowi zawodowemu powołanemu do zawodowej służby wojskowej w trakcie roku kalendarzowego, nagroda roczna za ten rok przysługuje, jeżeli żołnierz pełnił służbę przez okres co najmniej sześciu miesięcy.

4. Żołnierzowi zawodowemu, który z powodu zwolnienia z zawodowej służby wojskowej w związku z nabyciem prawa do emerytury lub renty pełnił w danym roku służbę przez okres krótszy od jednego miesiąca kalendarzowego przysługuje nagroda roczna w wysokości 1/12 jednomiesięcznego uposażenia.

5. Nagroda roczna nie przysługuje w przypadku:

- 1) skazania żołnierza zawodowego prawomocnym wyrokiem sądu za przestępstwo umyślne;
- 2) zwolnienia żołnierza z zawodowej służby wojskowej w przypadkach, o których mowa w art. 108 pkt 6, 12 i 14;
- 3) nieobecności żołnierza zawodowego w służbie przez okres dłuższy niż dwa dni robocze w ciągu roku, która nie została usprawiedliwiona;
- 4) prawomocnego orzeczenia o wymierzeniu żołnierzowi zawodowemu kary dyscyplinarnej ostrzeżenia o niepełnej przydatności do zawodowej służby wojskowej.

6. Nagrodę roczną obniża się o:

- 1) 50% w przypadku:
  - a) skazania żołnierza zawodowego prawomocnym wyrokiem sądu za inne przestępstwo niż określone w ust. 5 pkt 1,
  - b) nieobecności żołnierza zawodowego w służbie przez okres do dwóch dni roboczych w ciągu roku, która nie została usprawiedliwiona,
  - c) prawomocnego orzeczenia o wymierzeniu żołnierzowi zawodowemu kary dyscyplinarnej ostrzeżenia o niepełnej przydatności do służby na zajmowanym stanowisku służbowym;
- 2) 25% w przypadku:
  - a) prawomocnego warunkowego umorzenia postępowania karnego prowadzonego przeciwko żołnierzowi zawodowemu,
  - b) otrzymania przez żołnierza dostatecznej ogólnej oceny w okresowej opinii służbowej.

7. Nagrodę roczną wypłaca się nie później niż w okresie pierwszych trzech miesięcy roku kalendarzowego następującego po roku, za który przysługuje ta nagroda, przyjmując za podstawę jej obliczenia uposażenie zasadnicze wraz z dodatkami o charakterze stałym należne w ostatnim dniu roku kalendarzowego, za który nagroda przysługuje.

8. Minister Obrony Narodowej, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw pracy, określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe warunki przyznawania nagród rocznych. Rozporządzenie powinno w szczególności określać tryb przyznawania i terminy wypłacania nagród rocznych.

Art. 81. 1. Żołnierzom zawodowym mogą być przyznawane:

- 1) nagrody – w szczególności w związku z przejawianiem inicjatywy w służbie albo wykonywaniem zadań służbowych wymagających szczególnie dużego nakładu pracy, w tym poza określonym czasem służby, w skróconych terminach lub warunkach szczególnie utrudnionych;
- 2) zapomogi – w przypadku zdarzeń losowych, klęsk żywiołowych, długotrwałej choroby lub śmierci członka rodziny oraz z innych przyczyn powodujących istotne pogorszenie warunków materialnych.

2. Minister Obrony Narodowej, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw pracy i ministrem właściwym do spraw zabezpieczenia społecznego, określi, w drodze rozporządzenia, zasady tworzenia i wysokość funduszu na nagrody i zapomogi, z uwzględnieniem jednostek wojskowych, w których tworzy się fundusz, sposobu ustalania środków finansowych przeznaczonych na nagrody i zapomogi, a także sposobu ustalania wielkości środków pozostających w dyspozycji dowódców jednostek wojskowych.

3. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe warunki przyznawania żołnierzom zawodowym nagród i zapomóg, uwzględniając okoliczności uzasadniające przyznanie żołnierzowi nagrody lub zapomogi i tryb postępowania w tych sprawach.

Art. 82. 1. Żołnierzom zawodowym przysługują nagrody jubileuszowe w wysokości:

- 1) po dwudziestu latach czynnej służby wojskowej – 75%;
- 2) po dwudziestu pięciu latach czynnej służby wojskowej – 100%;
- 3) po trzydziestu latach czynnej służby wojskowej – 150%;
- 4) po trzydziestu pięciu latach czynnej służby wojskowej – 200%;
- 5) po czterdziestu latach czynnej służby wojskowej – 300%

- miesięcznego uposażenia zasadniczego wraz z dodatkami o charakterze stałym.

2. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia, okresy wliczane do okresu czynnej służby wojskowej, od którego zależy nabycie prawa do nagrody jubileuszowej, oraz tryb jej obliczania i wypłacania, uwzględniając okresy służby, pracy i nauki powodujące nabycie prawa do

nagrody jubileuszowej, sposób dokumentowania tych okresów oraz postępowania w przypadku zbiegu prawa do kilku nagród, a także termin wypłacania nagrody.

3. Przepisów ust. 1 i 2 nie stosuje się do aplikantów, asesorów i sędziów sądów wojskowych oraz aplikantów, asesorów i prokuratorów wojskowych jednostek organizacyjnych prokuratury, którym nagrody jubileuszowe przysługują w wysokości i na zasadach określonych w odrębnych przepisach.

Art. 83. 1. Żołnierzowi zawodowemu przeniesionemu do pełnienia zawodowej służby wojskowej w innej miejscowości albo delegowanemu do wykonywania zadań służbowych poza stałym miejscem pełnienia służby lub miejscem zamieszkania przysługują należności za przeniesienia i podróże służbowe.

2. Minister Obrony Narodowej, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw pracy, określi, w drodze rozporządzenia, wysokość, warunki oraz tryb przyznawania należności za przeniesienia i podróże służbowe, z uwzględnieniem sposobu obliczania czasu podróży służbowej oraz rodzaju należności i sposobu ustalania ich wysokości oraz terminów i trybu wypłaty tych należności.

Art. 84. 1. Żołnierzowi zawodowemu przysługuje raz w roku prawo do gratyfikacji urlopowej.

2. Przy ustalaniu wysokości gratyfikacji urlopowej uwzględnia się również małżonka, a także dzieci pozostające na utrzymaniu żołnierza zawodowego.

3. Wysokość gratyfikacji urlopowej dla jednej osoby uwzględnianej przy ustalaniu jej wysokości nie może być niższa niż 30% najniższego uposażenia zasadniczego żołnierza zawodowego.

4. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia, wysokość oraz szczegółowe warunki wypłacania gratyfikacji urlopowej, z uwzględnieniem terminów i trybu jej wypłacania.

Art. 85. 1. Żołnierzowi zawodowemu, któremu przez okres co najmniej dwóch miesięcy dodatkowo powierzono czasowe pełnienie obowiązków służbowych w trybie określonym w art. 25, przysługuje dodatkowe wynagrodzenie.

2. Żołnierz zawodowy otrzymuje dodatkowe wynagrodzenie również za wykonywanie czynności powierzonych, które wykraczają poza zadania wynikające z zajmowanego przez niego stanowiska służbowego.

3. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia, wysokość oraz szczegółowe warunki i tryb wypłacania żołnierzom zawodowym dodatkowego wynagrodzenia, o którym mowa w ust. 1 i 2, z uwzględnieniem czynności powierzonych wykraczających poza zadania wynikające z zajmowanych przez żołnierzy stanowisk służbowych, które uprawniają do dodatkowego wynagrodzenia, a także stawek oraz terminów jego wypłacania. Określając wysokość dodatkowego wynagrodzenia rozporządzenie powinno uwzględniać charakter i zakres wykonywanych czynności, pracowitość i stopień wykorzystania czasu pozasłużbowego niezbędnego przy ich wykonywaniu, a także kwalifikacje i doświadczenie żołnierza zawodowego niezbędne przy wykonywaniu tych czynności.

Art. 86. W okresie urlopu, zwolnienia od zajęć służbowych z powodu choroby albo pozostawiania w rezerwie kadrowej lub dyspozycji żołnierz zawodowy otrzymuje, z zastrzeżeniem art. 87 ust. 1, uposażenie zasadnicze wraz z dodatkami o charakterze stałym należne na ostatnio zajmowanym stanowisku służbowym, z uwzględnieniem powstałych w tym okresie zmian mających wpływ na prawo do uposażenia lub jego wysokość.

Art. 87. 1. Żołnierzowi zawodowemu, któremu udzielono urlopu okolicznościowego w związku ze sprawowaniem opieki nad najbliższym członkiem rodziny, o którym mowa w art. 60 ust. 12, przysługuje 75% uposażenia zasadniczego wraz z dodatkami o charakterze stałym, należnego na ostatnio zajmowanym stanowisku służbowym, z uwzględnieniem powstałych w tym czasie zmian mających wpływ na prawo do uposażenia lub jego wysokość, oraz inne należności pieniężne.

2. Należności pieniężne określone w art. 92 - 95, przysługujące żołnierzowi zawodowemu, o którym mowa w ust. 1, albo członkom jego rodziny, wypłaca się w wysokości ustalonej z uwzględnieniem pełnej kwoty uposażenia zasadniczego wraz z dodatkami o charakterze stałym należnego żołnierzowi na ostatnio zajmowanym stanowisku służbowym.

Art. 88. 1. Żołnierzowi zawodowemu skierowanemu na studia lub naukę do szkoły wojskowej albo niewojskowej oraz na staż naukowy lub kurs w kraju przysługuje uposażenie zasadnicze wraz z dodatkami o charakterze stałym należne na stanowisku służbowym zajmowanym bezpośrednio przed skierowaniem, z uwzględnieniem powstałych w tym okresie zmian mających wpływ na prawo do uposażenia lub jego wysokość.

2. Żołnierzowi zawodowemu skierowanemu na studia lub naukę do szkoły wojskowej albo niewojskowej oraz na staż naukowy lub kurs za granicą przysługuje uposażenie, o którym mowa w ust. 1, oraz mogą być przyznane:

- 1) stypendium miesięczne na pokrycie kosztów utrzymania za granicą;
- 2) zwrot kosztów zakwaterowania;
- 3) jednorazowy zwrot uzasadnionych wydatków rzeczowych związanych z przygotowaniem pracy dyplomowej, doktorskiej lub habilitacyjnej;
- 4) zwrot kosztów przejazdów i dojazdów;
- 5) zwrot opłat wizowych.

3. Minister Obrony Narodowej, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw pracy, określi, w drodze rozporządzenia, wysokość oraz szczegółowe warunki i tryb wypłacania należności, o których mowa w ust. 2, z uwzględnieniem sposobu ustalania wysokości tych należności oraz terminów i trybu ich wypłacania.

Art. 89. 1. Żołnierzowi zawodowemu, który został zawieszony w czynnościach służbowych albo tymczasowo aresztowany, zawiesza się od najbliższego terminu płatności połowę ostatnio otrzymanego uposażenia zasadniczego oraz wypłatę dodatków o charakterze stałym, a także wypłatę należności pieniężnych związanych ze zwolnieniem z zawodowej służby wojskowej.

2. W razie umorzenia postępowania karnego lub dyscyplinarnego albo uniewinnienia prawomocnym wyrokiem sądu, żołnierz zawodowy otrzymuje zawieszoną część uposażenia oraz zawieszoną należność pieniężną, wraz z odsetkami ustawowymi, od dnia w którym uposażenie lub inna należność pieniężna stała się wymagalna, choćby umorzenie lub uniewinnienie nastąpiło po zwolnieniu żołnierza z zawodowej służby wojskowej.

Art. 90. 1. Żołnierzowi zawodowemu, który samowolnie opuścił miejsce pełnienia zawodowej służby wojskowej lub poza nim pozostaje albo odmawia pełnienia służby, bądź wykonania obowiązku wynikającego z tej służby, zawiesza się od najbliższego terminu płatności wypłatę uposażenia oraz innych należności pieniężnych. W razie uznania nieobecności za usprawiedliwioną wypłaca się żołnierzowi zawieszona uposażenie i inne należności pieniężne.

2. Za każdy dzień nieusprawiedliwionej nieobecności, żołnierz zawodowy traci prawo do 1/30 części miesięcznego uposażenia. Jeżeli żołnierz pobrał już uposażenie za ten czas, odpowiednią kwotę uposażenia potrąca się przy najbliższej jego wypłacie.

3. Przepis ust. 2 stosuje się odpowiednio w razie stwierdzenia zawinionej przez żołnierza zawodowego niemożności wykonywania zadań służbowych.

Art. 91. 1. Żołnierzowi zwolnionemu z zawodowej służby wojskowej przysługuje, z zastrzeżeniem ust. 4 i 5, odprawa w wysokości:

- 1) po roku służby – 100%;
- 2) po pięciu latach służby – 200%;
- 3) po dziesięciu latach służby – 300%

- kwoty uposażenia zasadniczego wraz z dodatkami o charakterze stałym, należnego w ostatnim dniu pełnienia służby.

2. Wysokość odprawy, o której mowa w ust. 1 pkt 3, ulega zwiększeniu o 20% uposażenia zasadniczego wraz z dodatkami o charakterze stałym za każdy rok zawodowej służby wojskowej pełnionej ponad dziesięć lat, nie więcej jednak niż do wysokości 600%.

3. Do okresu zawodowej służby wojskowej, o którym mowa w ust. 1 i 2, zalicza się okresy pełnienia nieprzerwanej czynnej służby wojskowej, z wyłączeniem okresów zawieszenia w czynnościach służbowych lub tymczasowego aresztowania, chyba że prawomocnym orzeczeniem postępowanie karne lub dyscyplinarne, będące przyczyną zawieszenia lub aresztowania, zostało umorzone bądź żołnierz został uniewinniony na podstawie prawomocnego wyroku lub orzeczenia o uniewinnieniu w postępowaniu dyscyplinarnym.

4. Żołnierzowi zwolnionemu z zawodowej służby wojskowej wskutek rozformowania jednostki wojskowej lub zmniejszenia jej stanu etatowego w korpusie kadry zawodowej Sił Zbrojnych, w którym żołnierz pełnił zawodową służbę wojskową albo likwidacji stanowiska służbowego, które żołnierz zajmował, przysługuje odprawa w wysokości, w przypadku zawarcia kontraktu:

- 1) na pełnienie służby stałej – 600% uposażenia zasadniczego wraz z dodatkami o charakterze stałym;

- 2) na pełnienie służby terminowej – wynikającej z ust. 1 i 2, z tym, że za dzień zwolnienia z zawodowej służby wojskowej przyjmuje się ostatni dzień okresu na jaki zawarto kontrakt.

5. Żołnierzowi zwolnionemu z zawodowej służby wojskowej na podstawie art. 108 pkt 1, 6, 15 i 16 albo wskutek wypowiedzenia przez żołnierza stosunku służbowego zawodowej służby wojskowej w czasie trwania kontraktu na pełnienie służby terminowej lub kontraktu na pełnienie służby stałej, jeżeli pełnił zawodową służbę wojskową przez okres krótszy niż dziesięć lat – przysługuje 50% kwoty odprawy, o której mowa w ust. 1 i 2.

6. Odprawa nie przysługuje żołnierzowi zwolnionemu z zawodowej służby wojskowej na podstawie art. 108 pkt 11 - 14.

Art. 92. Żołnierzowi zwolnionemu z zawodowej służby wojskowej, niezależnie od odprawy, o której mowa w art. 91, przysługują następujące należności pieniężne:

- 1) przez okres jednego roku po zwolnieniu ze służby wypłacane co miesiąc świadczenie pieniężne w wysokości kwoty uposażenia zasadniczego wraz z dodatkami o charakterze stałym, należnego w ostatnim dniu pełnienia służby;
- 2) ekwiwalent pieniężny za urlop wypoczynkowy, w tym za dodatkowy urlop wypoczynkowy, niewykorzystany w roku zwolnienia ze służby oraz za lata poprzednie, nie więcej jednak niż trzy lata;
- 3) nagroda roczna przysługująca za rok, w którym nastąpiło zwolnienie ze służby;
- 4) zryczałtowany ekwiwalent pieniężny za niewykorzystany w roku zwolnienia ze służby przejazd na koszt wojska;
- 5) gratyfikacja urlopowa niewykorzystana w roku zwolnienia ze służby;
- 6) zwrot kosztów jednorazowego przejazdu żołnierza i członków jego rodziny oraz zwrot kosztów przewozu urządzenia domowego do obranego przez żołnierza miejsca zamieszkania w kraju – w wysokości i na zasadach określonych jak dla żołnierzy zawodowych przeniesionych do pełnienia służby w innej miejscowości.

Art. 93. 1. Świadczenie pieniężne, o którym mowa w art. 92 pkt 1, przysługuje żołnierzowi, z zastrzeżeniem ust. 2 - 4, który pełnił nieprzerwanie zawodową służbę wojskową przez okres co najmniej piętnastu lat. Przepis art. 91 ust. 3 stosuje się odpowiednio.

2. Świadczenie pieniężne, o którym mowa w art. 92 pkt 1, przysługuje również żołnierzowi zwolnionemu z zawodowej służby wojskowej wskutek:

- 1) rozformowania jednostki wojskowej lub zmniejszenia jej stanu etatowego w korpusie kadry zawodowej Sił Zbrojnych, w którym żołnierz pełnił służbę, albo likwidacji stanowiska służbowego, które żołnierz zajmował, a brak jest możliwości wyznaczenia go na inne stanowisko służbowe;
- 2) orzeczenia przez wojskową komisję lekarską niezdolności do pełnienia służby lub na zajmowanym stanowisku służbowym, w razie gdy utrata tej zdolności została spowodowana wypadkiem pozostającym w związku z pełnieniem służby lub chorobą powstałą w związku ze szczególnymi warunkami służby.

3. W razie zbiegu uprawnień do świadczenia pieniężnego, o którym mowa w art. 92 pkt 1, i świadczenia emerytalnego, żołnierzowi przysługuje, według jego wyboru, tylko jedno z tych świadczeń.

4. Świadczenie pieniężne, o którym mowa w art. 92 pkt 1, nie przysługuje żołnierzowi w przypadkach, o których mowa w art. 91 ust. 5 i 6.

5. Żołnierz, który posiada uprawnienia do świadczenia pieniężnego, o którym mowa w art. 92 pkt 1, może je pobrać jednorazowo z góry, za cały należny okres.

6. Świadczenie pieniężne, o którym mowa w art. 92 pkt 1, wypłaca się żołnierzowi zwolnionemu z zawodowej służby wojskowej w terminach określonych w art. 78 ust. 1, a w przypadku gdy żołnierz wystąpił o wypłatę tego świadczenia, za cały należny okres jednorazowo z góry, nie później niż w terminie trzydziestu dni od dnia zwolnienia żołnierza ze służby.

7. Wypłaty świadczenia pieniężnego, o którym mowa w art. 92 pkt 1, oraz zwrotu kosztów jednorazowego przejazdu żołnierza i członków jego rodziny oraz zwrotu kosztów przewozu urzędnika domowego do obranego przez żołnierza miejsca zamieszkania w kraju, dokonuje wojskowy organ emerytalny właściwy według miejsca zamieszkania żołnierza.

Art. 94. Ekwiwalent pieniężny za jeden dzień niewykorzystanego urlopu wypoczynkowego lub dodatkowego urlopu wypoczynkowego wynosi 1/22 części miesięcznego uposażenia zasadniczego wraz z dodatkami o charakterze stałym, należnego w ostatnim dniu pełnienia zawodowej służby wojskowej.

Art. 95. 1. W razie śmierci żołnierza zawodowego przysługuje odprawa pośmiertna w takiej wysokości, w jakiej przysługiwałaby temu żołnierzowi, na podstawie art. 91 ust. 1 i 2, odprawa przy zwolnieniu z zawodowej służby wojskowej oraz należności pieniężne określone w art. 92 pkt 2 - 6.

2. Należności pieniężne, o których mowa w ust. 1, przysługują małżonkowi, a w razie braku małżonka – dzieciom, wnukom, rodzicom lub rodzeństwu, jeżeli w dniu śmierci żołnierza zawodowego spełniali warunki wymagane do uzyskania renty rodzinnej, określone w odrębnych przepisach.

3. Przepisy ust. 1 i 2 stosuje się także w razie zaginięcia żołnierza zawodowego. Należności pieniężne wypłaca się w takim przypadku nie wcześniej niż przed upływem sześciu miesięcy od dnia ujawnienia faktu zaginięcia żołnierza zawodowego.

4. Podstawę obliczenia należności pieniężnych, o których mowa w ust. 3, stanowi uposażenie należne żołnierzowi zawodowemu na ostatnio zajmowanym stanowisku służbowym przed zaginięciem, z uwzględnieniem zmian mających wpływ na wysokość uposażenia.

Art. 96. 1. W razie śmierci żołnierza zawodowego, niezależnie od należności pieniężnych określonych w art. 95, przysługuje zasiłek pogrzebowy w wysokości:

- 1) pięciokrotności kwoty najniższego uposażenia zasadniczego żołnierza zawodowego, przysługującego żołnierzom nie objętym obowiązkowym ubezpieczeniem emerytalnym i rentowym, obowiązującego w dniu śmierci żołnierza – jeżeli koszty pogrzebu poniósł małżonek, dzieci, wnuki, rodzice lub rodzeństwo albo inna osoba, która prowadziła z tym żołnierzem wspólne gospodarstwo domowe;
- 2) kosztów rzeczywiście poniesionych, nie wyższych jednak niż kwota określona w pkt 1 – jeżeli koszty pogrzebu poniosła inna osoba.

2. Jeżeli śmierć żołnierza zawodowego nastąpiła wskutek wypadku pozostającego w związku z zawodową służbą wojskową koszty jego pogrzebu pokrywa się z budżetu Ministerstwa Obrony Narodowej.

3. W razie pokrycia kosztów pogrzebu żołnierza zawodowego z budżetu Ministerstwa Obrony Narodowej, osobom wymienionym w ust. 1 pkt 1 przysługuje zasiłek pogrzebowy w wysokości 50%.

Art. 97. 1. W razie śmierci członka rodziny żołnierza zawodowego, osobie, która pokryła koszty pogrzebu, przysługuje zasiłek pogrzebowy w wysokości:

- 1) trzykrotności kwoty najniższego uposażenia zasadniczego żołnierza zawodowego, przysługującego żołnierzom nie objętym obowiązkowym ubezpieczeniem emerytalnym i rentowym, obowiązującego w dniu śmierci członka rodziny żołnierza – jeżeli koszty pogrzebu pokrył żołnierz zawodowy;
- 2) w wysokości kosztów rzeczywiście poniesionych, nie wyższych jednak niż kwota określona w pkt 1 – jeżeli koszty pogrzebu pokryła inna osoba.

2. Zasiłek pogrzebowy, o którym mowa w ust. 1, przysługuje w związku z pokryciem kosztów pogrzebu następujących członków rodziny żołnierza zawodowego:

- 1) małżonka albo byłego małżonka żołnierza, wobec którego w dniu śmierci żołnierz był obowiązany do świadczeń alimentacyjnych;
- 2) dziecka własnego żołnierza, dziecka jego małżonka, dziecka przysposobionego i przyjętego na wychowanie, w tym w ramach rodziny zastępczej, albo innego dziecka, którego opiekunem prawnym został ustanowiony żołnierz lub jego małżonek;
- 3) rodziców i byłych prawnych opiekunów żołnierza albo jego małżonka.

3. Jeżeli w związku ze śmiercią członka rodziny żołnierza zawodowego przysługuje również zasiłek pogrzebowy na podstawie przepisów o ubezpieczeniu społecznym lub innych przepisów szczególnych, żołnierzowi lub innej osobie, o której mowa w ust. 1, wypłaca się tylko wyrównanie zasiłku w wysokości różnicy między zasiłkiem pogrzebowym, przysługującym na podstawie niniejszej ustawy a zasiłkiem przysługującym z innego tytułu.

Art. 98. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia, sposób dokumentowania uprawnień do zasiłków pogrzebowych, o których mowa w art. 96 i 97, a także warunki i tryb pokry-

wania kosztów pogrzebu żołnierza zawodowego z budżetu Ministerstwa Obrony Narodowej, z uwzględnieniem dokumentów wymaganych przy wypłacie zasiłku.

Art. 99. 1. Żołnierzowi zawodowemu wyznaczonemu do pełnienia zawodowej służby wojskowej poza granicami państwa przysługuje uposażenie zasadnicze ustalone z uwzględnieniem grupy uposażenia określonej dla stanowiska służbowego, na jakie został wyznaczony do pełnienia służby poza granicami państwa.

2. Żołnierzowi zawodowemu skierowanemu do pełnienia zawodowej służby wojskowej poza granicami państwa przysługuje uposażenie zasadnicze ustalone z uwzględnieniem grupy uposażenia według stanowiska służbowego zajmowanego przed skierowaniem.

3. Żołnierzowi zawodowemu, o którym mowa w ust. 1 i 2, w czasie wykonywania obowiązków służbowych poza granicami państwa przysługuje należność zagraniczna oraz mogą być przyznane inne należności pieniężne, odpowiednio do warunków pełnienia zawodowej służby wojskowej poza granicami państwa.

4. Minister Obrony Narodowej, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw pracy, określi, w drodze rozporządzenia, wysokość i szczegółowe warunki przyznawania i wypłaty należności zagranicznej oraz innych należności pieniężnych przysługujących żołnierzom zawodowym wyznaczonym i skierowanym do pełnienia zawodowej służby wojskowej poza granicami państwa, ze szczególnym uwzględnieniem rodzaju, wysokości, trybu i warunków przyznawania tych świadczeń.

Art. 100. 1. Z uposażenia żołnierza zawodowego mogą być dokonywane potrącenia w granicach i na zasadach określonych w przepisach prawa pracy oraz innych przepisach szczególnych stosowanych do wynagrodzeń za pracę, z zastrzeżeniem ust. 2 - 4.

2. Przez uposażenie, o którym mowa w ust. 1, należy rozumieć uposażenie wymienione w art. 70 ust. 1, nagrodę roczną, o której mowa w art. 80, dodatkowe wynagrodzenie, o którym mowa w art. 85, odprawę z tytułu zwolnienia z zawodowej służby wojskowej, o której mowa w art. 91, i należności pieniężne wymienione w art. 92 pkt 1 i 2.

3. Odprawa z tytułu zwolnienia z zawodowej służby wojskowej, o której mowa w art. 91, podlega egzekucji wyłącznie na zaspokojenie zaległych świadczeń alimentacyjnych, z uwzględnieniem ograniczeń wynikających z ust. 1.

4. Przepisów ust. 1 i 2 nie stosuje się do zaliczek pobranych przez żołnierza zawodowego do rozliczenia, które potrąca się z uposażenia i innych należności pieniężnych w pełnej wysokości, niezależnie od potrąceń dokonywanych z innych tytułów.

Art. 101. 1. Jeżeli przepisy szczególne nie stanowią inaczej, organami właściwymi w sprawach określonych w przepisach niniejszego rozdziału są dowódcy jednostek wojskowych zajmujący stanowiska służbowe dowódcy batalionu lub wyższe albo równorzędne, o którym mowa w ust. 3, w stosunku do wszystkich żołnierzy zawodowych pełniących zawodową służbę wojskową w podległej jednostce wojskowej, z wyjątkiem tego dowódcy i jego zastępcy.

2. W stosunku do dowódców jednostek wojskowych i ich zastępców oraz żołnierzy zawodowych pełniących zawodową służbę wojskową w jednostkach wojskowych, których dowódcy zajmują stanowisko niższe niż określone w ust. 1, właściwymi organami są bezpośredni przełożeni dowódców tych jednostek.

3. Stanowiskami służbowymi równorzędnymi stanowisku dowódcy batalionu są stanowiska:

- 1) dowódcy dywizjonu lub eskadry;
- 2) dowódcy okrętu II rangi;
- 3) inne stanowiska dowódców jednostek wojskowych, jeżeli stanowiska te zostały zaszeregowane do stopnia etatowego co najmniej podpułkownika (komandora porucznika).

Rozdział 6

Publiczna działalność żołnierzy zawodowych

Art. 102. Żołnierzowi zawodowemu przysługują prawa obywatelskie do udziału w życiu publicznym, z zastrzeżeniem wyjątków przewidzianych w ustawach.

Art. 103. 1. W czasie pełnienia zawodowej służby wojskowej żołnierzowi zawodowemu nie wolno:

- 1) być członkiem partii politycznej ani stowarzyszenia, organizacji lub ruchu obywatelskiego, stawiających sobie cele polityczne;
- 2) brać udziału w zgromadzeniach o charakterze politycznym;
- 3) prowadzić działalności politycznej.

2. Zastrzeżenie, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, nie dotyczy zgromadzeń związanych z wyborami władz państwowych i samorządowych. Żołnierzom zawodowym uczestniczącym w takich zgromadzeniach nie wolno nosić umundurowania oraz odznak i oznak wojskowych.

3. Z dniem rozpoczęcia pełnienia zawodowej służby wojskowej ustaje dotychczasowe członkostwo żołnierza zawodowego w partii politycznej, stowarzyszeniu, organizacji lub ruchu obywatelskim, o których mowa w ust. 1 pkt 1.

Art. 104. 1. Żołnierz zawodowy pisemnie informuje dowódcę jednostki wojskowej, w której zajmuje stanowisko służbowe, o swojej przynależności do stowarzyszenia i innej organizacji krajowej.

2. Przynależność żołnierza zawodowego do stowarzyszenia i innej organizacji zagranicznej lub międzynarodowej wymaga zezwolenia Ministra Obrony Narodowej.

3. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy tryb postępowania w sprawach, o których mowa w ust. 2, z uwzględnieniem danych, jakie powinien zawierać wniosek żołnierza zawodowego, a także przypadki, w których zezwolenie może być zawieszona lub cofnięta.

Art. 105. 1. Żołnierzom zawodowym nie wolno tworzyć i zrzeszać się w związkach zawodowych.

2. Z dniem rozpoczęcia pełnienia zawodowej służby wojskowej ustaje dotychczasowe członkostwo żołnierza zawodowego w związku zawodowym.

3. W jednostkach wojskowych żołnierze zawodowi mogą tworzyć organy przedstawicielskie poszczególnych korpusów kadry zawodowej Sił Zbrojnych.

4. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia, warunki organizacji, funkcjonowania i tryb wyboru oraz okresy kadencji, zadania i uprawnienia organów przedstawicielskich żołnierzy zawodowych, a także formy ich współpracy z dowódcami jednostek wojskowych.

Art. 106. 1. Żołnierz zawodowy może kandydować do Sejmu i Senatu, na kierownicze stanowiska państwowe obsadzane na podstawie wyboru oraz do organów samorządu terytorialnego, a także prowadzić związaną z tym kampanię wyborczą.

2. Na czas trwania kampanii wyborczej, o której mowa w ust. 1, udziela się żołnierzowi zawodowemu urlopu bezpłatnego.

Art. 107. Ograniczenia określone w niniejszym rozdziale nie naruszają, zagwarantowanego żołnierzom zawodowym odrębnymi ustawami, prawa przynależności do kościołów i innych związków wyznaniowych mających osobowość prawną, a także prawa uczestniczenia w czynnościach i obrzędach religijnych, wypełniania obowiązków religijnych i obchodzenia świąt religijnych oraz posiadania i korzystania z przedmiotów potrzebnych do uprawiania kultu i praktyk religijnych na terenie jednostek wojskowych, na pokładzie okrętów wojennych i wojskowych statków powietrznych, lecz nie naruszających ich służbowego charakteru oraz poza nimi.

Rozdział 7

Zwolnienie z zawodowej służby wojskowej

Art. 108. Żołnierza zawodowego zwalnia się z zawodowej służby wojskowej wskutek:

- 1) zrzeczenia się obywatelstwa polskiego lub nabycia obywatelstwa innego państwa;
- 2) wybrania na posła, senatora, na kierownicze stanowisko państwowe obsadzone na podstawie wyboru oraz do organów wykonawczych samorządu terytorialnego;
- 3) ustalenia przez wojskową komisję lekarską niezdolności do służby;

- 4) odmowy przyjęcia skierowania do wojskowej komisji lekarskiej lub niezgłoszenia się do tej komisji w określonym terminie i miejscu albo niepoddania się badaniom, do których został zobowiązany przez komisję lekarską;
- 5) osiągnięcia wieku sześćdziesięciu lat;
- 6) otrzymania niedostatecznej ogólnej oceny w okresowej opinii służbowej;
- 7) odmowy pełnienia służby na równorzędnym lub wyższym stanowisku służbowym, w razie zwolnienia z zajmowanego stanowiska, w przypadkach, o których mowa w art. 45 ust. 1 i 2;
- 8) upływu czasu określonego w kontrakcie, jeżeli nie nastąpi zawarcie kolejnego kontraktu;
- 9) upływu terminu wypowiedzenia stosunku służbowego zawodowej służby wojskowej dokonanego przez:
  - a) żołnierza zawodowego,
  - b) właściwy organ;
- 10) niewyznaczenia na stanowisko służbowe w czasie pozostawania w rezerwie kadrowej;
- 11) utraty lub pozbawienia stopnia wojskowego albo degradacji;
- 12) prawomocnego orzeczenia o wymierzeniu kary dyscyplinarnej usunięcia z zawodowej służby wojskowej;
- 13) prawomocnego orzeczenia środków karnych pozbawienia praw publicznych, wydalenia z zawodowej służby wojskowej lub zakazu wykonywania zawodu żołnierza zawodowego;
- 14) skazania prawomocnym wyrokiem sądu na karę pozbawienia wolności (aresztu wojskowego) bez warunkowego zawieszenia jej wykonania;
- 15) prawomocnego ukarania przez organ właściwego samorządu zawodowego karą zawieszenia lub pozbawienia prawa wykonywania zawodu (specjalności zawodowej);
- 16) nieobecności w służbie jednorazowo przez okres trzech dni roboczych, która nie została usprawiedliwiona.

Art. 109. Żołnierza zawodowego można zwolnić z zawodowej służby wojskowej wskutek:

- 1) skazania prawomocnym wyrokiem na karę pozbawienia wolności (aresztu wojskowego) z warunkowym zawieszeniem wykonania tej kary;
- 2) odmowy wydania lub pozbawienia żołnierza wymaganego poświadczenia bezpieczeństwa;
- 3) niewyznaczenia na stanowisko służbowe na kolejną kadencję;
- 4) otrzymania dostatecznej ogólnej oceny w okresowej opinii służbowej;
- 5) zaistnienia potrzeb Sił Zbrojnych – za pisemną zgodą żołnierza.

Art. 110. 1. Z dniem śmierci żołnierza zawodowego stosunek służbowy zawodowej służby wojskowej wygasa.

2. Stosunek służbowy zawodowej służby wojskowej wygasa również w przypadku gdy żołnierz zawodowy:

- 1) został uznany za zmarłego;
- 2) zaginął.

3. W przypadkach, o których mowa w ust. 1 i 2, żołnierza zawodowego skreśla się z ewidencji rozkazem personalnym Szefa Sztabu Generalnego Wojska Polskiego.

Art. 111. 1. Żołnierz zawodowy może w każdym czasie wypowiedzieć stosunek służbowy zawodowej służby wojskowej bez podawania przyczyny.

2. Dokonanie wypowiedzenia stosunku służbowego przez właściwy organ może nastąpić, gdy jednostka wojskowa, w której żołnierz zawodowy pełni zawodową służbę wojskową, uległa rozformowaniu lub zmniejszył się jej stan etatowy w korpusie kadry zawodowej Sił Zbrojnych, w którym żołnierz pełni służbę albo gdy uległo likwidacji stanowisko służbowe, które żołnierz zajmował, a brak jest możliwości wyznaczenia go na inne stanowisko odpowiadające jego kwalifikacjom zawodowym.

3. Wypowiedzenie stosunku służbowego przez właściwy organ jest decyzją admini-

stracyjną w rozumieniu Kodeksu postępowania administracyjnego.

4. Organem właściwym do wypowiedzenia stosunku służbowego zawodowej służby wojskowej, o którym mowa w ust. 3, jest:

- 1) Minister Obrony Narodowej – w odniesieniu do żołnierzy zawodowych, o których mowa w art. 44 ust. 1 pkt 1;
- 2) Szef Sztabu Generalnego Wojska Polskiego – w odniesieniu do pozostałych żołnierzy zawodowych.

5. Zwolnienie z zawodowej służby wojskowej żołnierza zawodowego wskutek dokonanego wypowiedzenia stosunku służbowego, następuje po upływie sześciu miesięcy od dnia złożenia wypowiedzenia, w ostatnim dniu miesiąca.

6. Okres wypowiedzenia stosunku służbowego zawodowej służby wojskowej, o którym mowa w ust. 5, może być skrócony za pisemną zgodą zwalnianego żołnierza zawodowego i właściwego organu, przy czym kończyć się musi ostatniego dnia miesiąca.

Art. 112. 1. Zwolnienie z zawodowej służby wojskowej w przypadkach, o których mowa w art. 108 pkt 4, 6, 7, 9 lit. a, pkt 10 i 16 oraz art. 109, następuje decyzją:

- 1) Ministra Obrony Narodowej – w odniesieniu do żołnierzy zawodowych, o których mowa w art. 44 ust. 1 pkt 1;
- 2) Szefa Sztabu Generalnego Wojska Polskiego – w odniesieniu do pozostałych żołnierzy zawodowych.

2. Zwolnienie z zawodowej służby wojskowej w przypadkach, o których mowa w art. 108 pkt 1 - 3, 5, 8, 9 lit. b i pkt 11 - 15, następuje z mocy prawa z dniem uprawomocnienia się odpowiedniego orzeczenia lub decyzji albo zaistnienia okoliczności stanowiącej podstawę zwolnienia żołnierza zawodowego ze służby.

3. W przypadkach, o których mowa w ust. 2, organ który wyznaczył żołnierza zawodowego na stanowisko służbowe stwierdza fakt zwolnienia żołnierza z zawodowej służby wojskowej rozkazem personalnym, wydanym do celów ewidencyjnych.

4. Zwolnienie z zawodowej służby wojskowej w przypadkach nie wymienionych w ust. 2 następuje z dniem określonym w decyzji organu, o którym mowa w ust. 1.

Art. 113. 1. W razie uchylenia orzeczenia, o którym mowa w art. 108 pkt 11 i 13 - 15 albo art. 109 pkt 1, ulegają uchyleniu skutki tego orzeczenia, jakie wynikły dla żołnierza zawodowego z tego orzeczenia w jego stosunku służbowym zawodowej służby wojskowej, z zastrzeżeniem ust. 2.

2. W przypadkach, o których mowa w ust. 1, data zwolnienia z zawodowej służby wojskowej nie ulega zmianie, przy czym uznaje się, że zwolnienie żołnierza zawodowego nastąpiło w drodze wypowiedzenia stosunku służbowego zawodowej służby wojskowej dokonanego przez właściwy organ.

3. Skutki uchylenia orzeczenia, o którym mowa w art. 108 pkt 12, regulują odrębne przepisy.

Art. 114. W zakresie zwalniania z zawodowej służby wojskowej żołnierzy zawodowych, których stosunek służbowy zawodowej służbowej lub wykonywanie zawodu jest unormowane w odrębnych przepisach, stosuje się również te przepisy.

Art. 115. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe warunki i tryb zwalniania żołnierzy zawodowych z zawodowej służby wojskowej. Rozporządzenie to powinno przewidywać, że postępowanie związane ze zwolnieniem żołnierza zawodowego z zawodowej służby wojskowej jest w stosunku do niego jawne.

Art. 116. 1. Żołnierz zawodowy zwolniony z zawodowej służby wojskowej z powodu, o którym mowa w art. 108 pkt 3, 8, 9 lit. b i pkt 10 oraz art. 109 pkt 3 - 5, korzysta z pierwszeństwa w zatrudnieniu, w szczególności w administracji publicznej oraz na stanowiskach pracy związanych z obronnością kraju.

2. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, stanowiska pracy związane z obronnością kraju. Rozporządzenie powinno w szczególności zagwarantować aby na stanowiskach pracy związanych z obronnością kraju mogli być zatrudnieni byli żołnierze zawodowi.

3. Minister właściwy do spraw pracy, w porozumieniu z Ministrem Obrony Narodowej, określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe warunki i tryb kierowania byłych żołnierzy zawodowych do pracy na stanowiska, o których mowa w ust. 1, z uwzględnieniem rodzaju i charakteru pracy, do jakiej ma być skierowany były żołnierz zawodowy, oraz jego wykształcenia, doświadczenia wojskowego i wiedzy specjalistycznej.

Art. 117. 1. Były żołnierz zawodowy, o którym mowa w art. 116 ust. 1, w okresie dwóch lat od dnia zwolnienia z zawodowej służby wojskowej, z zastrzeżeniem ust. 3, może korzystać z pomocy w zakresie przekwalifikowania, doradztwa zawodowego lub pośrednictwa pracy, udzielanej przez właściwe organy.

2. W ramach pomocy, o której mowa w ust. 1, mogą być pokrywane koszty:

- 1) przekwalifikowania zawodowego lub przyuczenia do zawodu, doradztwa zawodowego albo odbywania praktyk zawodowych;
- 2) przejazdów z miejsca zamieszkania byłego żołnierza zawodowego do ośrodków szkolenia, w których następuje przekwalifikowanie zawodowe lub przyuczenie do zawodu, albo miejsca odbywania praktyk zawodowych;
- 3) zakwaterowania w okresie szkolenia lub przyuczenia do zawodu albo odbywania praktyk zawodowych.

3. Pomocą, o której mowa w ust. 1, może być objęty również żołnierz zawodowy przeniesiony do dyspozycji, za zgodą dowódcy jednostki wojskowej, w którego dyspozycji żołnierz ten pozostaje oraz żołnierz zawodowy w okresie wypowiedzenia stosunku służbowego dokonanego przez właściwy organ.

4. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe warunki i tryb korzystania przez żołnierzy zawodowych i byłych żołnierzy zawodowych z uprawnień, o których mowa w ust. 1 - 3, z uwzględnieniem szczególnego traktowania tych żołnierzy, którzy zostali zwolnieni z zawodowej służby wojskowej ze względu na zmiany organizacyjne, o których mowa w art. 111 ust. 2, i nie posiadają uprawnień do świadczeń emerytalnych lub rentowych.

Art. 118. Okres pełnienia zawodowej służby wojskowej wlicza się pracownikowi do okresu zatrudnienia w zakresie wszystkich uprawnień związanych z tym zatrudnieniem. Były żołnierz zawodowy, który podjął pracę w roku kalendarzowym, w którym nastąpiło jego zwolnienie z zawodowej służby wojskowej, nabywa prawo do urlopu wypoczynkowego w następnym roku kalendarzowym.

Art. 119. 1. Żołnierzy zwolnionych z zawodowej służby wojskowej przenosi się do rezerwy, jeżeli ze względu na wiek podlegają obowiązkowi służby wojskowej i zostali uznani za zdolnych do tej służby. Żołnierze ci mogą posługiwać się posiadany stopniem wojskowym z określeniem "w rezerwie".

2. Żołnierzy zwolnionych z zawodowej służby wojskowej, którzy ze względu na wiek albo stan zdrowia nie podlegają obowiązkowi służby wojskowej, przenosi się w stan spoczynku. Żołnierze ci mogą posługiwać się posiadany stopniem wojskowym z określeniem "w stanie spoczynku".

Rozdział 8

Służba wojskowa kandydatów na żołnierzy zawodowych

Art. 120. 1. Kandydaci na żołnierzy zawodowych pełnią czynną służbę wojskową jako służbę kandydacką.

2. Stosunek służbowy służby kandydackiej powstaje w drodze powołania, na podstawie dobrowolnego zgłoszenia, po podpisaniu kontraktu na pełnienie służby kandydackiej.

3. Do służby kandydackiej powołuje Szef Sztabu Generalnego Wojska Polskiego.

4. Kontrakt na pełnienie służby kandydackiej z kandydatem do tej służby podpisuje komendant szkoły wojskowej.

5. Stosunek służbowy służby kandydackiej wygasa z mocy prawa, jeżeli żołnierz pełniący służbę kandydacką nie ukończy nauki w szkole wojskowej.

6. Do służby kandydackiej może być powołana osoba nie karana sędownie, posiadająca wyłącznie obywatelstwo polskie, odpowiednią zdolność fizyczną i psychiczną do zawodowej służby wojskowej, wiek co najmniej osiemnastu lat i odpowiednie wykształcenie, po złożeniu pisemnego zobowiązania do pełnienia zawodowej służby wojskowej po ukończeniu szkoły wojskowej.

7. Osobę ubiegającą się o powołanie do służby kandydackiej kieruje się do wojskowej komisji lekarskiej w celu ustalenia zdolności fizycznej i psychicznej do zawodowej służby wojskowej.

8. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe warunki i tryb powoływania do służby kandydackiej. Rozporządzenie to powinno ustalić w szczególności, że nabór do służby kandydackiej jest otwarty i konkurencyjny.

Art. 121. 1. Osoby powołane do służby kandydackiej stają się żołnierzami w czynnej służbie wojskowej z dniem stawienia się do tej służby, po podpisaniu kontraktu, o którym mowa w art. 120 ust. 4. Przepisy art. 15 i 18 stosuje się odpowiednio.

2. Z dniem rozpoczęcia pełnienia służby kandydackiej żołnierze pełniący służbę kandydacką otrzymują bez szczególnego nadania tytuł:

- 1) podchorążego, jeżeli kształcą się na oficera zawodowego;
- 2) elewa, jeżeli szkolą się na podoficera zawodowego.

Art. 122. Kandydatów na żołnierzy zawodowych kształci się w szkołach wojskowych i centrach szkolenia.

Art. 123. Szkołami wojskowymi kształcącymi kandydatów na żołnierzy zawodowych są:

- 1) na potrzeby korpusu oficerów zawodowych – działające na podstawie odrębnej ustawy akademie wojskowe i wyższe szkoły oficerskie;
- 2) na potrzeby korpusu podoficerów zawodowych – szkoły podoficerskie.

Art. 124. Minister Obrony Narodowej, w drodze rozporządzenia:

- 1) tworzy i znosi szkoły podoficerskie;
- 2) określi szczegółowe warunki i tryb przyjmowania do szkół podoficerskich;
- 3) określi szczegółowe warunki i tryb składania egzaminów końcowych w szkołach podoficerskich oraz odbywania praktyk, a także wzory dyplomów i świadectw stwierdzających ich ukończenie;
- 4) określi wysokość pobieranych opłat z tytułu egzaminów wstępnych i sprawdzianów dla osób ubiegających się o przyjęcie do wyższych szkół wojskowych i szkół podoficerskich oraz szczegółowy tryb ich pobierania.

Rozporządzenie powinno w szczególności określać tryb ubiegania się o przyjęcie do szkół podoficerskich, dokumenty wymagane przy ubieganiu się o przyjęcie do tych szkół oraz zakres i terminy składania egza-

minów wstępnych. Opłaty z tytułu egzaminów powinny być porównywalne do opłat ponoszonych przy ubieganiu się do innych szkół publicznych.

Art. 125. 1. Stopniami wojskowymi żołnierzy pełniących służbę kandydacką są stopnie ustanowione w odrębnej ustawie.

2. Osoba powołana do służby kandydackiej otrzymuje bez szczególnego nadania stopień wojskowy szeregowego (marynarza) z dniem rozpoczęcia pełnienia tej służby, o ile nie posiada wyższego stopnia wojskowego. Nadanie wyższych stopni wojskowych następuje w drodze mianowania.

3. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia, warunki i tryb mianowania na stopnie wojskowe żołnierzy pełniących służbę kandydacką. Warunki mianowania powinny uwzględniać poszczególne okresy nauki, opinie, oraz wyniki uzyskiwane w nauce przez żołnierzy pełniących służbę kandydacką.

Art. 126. 1. Żołnierzom pełniącym służbę kandydacką przysługuje uposażenie.

2. Minister Obrony Narodowej, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw pracy, określi, w drodze rozporządzenia, stawki uposażenia dla żołnierzy pełniących służbę kandydacką. Rozporządzenie, określając stawki uposażenia, powinno ustalić je na poziomie nie niższym niż uposażenie żołnierzy odbywających zasadniczą służbę wojskową.

Art. 127. Z uposażenia żołnierzy pełniących służbę kandydacką mogą być dokonywane potrącenia tylko na zaspokojenie roszczeń z tytułu szkody wyrządzonej jednostce wojskowej i kary pieniężne orzeczone w postępowaniu dyscyplinarnym, z tym że łączna wysokość potrąceń nie może przekroczyć 50% miesięcznego uposażenia.

Art. 128. 1. W razie śmierci żołnierza pełniącego służbę kandydacką koszty pogrzebu są pokrywane z budżetu Ministerstwa Obrony Narodowej.

2. Członkom rodziny zmarłego żołnierza pełniącego służbę kandydacką przysługuje jednorazowa odprawa w wysokości jednomiesięcznego uposażenia, a jeżeli śmierć nastąpiła wskutek wypadku pozostającego w związku ze służbą kandydacką – w wysokości trzymiesięcznego uposażenia.

3. Do obliczenia wysokości odprawy, o której mowa w ust. 2, przyjmuje się najniższą stawkę uposażenia zasadniczego żołnierza zawodowego, przysługującego żołnierzom nie objętym obowiązkowym ubezpieczeniem emerytalnym i rentowym, obowiązującego w dniu śmierci żołnierza pełniącego służbę kandydacką.

4. Odprawę, o której mowa w ust. 2, wypłaca się małżonkowi, dzieciom, rodzicom lub rodzeństwu zmarłego żołnierza pełniącego służbę kandydacką.

Art. 129. Żołnierze pełniący służbę kandydacką otrzymują umundurowanie, wyekwipowanie i uzbrojenie oraz – w określonych przypadkach – wyżywienie; przepis art. 64 ust. 2 i 3 stosuje się odpowiednio.

Art. 130. Do żołnierzy pełniących służbę kandydacką stosuje się odpowiednio przepisy art. 7 ust. 2, art. 26 ust. 2 - 9, art. 48 - 51, 53, 55 - 57, 59, 68, art. 69 ust. 2, art. 72, 73, art. 78 ust. 1, art. 90 i 102 - 107.

Art. 131. Żołnierzom pełniącym służbę kandydacką oraz członkom ich rodzin przysługują szczególne uprawnienia i ulgi przewidziane w ustawie z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2002 r. Nr 21, poz. 205, Nr 74, poz. 676, Nr 81, poz. 732, Nr 113, poz. 984 i 985, Nr 156, poz. 1301 i Nr 166, poz. 1363) dla żołnierzy odbywających zasadniczą służbę wojskową i członków ich rodzin, z wyjątkiem uprawnień do zasiłków przewidzianych w art. 128 ust. 1 i art. 128a oraz należności i opłat przewidzianych w art. 131 ust. 1 pkt 1 tej ustawy.

Art. 132. 1. Żołnierza pełniącego służbę kandydacką zwalnia się ze służby kandydackiej wskutek:

- 1) zrzeczenia się obywatelstwa polskiego lub nabycia obywatelstwa innego państwa;
- 2) wybrania na posła, senatora, na kierownicze stanowisko państwowe obsadzone na podstawie wyboru oraz do organów wykonawczych samorządu terytorialnego;
- 3) ustalenia przez wojskową komisję lekarską niezdolności do zawodowej służby wojskowej;

- 4) niespełnienia wymogów określonych w regulaminie studiów lub nauki;
- 5) utraty lub pozbawienia stopnia wojskowego albo degradacji;
- 6) prawomocnego orzeczenia o wymierzeniu kary dyscyplinarnej usunięcia z czynnej służby wojskowej pełnionej w charakterze kandydata na żołnierza zawodowego;
- 7) prawomocnego orzeczenia środków karnych pozbawienia praw publicznych lub zakazu wykonywania zawodu żołnierza;
- 8) skazania prawomocnym wyrokiem na karę pozbawienia wolności lub aresztu wojskowego, w tym również z warunkowym zawieszeniem jej wykonania;
- 9) wniosku żołnierza.

2. Żołnierzowi pełniącemu służbę kandydacką - kobiecie, w razie zajścia w ciążę, na okres ciąży i połogu udziela się urlopu bezpłatnego w wymiarze nie dłuższym niż dwanaście miesięcy.

3. W przypadku niepodjęcia służby kandydackiej po upływie okresu, o którym mowa w ust. 2, oraz w przypadku ponownego zajścia w ciążę, żołnierza pełniącego służbę kandydacką - kobietę, zwalnia się ze służby kandydackiej.

4. Zwolnienie ze służby kandydackiej następuje decyzją Szefa Sztabu Generalnego Wojska Polskiego.

5. W razie zwolnienia ze służby kandydackiej okres tej służby zalicza się żołnierzowi do czasu trwania zasadniczej służby wojskowej, określonej w odrębnych przepisach.

Art. 133. 1. Żołnierze pełniący służbę kandydacką są obowiązani do zwrotu równowartości kosztów zakwaterowania, umundurowania i wyżywienia oraz innych nieodpłatnych świadczeń pieniężnych i rzeczowych otrzymanych w związku z nauką, w przypadku zwolnienia ich ze służby kandydackiej z przyczyn określonych w art. 132 w ust. 1 pkt 1 i 4 - 9.

2. Decyzję o ustaleniu równowartości kosztów, o których mowa w ust. 1, odroczeniu terminu ich zwrotu, rozłożeniu kosztów na raty lub o zwolnieniu żołnierza pełniącego służbę kandydacką od obowiązku ich zwrotu w całości lub części wydaje komendant szkoły wojskowej.

3. W przypadku gdy żołnierz pełniący służbę kandydacką nie uiszczył dobrowolnie kosztów ustalonych w decyzji, ich wyegzekwowanie następuje na podstawie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

4. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia, sposób ustalania równowartości kosztów, o których mowa w ust. 1, oraz warunki i tryb ich zwracania, a także przypadki, w których może nastąpić zwolnienie z obowiązku zwrotu kosztów lub rozłożenie ich na raty i odroczenie terminu płatności, oraz organy właściwe w tych sprawach. Rozporządzenie to uwzględni w szczególności koszty faktycznie poniesione na zakwaterowanie, wyżywienie i umundurowanie oraz ich coroczną aktualizację wynikającą ze stopy inflacji.

Art. 134. Okres pełnienia służby kandydackiej wlicza się pracownikowi do okresu zatrudnienia w zakresie wszystkich uprawnień związanych z tym zatrudnieniem.

Art. 135. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia, przebieg służby kandydackiej, warunki i tryb opiniowania żołnierzy pełniących służbę kandydacką, ich uprawnienia inne niż określone w ustawie oraz tryb postępowania związany ze zwalnianiem ze służby kandydackiej. Rozporządzenie powinno w szczególności określić przebieg i czas trwania nauki, z uwzględnieniem praktyk zawodowych i przerw wakacyjnych oraz urlopów z różnych tytułów.

Rozdział 9

Służba wojskowa żołnierzy zawodowych i żołnierzy pełniących służbę kandydacką w razie ogłoszenia mobilizacji, ogłoszenia stanu wojennego i w czasie wojny

Art. 136. 1. Żołnierzom zawodowym, którzy w razie ogłoszenia mobilizacji, ogłoszenia stanu wojennego i w czasie wojny będą pełnili zawodową służbę wojskową na stanowiskach służbowych innych niż te, które zajmują w czasie pokoju, nadaje się przydziały mobilizacyjne na stanowiska przewidziane do objęcia w razie ogłoszenia mobilizacji, ogłoszenia stanu wojennego i w czasie wojny.

2. W przydziale mobilizacyjnym określa się stanowisko służbowe żołnierza zawodowego w jednostce wojskowej czasu wojny.

3. Przydział mobilizacyjny żołnierzowi zawodowemu nadaje się w formie rozkazu personalno-mobilizacyjnego.

4. Rozkaz personalno-mobilizacyjny wydają w czasie pokoju organy, o których mowa w art. 44 ust. 1.

5. Doręczenie żołnierzowi zawodowemu rozkazu personalno-mobilizacyjnego jest równoznaczne z nadaniem przydziału mobilizacyjnego.

6. Przydziały mobilizacyjne mogą być nadawane również żołnierzom pełniącym służbę kandydacką.

7. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia, warunki i tryb nadawania oraz unieważniania przydziałów mobilizacyjnych żołnierzom zawodowym i żołnierzom pełniącym służbę kandydacką, z uwzględnieniem w szczególności postępowania przy nadawaniu oraz unieważnianiu przydziałów mobilizacyjnych oraz obowiązków żołnierza, któremu nadano przydział, i dowódcy, któremu w razie ogłoszenia mobilizacji i w czasie wojny podporządkowano tego żołnierza.

Art. 137. Żołnierze zawodowi i żołnierze pełniący służbę kandydacką, którzy w razie ogłoszenia mobilizacji, ogłoszenia stanu wojennego i w czasie wojny pełnią odpowiednio zawodową służbę wojskową albo służbę kandydacką stają się z mocy prawa żołnierzami pełniącymi czynną służbę wojskową w czasie wojny.

Art. 138. 1. Żołnierze zawodowi i żołnierze pełniący służbę kandydacką, którym nadano przydziały mobilizacyjne, w razie ogłoszenia mobilizacji, ogłoszenia stanu wojennego i w czasie wojny stawiają się niezwłocznie do pełnienia czynnej służby wojskowej w jednostkach wojskowych, do których nadano im przydziały mobilizacyjne.

2. Dowódca jednostki wojskowej, w której żołnierz zawodowy lub żołnierz pełniący służbę kandydacką pełni służbę w czasie pokoju, niezwłocznie kieruje żołnierza, o którym mowa w ust. 1, zgodnie z posiadaniem przez niego przydziałem mobilizacyjnym, a ubycie żołnierza stwierdza w rozkazie.

3. Objęcie przez żołnierza zawodowego lub żołnierza pełniącego służbę kandydacką stanowiska służbowego określonego w nadanym przydziale mobilizacyjnym stwierdza dowódca jed-

nostki wojskowej w swoim rozkazie. Stwierdzenie to jest równoznaczne ze zwolnieniem z dotychczas zajmowanego stanowiska służbowego.

Art. 139. Do żołnierzy zawodowych i żołnierzy pełniących służbę kandydacką w razie ogłoszenia mobilizacji, ogłoszenia stanu wojennego i w czasie wojny stosuje się przepisy ustawy, z wyłączeniem art. 8 - 18, 26, 28 - 30, 32, art. 34 ust. 1, art. 35 - 48, 54, 55, 58 - 63, 66 - 101, 108 - 119, art. 120 ust. 3 - 6, art. 126, 127 i 131 - 135.

Art. 140. 1. Żołnierze zawodowi pełniący zawodową służbę wojskową w czasie pokoju na stanowiskach służbowych w instytucjach cywilnych, pełnią w razie ogłoszenia mobilizacji, ogłoszenia stanu wojennego i w czasie wojny nadal tę służbę na tych stanowiskach, jeżeli stanowiska te występują w strukturze organizacyjnej tych jednostek na czas wojny.

2. Żołnierzy zawodowych pełniących zawodową służbę wojskową w czasie pokoju w instytucjach cywilnych, na stanowiskach służbowych nie występujących w strukturze organizacyjnej na czas wojny, w razie ogłoszenia mobilizacji, ogłoszenia stanu wojennego i w czasie wojny, kierownik jednostki organizacyjnej niezwłocznie kieruje do dyspozycji dyrektora departamentu Ministerstwa Obrony Narodowej właściwego do spraw kadr.

3. Żołnierze zawodowi w razie ogłoszenia mobilizacji, ogłoszenia stanu wojennego i w czasie wojny mogą być kierowani do pełnienia zawodowej służby wojskowej na odpowiednich stanowiskach służbowych poza Siłami Zbrojnymi.

4. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia, warunki i tryb wyznaczania żołnierzy zawodowych do służby poza Siłami Zbrojnymi w razie ogłoszenia mobilizacji, ogłoszenia stanu wojennego i w czasie wojny, w tym w szczególności jednostki organizacyjne i stanowiska służbowe poza Siłami Zbrojnymi, w których żołnierze mogą pełnić zawodową służbę wojskową, oraz uprawnienia i obowiązki żołnierzy pełniących służbę w tych jednostkach.

Art. 141. 1. Żołnierza zawodowego i żołnierza pełniącego służbę kandydacką wyznacza się w razie ogłoszenia mobilizacji, ogłoszenia stanu wojennego i w czasie wojny na stanowisko służbowe stosownie do potrzeb Sił Zbrojnych, w zależności od kwalifikacji, predyspozycji i opinii służbowej.

2. Organami właściwymi do wyznaczania żołnierzy zawodowych na stanowiska służbowe w razie ogłoszenia mobilizacji, ogłoszenia stanu wojennego i w czasie wojny i zwalniania z tych stanowisk są:

- 1) Minister Obrony Narodowej - na wszystkie stanowiska służbowe do stopnia etatowego generała (admirala) włącznie oraz, których wyznaczenie wynika z postanowień odrębnych ustaw, z wyjątkiem stanowisk służbowych, na które wyznacza i z których zwalnia Naczelny Dowódca Sił Zbrojnych;
- 2) Naczelny Dowódca Sił Zbrojnych - na wszystkie stanowiska służbowe do stopnia etatowego generała (admirala) włącznie w podległych mu jednostkach wojskowych;
- 3) Szef Sztabu Generalnego Wojska Polskiego, dowódca rodzaju Sił Zbrojnych, Szef Wojskowych Służb Informacyjnych i Komendant Główny Żandarmerii Wojskowej – w odniesieniu do stanowisk służbowych do stopnia etatowego pułkownika (komandora) włącznie w podległych jednostkach wojskowych, z zastrzeżeniem pkt 4 - 7;
- 4) dowódca korpusu, dowódca okręgu wojskowego, dowódca Garnizonu Warszawa i komendant akademii wojskowej – w odniesieniu do stanowisk służbowych do stopnia etatowego podpułkownika (komandora porucznika) włącznie w podległych jednostkach wojskowych, z zastrzeżeniem pkt 5 - 7;
- 5) dowódca dywizji, flotyli i brygady nie wchodzącej w skład dywizji oraz komendant wyższej szkoły oficerskiej – w odniesieniu do stanowisk służbowych do stopnia etatowego majora (komandora podporucznika) włącznie w podległych jednostkach wojskowych, z zastrzeżeniem pkt 6 i 7;
- 6) dowódca brygady wchodzącej w skład dywizji i dowódca pułku – w odniesieniu do stanowisk służbowych do stopnia etatowego kapitana (kapitana marynarki) włącznie w podległych jednostkach wojskowych, z zastrzeżeniem pkt 7;
- 7) pozostali nie wymienieni w pkt 2 - 6 dowódcy jednostek wojskowych –

w odniesieniu do stanowisk służbowych do stopnia etatowego starszego chorążego (starszego chorążego marynarki) włącznie w podległych jednostkach wojskowych;

- 8) dyrektor departamentu Ministerstwa Obrony Narodowej właściwego do spraw kadr – w odniesieniu do stanowisk służbowych do stopnia etatowego pułkownika (komandora) włącznie w pozostałych nie wymienionych w pkt 2 - 7 jednostkach organizacyjnych.

3. Jeżeli właściwy organ nie ma możliwości wyznaczenia żołnierza zawodowego lub żołnierza pełniącego służbę kandydacką na stanowisko służbowe, kieruje tego żołnierza do stanu zmiennego pododdziału uzupełnienia kadrowego bezpośredniego przełożonego.

4. Dowódcy jednostek wojskowych wykonujący, na podstawie odrębnych przepisów, zadania poza granicami państwa posiadają uprawnienia do wyznaczania żołnierzy zawodowych, o których mowa w ust. 2, na stanowiska służbowe w razie ogłoszenia mobilizacji, ogłoszenia stanu wojennego i w czasie wojny, przysługujące ich bezpośrednim przełożonym.

5. Warunkiem objęcia stanowiska służbowego jest posiadanie lub mianowanie na stopień wojskowy odpowiadający stopniowi etatowemu stanowiska.

Art. 142. 1. Żołnierza zawodowego i żołnierza pełniącego służbę kandydacką w razie ogłoszenia mobilizacji, ogłoszenia stanu wojennego i w czasie wojny zwalnia się z zajmowanego stanowiska służbowego:

- 1) jeżeli stwierdzono nieprzydatność na zajmowanym stanowisku, stwierdzoną w opinii specjalnej;
- 2) jeżeli wojskowa komisja lekarska orzekła jego niezdolność do pełnienia służby na zajmowanym stanowisku;
- 3) gdy uległo likwidacji zajmowane przez niego stanowisko.

2. Żołnierza zawodowego w razie ogłoszenia mobilizacji, ogłoszenia stanu wojennego i w czasie wojny można zwolnić z zajmowanego stanowiska służbowego:

- 1) jeżeli złożył wniosek o zwolnienie z zajmowanego stanowiska;
- 2) w przypadku uzasadnionym potrzebami Sił Zbrojnych.

Art. 143. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia, warunki i tryb wyznaczenia żołnierzy zawodowych i żołnierzy pełniących służbę kandydacką na stanowiska służbowe oraz zwalniania z tych stanowisk w razie ogłoszenia mobilizacji, ogłoszenia stanu wojennego i w czasie wojny, ze szczególnym uwzględnieniem struktury stanowisk, wymogów kwalifikacyjnych i zdrowotnych, opinii oraz wymaganej wiedzy specjalistycznej i ogólnej.

Art. 144. 1. Mianowanie żołnierza zawodowego i żołnierza pełniącego służbę kandydacką w razie ogłoszenia mobilizacji, ogłoszenia stanu wojennego i w czasie wojny na wyższy stopień wojskowy, w obrębie korpusu kadry zawodowej Sił Zbrojnych, odpowiadający stopniowi etatowemu stanowiska służbowego na jakie został wyznaczony, następuje z dniem objęcia stanowiska służbowego.

2. Mianowanie na wyższy stopień wojskowy następuje:

- 1) w przypadku stopnia wojskowego podporucznika (podporucznika marynarki) – w drodze postanowienia Naczelnego Dowódcy Sił Zbrojnych;
- 2) w przypadku stopni wojskowych generałów (admiratów) – w drodze postanowienia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej na wniosek Naczelnego Dowódcy Sił Zbrojnych lub Ministra Obrony Narodowej;
- 3) w pozostałych przypadkach – decyzją (rozkazem) organu, o którym mowa w art. 141 ust. 2.

3. Dowódca jednostki wojskowej może czasowo powierzyć żołnierzowi zawodowemu lub żołnierzowi pełniącemu służbę kandydacką wykonywanie obowiązków służbowych na stanowisku służbowym zaszeregowanym do stopnia etatowego podporucznika (podporucznika marynarki), gdy posiada on niższy stopień wojskowy.

4. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe warunki i tryb mianowania żołnierzy zawodowych i żołnierzy pełniących służbę kandydacką na wyższe stopnie wojskowe w związku z wyznaczeniem na wyższe stanowisko służbowe, ze szczególnym uwzględnieniem maksymalnego uproszczenia procedur dotyczących obiegu dokumentów w tych sprawach.

Art. 145. 1. W razie ogłoszenia mobilizacji, ogłoszenia stanu wojennego i w czasie wojny żołnierze zawodowi i żołnierze pełniący służbę kandydacką podlegają opiniowaniu specjalnemu.

2. Opinię specjalną sporządza się:

- 1) na zakończenie szkolenia trwającego co najmniej jeden miesiąc;
- 2) w przypadku niewywiązywania się z obowiązków służbowych na zajmowanym stanowisku służbowym;
- 3) w razie wystąpienia o opinię przez sąd, prokuratora, Żandarmerię Wojskową lub Wojskowe Służby Informacyjne;
- 4) na żądanie dowódcy jednostki wojskowej zajmującego stanowisko służbowe nie niższe niż dowódca pułku (równorzędny);
- 5) na zarządzenie szefa organu kadrowego szczebla co najmniej dowódcy rodzaju Sił Zbrojnych;
- 6) w przypadku zwolnienia żołnierza z zawodowej służby wojskowej.

Art. 146. 1. Przełożony, który sporządził opinię, zapoznaje niezwłocznie żołnierza zawodowego lub żołnierza pełniącego służbę kandydacką z jej treścią.

2. Żołnierz zawodowy lub żołnierz pełniący służbę kandydacką potwierdza własnoręcznym podpisem zapoznanie się z opinią; w razie odmowy złożenia podpisu zapoznający czyni na opinii adnotację o tej odmowie.

3. Żołnierzowi zawodowemu i żołnierzowi pełniącemu służbę kandydacką przysługuje prawo wniesienia odwołania od wydanej o nim opinii do wyższego przełożonego, w terminie czternastu dni od dnia zapoznania się z treścią opinii.

4. Wyższy przełożony, do którego wniesiono odwołanie od opinii, rozstrzyga ostatecznie o treści tej opinii przez:

- 1) utrzymanie jej w mocy;
- 2) zmianę jej treści w całości lub części.

5. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe warunki i tryb opiniowania żołnierzy zawodowych i żołnierzy pełniących służbę kandydacką, zapoznawania ich z treścią opinii oraz wnoszenia i rozpatrywania od nich odwołań, z uwzględnieniem poziomu wykształcenia i kwalifikacji zawodowych, w tym przydatności do służby na zajmowanym stanowisku służbowym, cech osobowości żołnierza, w tym szczególnie odporności psychofizycznej na trudy służby, po-

ziomu wykonywania zadań służbowych oraz predyspozycji do zajmowania wyższych stanowisk służbowych.

Art. 147. 1. W razie ogłoszenia mobilizacji, ogłoszenia stanu wojennego i w czasie wojny żołnierzowi zawodowemu i żołnierzowi pełniącemu służbę kandydacką może być udzielony urlop:

- 1) okolicznościowy – w wymiarze jednorazowo do piętnastu dni kalendarzowych;
- 2) zdrowotny – w wymiarze określonym przez wojskową komisję lekarską;
- 3) w drodze wyróżnienia – w wymiarze i na podstawie przepisów o dyscyplinie wojskowej.

2. Urlopu, o którym mowa w ust. 1, udziela dowódca jednostki wojskowej.

3. Żołnierzowi zawodowemu i żołnierzowi pełniącemu służbę kandydacką udającym się na urlop, przysługuje prawo do bezpłatnego przejazdu do wybranej miejscowości w kraju i z powrotem.

4. Odwołanie żołnierza zawodowego i żołnierza pełniącego służbę kandydacką z urlopu przez dowódcę jednostki wojskowej może nastąpić w każdym czasie, jeżeli przemawiają za tym ważne względy służbowe.

5. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe warunki i tryb udzielania urlopów oraz odwoływania z tych urlopów, z uwzględnieniem sposobu postępowania w przypadku odwołania żołnierza zawodowego lub żołnierza pełniącego służbę kandydacką z urlopu.

Art. 148. W razie ogłoszenia mobilizacji, ogłoszenia stanu wojennego i w czasie wojny żołnierzowi zawodowemu i żołnierzowi pełniącemu służbę kandydacką przysługują bezpłatne świadczenia zdrowotne. Koszty tych świadczeń pokrywa się z budżetu państwa.

Art. 149. 1. Żołnierz zawodowy i żołnierz pełniący służbę kandydacką otrzymuje w razie ogłoszenia mobilizacji, ogłoszenia stanu wojennego i w czasie wojny uposażenie zasadnicze według zajmowanego stanowiska służbowego i dodatek wojenny.

2. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, stawki uposażenia zasadniczego żołnierzy zawodowych i żołnierzy pełniących służbę kandydacką oraz stawki i warunki otrzymywania dodatku wojennego, z uwzględnieniem trybu i terminów ich wypłacania.

Art. 150. Wymiar czasu służby żołnierzy zawodowych i kandydatów na żołnierzy zawodowych w razie ogłoszenia mobilizacji, ogłoszenia stanu wojennego i w czasie wojny jest określony ich zadaniami służbowymi.

Art. 151. 1. Żołnierze zawodowi i żołnierze pełniący służbę kandydacką w razie ogłoszenia mobilizacji, ogłoszenia stanu wojennego i w czasie wojny pozostają w czynnej służbie wojskowej do dnia zwolnienia ich z tej służby.

2. Zwolnienie żołnierza zawodowego lub żołnierza pełniącego służbę kandydacką w razie ogłoszenia mobilizacji, ogłoszenia stanu wojennego i w czasie wojny z czynnej służby wojskowej następuje w razie:

- 1) uznania przez wojskową komisję lekarską za trwale niezdolnego do tej służby;
- 2) osiągnięcia przez żołnierza wieku sześćdziesięciu lat.

3. Zwolnienie żołnierza zawodowego lub żołnierza pełniącego służbę kandydacką z czynnej służby wojskowej w razie ogłoszenia mobilizacji, ogłoszenia stanu wojennego i w czasie wojny może nastąpić:

- 1) w razie uznania go przez wojskową komisję lekarską za czasowo niezdolnego do czynnej służby wojskowej;
- 2) w celu sprawowania opieki nad dziećmi do lat szesnastu, gdy oboje rodzice są żołnierzami lub gdy żołnierz samotnie sprawuje tę opiekę, a nie ma innego członka rodziny, któremu można powierzyć jej sprawowanie.

Art. 152. 1. Żołnierza zawodowego i żołnierza pełniącego służbę kandydacką w razie ogłoszenia mobilizacji, ogłoszenia stanu wojennego i w czasie wojny można zwolnić z zawodowej służby wojskowej lub służby kandydackiej:

- 1) wskutek niewywiązywania się z obowiązków służbowych, potwierzonego w opinii specjalnej;
- 2) zrzeczenia się obywatelstwa polskiego;
- 3) ze względu na potrzeby Sił Zbrojnych.

2. Żołnierz zawodowy i żołnierz pełniący służbę kandydacką zwolniony w razie ogłoszenia mobilizacji, ogłoszenia stanu wojennego i w czasie wojny z zawodowej służby wojskowej pełni nadal czynną służbę wojskową na zasadach określonych w odrębnych przepisach.

Art. 153. 1. Żołnierza zawodowego i żołnierza pełniącego służbę kandydacką w razie ogłoszenia mobilizacji, ogłoszenia stanu wojennego i w czasie wojny zwalnia się z zawodowej służby wojskowej lub ze służby kandydackiej decyzją wydaną przez organ uprawniony do wyznaczenia na stanowisko służbowe.

2. Decyzję, o której mowa w ust. 1, doręcza się żołnierzowi zawodowemu lub żołnierzowi pełniącemu służbę kandydacką wraz z opinią specjalną.

3. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe warunki i tryb zwalniania żołnierzy z zawodowej służby wojskowej i służby kandydackiej w razie ogłoszenia mobilizacji, ogłoszenia stanu wojennego i w czasie wojny. Rozporządzenie powinno w szczególności uwzględnić dwuinstancyjny tryb postępowania w tych sprawach, tryb zwalniania żołnierza z zawodowej służby wojskowej lub służby kandydackiej, a także tryb przenoszenia do dalszego pełnienia czynnej służby wojskowej w razie ogłoszenia mobilizacji, ogłoszenia stanu wojennego i w czasie wojny na zasadach określonych w odrębnych przepisach.

Art. 154. 1. Żołnierza zawodowego i żołnierza pełniącego służbę kandydacką, który w razie ogłoszenia mobilizacji, ogłoszenia stanu wojennego i w czasie wojny poległ, zmarł lub został uznany za zmarłego, skreśla z ewidencji dowódca jednostki wojskowej, w której żołnierz zajmował stanowisko służbowe.

2. O skreśleniu z ewidencji lub odnalezieniu się żołnierza zawodowego lub żołnierza pełniącego służbę kandydacką dowódca jednostki wojskowej powiadamia właściwe organy.

3. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia, organy prowadzące ewidencję żołnierzy zawodowych i żołnierzy pełniących służbę kandydacką, którzy w razie ogłoszenia mobilizacji, ogłoszenia stanu wojennego i w czasie wojny polegli, zmarli lub zostali uznani za

zmarłych oraz zakres i sposób prowadzenia tej ewidencji, z uwzględnieniem miejsca zgonu lub zaginięcia i okoliczności, w których nastąpiło to zdarzenie.

Rozdział 10

Zmiany w przepisach obowiązujących

Art. 155. W ustawie z dnia 31 marca 1965 r. o wyższym szkolnictwie wojskowym (Dz. U. z 1992 r. Nr 10, poz. 40, z 1996 r. Nr 7, poz. 44, z 1997 r. Nr 96, poz. 590, Nr 107, poz. 688, Nr 115, poz. 741 i Nr 121, poz. 770, z 1998 r. Nr 106, poz. 668 oraz z 2002 r. Nr 74, poz. 676 i Nr 141, poz. 1184) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 24:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Zwolnienie z wyższej szkoły wojskowej słuchacza będącego żołnierzem zawodowym następuje w przypadku zwolnienia z zawodowej służby wojskowej z przyczyn określonych w art. 108 pkt 1 i 3 ustawy z dnia ..... o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych (Dz. U. .... Nr ..., poz. ...).”

b) w ust. 3 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) zwolnienia z zawodowej służby wojskowej z przyczyn określonych w art. 108 pkt 6 i 11 - 15 oraz art. 109 pkt 1 ustawy o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych;”

2) uchyla się art. 26.

Art. 156. W ustawie z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2002 r. Nr 21, poz. 205, Nr 74, poz. 676, Nr 81, poz. 732, Nr 113, poz. 984 i 985, Nr 156, poz. 1301 i Nr 166, poz. 1363) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 3 po ust. 3 dodaje się ust. 3a - 3c w brzmieniu:

- „3a. Przez jednostkę wojskową rozumie się jednostkę organizacyjną Sił Zbrojnych funkcjonującą w oparciu o nadany przez Ministra Obrony Narodowej etat, określający jej strukturę wewnętrzną, liczbę, rodzaje i rangę wszystkich stanowisk służbowych występujących w tej jednostce, jak również liczbę i rodzaje uzbrojenia, środków transportu i innego wyposażenia należnego jednostce według norm określonych w odrębnych przepisach oraz posługującą się pieczęcią urzędową z godłem Rzeczypospolitej Polskiej i nazwą (numerem) jednostki.
- 3b. Przez związek organizacyjny rozumie się zorganizowane w określone struktury, w szczególności korpusu, dywizji i brygady, jednostki wojskowe, oddziały lub pododdziały występujące samodzielnie lub w składzie rodzajów Sił Zbrojnych albo rodzajów wojsk, przeznaczone do realizacji zadań wynikających z odrębnych przepisów.
- 3c. Minister Obrony Narodowej, w drodze zarządzenia tworzy, przekształca i rozformowuje jednostki wojskowe.”;

2) w art. 58 w ust. 1 pkt 1 i 2 otrzymują brzmienie:

- „1) mężczyźni począwszy od 1 stycznia roku kalendarzowego, w którym kończą osiemnaście lat życia, do końca roku kalendarzowego, w którym kończą pięćdziesiąt, a posiadający stopień oficerski – sześćdziesiąt lat życia;
- 2) kobiety posiadające kwalifikacje przydatne do tej służby począwszy od 1 stycznia roku kalendarzowego, w którym kończą czterdzieści, a posiadające stopień oficerski – pięćdziesiąt lat życia.”;

3) w art. 59 zdanie wstępne otrzymuje brzmienie:

„Żołnierzami w czynnej służbie wojskowej, w rozumieniu niniejszej ustawy, są osoby, które:”;

4) w art. 74 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

"2. Stopniami wojskowymi są następujące stopnie:

w wojskach lądowych oraz wojskach lotniczych i obrony powietrznej	w marynarce wojennej

szeregowy	szeregowi:
starszy szeregowy	marynarz
	starszy marynarz
	podoficerowie:
kapral	mat
starszy kapral	starszy mat
plutonowy	bosmanmat
sierżant	bosman
starszy sierżant	starszy bosman
młodszy chorąży	młodszy chorąży marynarki
chorąży	chorąży marynarki
starszy chorąży	starszy chorąży marynarki
	oficerowie:
	młodszy:
podporucznik	podporucznik marynarki
porucznik	porucznik marynarki
kapitan	kapitan marynarki
	starszy:
major	komandor podporucznik
podpułkownik	komandor porucznik
pułkownik	komandor
	generałowie i admirałowie:
generał brygady	konradmirał
generał dywizji	wiceadmirał
generał broni	admirał floty
generał	admirał

5) w art. 76 ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Na stopnie wojskowe szeregowych i podoficerów mianuje Minister Obrony Narodowej lub organy wojskowe przez niego upoważnione.”;

6) w art. 78:

a) w ust. 1 uchyla się pkt 4,

b) uchyla się ust. 2 i 4;

7) art. 79 otrzymuje brzmienie:

„Art. 79. 1. Żołnierz niebędący w czynnej służbie wojskowej może być pozbawiony stopnia oficerskiego lub podoficerskiego w razie

popęnienia czynu świadczącego o utracie wymaganych wartości moralnych.

2. O pozbawieniu stopnia wojskowego orzeka organ właściwy do mianowania na ten stopień; o pozbawieniu stopnia podporucznika (podporucznika marynarki) orzeka Minister Obrony Narodowej.
  3. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia, tryb pozbawiania stopni wojskowych, w przypadku, o którym mowa w ust. 1, z uwzględnieniem wymogu, że pozbawienie stopnia wojskowego może nastąpić w drodze decyzji administracyjnej, od której przysługuje odwołanie.”;
- 8) w art. 80 w ust. 1 pkt 4 otrzymuje brzmienie:
    - „4) decyzji o pozbawieniu stopnia wojskowego wydanej w trybie art. 79.”;
  - 9) w art. 100 ust. 3 otrzymuje brzmienie:
    - „3. Niezależnie od ćwiczeń wojskowych, żołnierzy rezerwy można powołać do okresowej służby wojskowej w przypadkach uzasadnionych potrzebami obrony państwa lub potrzebami Sił Zbrojnych, a także zwalczania klęsk żywiołowych.”;
  - 10) w art. 103:
    - a) w ust. 1 pkt 3 otrzymuje brzmienie:
      - „3) dla oficerów – osiemnastu miesięcy,”
    - b) ust. 3 otrzymuje brzmienie:
      - „3. Ćwiczenia wojskowe odbyte w stopniu szeregowego lub w stopniu podoficerskim zalicza się do łącznego czasu ćwiczeń wojskowych ustalonego dla oficerów.”;
  - 11) w art. 108 ust. 1 otrzymuje brzmienie:
    - „1. Do okresowej służby wojskowej powołuje się żołnierzy rezerwy.”.

Art. 157. W ustawie z dnia 17 grudnia 1974 r. o uposażeniu żołnierzy (Dz.U. z 2002 r. Nr 76, poz. 693, Nr 153, poz. 1271 i Nr 166, poz. 1363) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) tytuł ustawy otrzymuje brzmienie:
„Ustawa o uposażeniu żołnierzy niezawodowych.”;
- 2) art. 1 otrzymuje brzmienie:
„Art. 1. Ustawa określa uposażenie i inne należności pieniężne żołnierzy odbywających zasadniczą służbę wojskową, nadterminową zasadniczą służbę wojskową, przeszkolenie wojskowe, ćwiczenia wojskowe, okresową służbę wojskową oraz pełniących służbę wojskową w razie ogłoszenia mobilizacji i w czasie wojny.”;
- 3) w art. 2:
  - a) ust. 2 otrzymuje brzmienie:
„2. Inne należności pieniężne obejmują:
    - 1) nagrody i zapomogi;
    - 2) należności za podróże służbowe;
    - 3) należności w związku ze zwolnieniem z czynnej służby wojskowej;
    - 4) zasiłki pogrzebowe, odprawy pośmiertne, zwrot kosztów pogrzebu.”,
  - b) uchyla się ust 3 - 5;
- 4) w art. 3 uchyla się ust. 2;
- 5) w art. 4:
  - a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:
„1. Żołnierzom mogą być przyznawane:
    - 1) nagrody – w szczególności w związku z przejawianiem inicjatywy w służbie, albo wykonywaniem zadań służbowych wymagających szczególnie dużego nakładu pracy, w tym poza

określonym czasem służby, w skróconych terminach lub warunkach szczególnie utrudnionych;

2) zapomogi – w przypadku zdarzeń losowych, klęsk żywiołowych, długotrwałej choroby lub śmierci członka rodziny oraz innych przyczyn powodujących istotne pogorszenie warunków materialnych.”,

b) uchyla się ust.1a,

c) po ust. 2 dodaje się ust. 3 w brzmieniu:

„3. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe warunki przyznawania żołnierzom nagród i zapomóg, uwzględniając okoliczności uzasadniające przyznanie żołnierzowi nagrody lub zapomogi, właściwość przełożonych oraz tryb postępowania w tych sprawach.”;

6) uchyla się art. 5;

7) art. 6 otrzymuje brzmienie:

„Art. 6. 1. Żołnierzowi delegowanemu do wykonywania zadań służbowych poza stałym miejscem pełnienia służby przysługują należności za podróże służbowe.

2. Minister Obrony Narodowej, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw pracy, określi, w drodze rozporządzenia, wysokość, warunki oraz tryb przyznawania należności za podróże służbowe, z uwzględnieniem sposobu obliczania czasu podróży służbowej oraz rodzaju należności i sposobu ustalania ich wysokości oraz terminów i trybu wypłaty tych należności.”;

8) w art. 8:

a) w ust. 1 uchyla się pkt 3,

b) uchyla się ust. 2;

9) w art. 9:

a) ust. 5 otrzymuje brzmienie:

„5. Jeżeli przepisy szczególne nie stanowią inaczej, organami wojskowymi właściwymi w sprawach określonych w przepisach niniejszej ustawy są dowódcy jednostek wojskowych, zajmujący stanowisko służbowe dowódcy batalionu (równorzędne) lub wyższe, w stosunku do wszystkich żołnierzy pełniących służbę w podległej jednostce wojskowej.”,

b) po ust. 5 dodaje się ust. 6 w brzmieniu:

„6. Stanowiskami służbowymi równorzędnymi stanowisku dowódcy batalionu, o którym mowa w ust. 1, są stanowiska:

- 1) dowódcy dywizjonu lub eskadry;
- 2) dowódcy okrętu II rangi;
- 3) komendanta oddziału Żandarmerii Wojskowej;
- 4) inne stanowiska służbowe dowódców jednostek wojskowych, jeżeli stanowiska te zostały zaszeregowane do stopnia etatowego co najmniej podpułkownika (komandora porucznika).”;

10) uchyla się rozdział 2;

11) tytuł rozdziału 3 otrzymuje brzmienie:

„Rozdział 3. Uposażenie i inne należności pieniężne”;

12) w art. 27 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Żołnierzowi odbywającemu okresową służbę wojskową przysługują:

- 1) uposażenie zasadnicze;
- 2) dodatki do uposażenia zasadniczego;
- 3) ekwiwalent pieniężny za nie wykorzystany urlop wypoczynkowy;
- 4) zasiłek pogrzebowy;
- 5) odprawa pośmiertna;

- 6) pokrycie kosztów pogrzebu ze środków budżetu Ministerstwa Obrony Narodowej
- w wysokości i na zasadach określonych jak dla żołnierzy zawodowych.”;
- 13) uchyla się art. 28;
- 14) w art. 30:
  - a) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Żołnierzom, o których mowa w ust. 1, mogą być przyznane do uposażenia dodatki: funkcyjny oraz dodatki uzasadnione szczególnymi właściwościami lub warunkami służby wojskowej.”,
  - b) uchyla się ust. 3 i 4;
- 15) uchyla się art. 35;
- 16) art. 36 i 37 otrzymują brzmienie:

„Art. 36. W okresie choroby, urlopu i zwolnienia od zajęć służbowych żołnierz zachowuje prawo do pobieranego ostatnio uposażenia i innych należności pieniężnych, z uwzględnieniem powstałych w tym okresie zmian mających wpływ na wysokość uposażenia zasadniczego lub na prawo do dodatków i innych należności pieniężnych.

Art. 37. 1. Żołnierzowi, który został tymczasowo aresztowany w związku z wszczętym postępowaniem karnym, zawiesza się od najbliższego terminu płatności wypłatę połowy uposażenia zasadniczego oraz wypłatę dodatków.

2. W razie uchylenia tymczasowego aresztowania żołnierzowi wypłaca się zawieszoną część uposażenia, chociażby nawet został już zwolniony z czynnej służby wojskowej, jeżeli postępowanie karne zostało umorzone albo żołnierz został uniewinniony prawomocnym wyrokiem sądu.

3. Przepisu ust. 2 nie stosuje się w przypadku gdy postępowanie karne umorzono z powodu przedawnienia lub amnestii, a także w razie warunkowego umorzenia postępowania karnego.”;

17) art. 40 otrzymuje brzmienie:

„Art. 40. Z uposażenia żołnierza odbywającego nadterminową zasadniczą służbę wojskową lub okresową służbę wojskową mogą być dokonywane potrącenia w granicach i na zasadach określonych w przepisach prawa pracy oraz innych przepisach szczególnych stosowanych do wynagrodzeń za pracę, z zastrzeżeniem art. 44.”;

18) uchyla się art. 41;

19) art. 44 otrzymuje brzmienie:

„Art. 44. Należności wymienione w art. 40 potrąca się z uposażenia i odprawy w pełnej wysokości, niezależnie od potrąceń z innych tytułów.”;

20) w art. 45 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) terminy płatności uposażenia i innych należności pieniężnych,
- 2) szczegółowe warunki i tryb pokrywania przez wojsko kosztów pogrzebu żołnierzy; w szczególności z uwzględnieniem organów wojskowych właściwych w tych sprawach oraz maksymalnych wysokości kosztów pogrzebu żołnierza organizowanego na koszt wojska.”.

Art. 158. W ustawie z dnia 22 czerwca 1995 r. o zakwaterowaniu Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2002 r. Nr 42, poz. 368, Nr 74, poz. 676 i Nr 113, poz. 984) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 21 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Na zakwaterowanie żołnierzy zawodowych, pełniących służbę wojskową na podstawie kontraktu na pełnienie służby stałej, są przeznaczone osobne kwatery stałe, zwane dalej „kwaterami”.”;

2) w art. 22:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Prawo do kwatery przysługuje żołnierzowi zawodowemu, o którym mowa w art. 21 ust. 1, od dnia rozpoczęcia pełnienia zawodowej służby wojskowej na podstawie kontraktu na pełnienie służby stałej.”,

b) uchyla się ust. 2,

c) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Żołnierzom zawodowym pełniącym służbę wojskową na podstawie kontraktu na pełnienie służby stałej i innym osobom zajmującym kierownicze stanowiska w Ministerstwie Obrony Narodowej można przydzielić kwaterę funkcyjną na czas zajmowania określonego stanowiska służbowego. Do kwater tych nie stosuje się norm powierzchni mieszkalnej. Żołnierz otrzymujący kwaterę funkcyjną może zachować prawo do dotychczas zajmowanej kwatery. Przepisy art. 36 stosuje się odpowiednio.”;

3) w art. 23:

a) ust. 1 i 2 otrzymują brzmienie:

„1. Żołnierz zwolniony z zawodowej służby wojskowej, którą pełnił na podstawie kontraktu na pełnienie służby stałej, zachowuje, z zastrzeżeniem ust. 2, prawo do kwatery, jeżeli nabył uprawnienia do:

- 1) emerytury wojskowej;
- 2) wojskowej renty inwalidzkiej.

2. Żołnierz zwolniony z zawodowej służby wojskowej, którą pełnił na podstawie kontraktu na pełnienie służby stałej, jeżeli nie nabył uprawnień do emerytury wojskowej lub wojskowej renty inwalidzkiej, w przypadku wypowiedzenia stosunku służbowego zawodowej służby wojskowej przez właściwy organ z powodu rozformowania jednostki wojskowej lub zmniejszenia stanu etatowego w korpusie kadry zawodowej Sił Zbrojnych albo gdy uległo likwidacji stanowisko służbowe, które żołnierz zajmował, zachowuje prawo do zajmowanej kwatery stałej. W tym przypadku przepisu art. 58 ust. 5 nie stosuje się.",
  - b) w ust. 3 pkt 1 otrzymuje brzmienie:
    - „1) żołnierza zawodowego pełniącego zawodową służbę wojskową na podstawie kontraktu na pełnienie służby stałej, spełniającego warunki wymagane do uzyskania emerytury wojskowej lub wojskowej renty inwalidzkiej oraz żołnierza, o którym mowa w ust. 2;”;
  - 4) w art. 24 ust. 3 i 4 otrzymują brzmienie:
    - „3. Przydział kwatery może nastąpić wyłącznie w okresie pełnienia zawodowej służby wojskowej na podstawie kontraktu na pełnienie służby stałej.
    4. Jeżeli do czasu zwolnienia z zawodowej służby wojskowej, pełnionej na podstawie kontraktu na pełnienie służby stałej, żołnierzowi nie przydzielono kwatery lub nie wypłacono ekwiwalentu, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, z dniem zwolnienia ze służby wypłaca się mu ten ekwiwalent. Przepis art. 47 stosuje się odpowiednio.”;
  - 5) w art. 25 ust. 1 i 2 otrzymują brzmienie:

- „1. Żołnierz zwolniony z zawodowej służby wojskowej pełnionej na podstawie kontraktu na pełnienie służby terminowej zachowuje uprawnienia do świadczenia, o którym mowa w art. 49 ust. 1 pkt 2, jeżeli zachodzą okoliczności określone w art. 23 ust. 1 pkt 2. Prawo to przysługuje przez czas posiadania uprawnień do wojskowej renty inwalidzkiej, jednak nie dłużej niż przez okres najmu lokalu mieszkalnego zajmowanego w dniu zwolnienia ze służby.
  2. W razie śmierci żołnierza zawodowego pełniącego zawodową służbę wojskową na podstawie kontraktu na pełnienie służby terminowej, którego śmierć pozostaje w związku ze służbą wojskową, prawo do świadczenia, o którym mowa w art. 49 ust. 1 pkt 2, nabywają członkowie rodziny uprawnieni do wojskowej renty rodzinnej, jeżeli świadczenie to było wypłacane żołnierzowi przed śmiercią. Prawo to przysługuje przez czas posiadania uprawnień do wojskowej renty rodzinnej po żołnierzu, jednak nie dłużej niż przez okres najmu lokalu mieszkalnego dotychczas zajmowanego.”;
- 6) w art. 26 ust. 1 otrzymuje brzmienie:
- „1. Przy ustalaniu powierzchni mieszkalnej kwatery przysługującej żołnierzowi zawodowemu uwzględnia się zajmowane stanowisko służbowe oraz stan rodzinny. Norma powierzchni mieszkalnej przysługująca osobie uprawnionej do kwatery, z jednego tytułu, wynosi 7 - 10 m².”;
- 7) w art. 41 w ust. 1 pkt 10 otrzymuje brzmienie:
- „10) wypowiedział stosunek służbowy zawodowej służby wojskowej w okresie służby obowiązkowej lub, który został zobowiązany do zwrotu kosztów poniesionych przez wojsko na jego naukę, chyba że zachował prawo do kwatery na podstawie art. 23 ust. 1;”;
- 8) w art. 44 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

- „1. Żołnierze zwolnieni z zawodowej służby wojskowej pełnionej na podstawie kontraktu na pełnienie służby stałej, którzy nie zachowują prawa do kwatery, członkowie rodzin zmarłych żołnierzy oraz emerytów i rencistów wojskowych, którzy nie nabywają prawa do kwatery, oraz inne osoby, których prawo do kwatery wygasło, mogą zamieszkiwać w dotychczasowym lokalu na podstawie umowy najmu zawartej z dyrektorem oddziału terenowego Agencji. Osoby te wnoszą opłaty odpowiadające kosztom eksploatacji i remontów lokalu mieszkalnego w tym budynku. Jeżeli osoby te odmawiają zawarcia umowy, podlegają przymusowemu przekwaterowaniu do lokalu socjalnego na ich koszt.”;
- 9) w art. 47 w ust. 7 pkt 1 otrzymuje brzmienie:
- „1) w okresie służby obowiązkowej lub w przypadku gdy został zobowiązany do zwrotu kosztów poniesionych przez wojsko na jego naukę – w całości.”;
- 10) w art. 49:
- a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:
- „1. Świadczenie finansowe umożliwiające pokrycie kosztów najmu lokalu mieszkalnego przysługuje:
- 1) żołnierzowi zawodowemu pełniącemu zawodową służbę wojskową na podstawie kontraktu na pełnienie służby stałej:
    - a) posiadającemu członków rodziny, których uwzględnia się przy ustalaniu przysługującej mu powierzchni mieszkalnej kwatery, jeżeli Agencja nie może mu przydzielić odpowiedniej kwatery lub zapewnić tymczasowego zakwaterowania z rodziną,
    - b) nie posiadającemu członków rodziny, jeżeli Agencja nie może mu przydzielić odpowiedniej kwatery lub zapewnić zakwaterowania w internacie;

- 2) żołnierzowi zawodowemu pełniącemu zawodową służbę wojskową na podstawie kontraktu na pełnienie służby terminowej posiadającemu członków rodziny w rozumieniu art. 26 ust. 2.”,
- b) ust. 3 otrzymuje brzmienie:
- „3. Świadczenie finansowe nie przysługuje żołnierzowi zawodowemu pełniącemu zawodową służbę wojskową na podstawie kontraktu na pełnienie służby stałej, jeżeli otrzymał ekwiwalent pieniężny, o którym mowa w art. 24 ust. 1 pkt 2.”;
- 11) w art. 51 w ust. 1 pkt 1 i 2 otrzymują brzmienie:
- „1) żołnierzowi zawodowemu pełniącemu zawodową służbę wojskową na podstawie kontraktu na pełnienie służby stałej,
  - 2) żołnierzowi zawodowemu pełniącemu zawodową służbę wojskową na podstawie kontraktu na pełnienie służby terminowej.”;
- 12) w art. 52 ust. 2 i 3 otrzymują brzmienie:
- „2. Na wniosek żołnierza zawodowego pełniącego zawodową służbę wojskową na podstawie kontraktu na pełnienie służby stałej, uprawnionego do zakwaterowania w internacie, dyrektor oddziału terenowego Agencji może tymczasowo zakwaterować go, wraz z członkami rodziny uwzględnianymi przy ustalaniu przysługującej powierzchni mieszkalnej kwatery, w kwaterze zastępczej.
3. Dyrektor oddziału terenowego Agencji może, w miarę posiadanych możliwości, zakwaterować żołnierza zawodowego pełniącego zawodową służbę wojskową na podstawie kontraktu na pełnienie służby terminowej, posiadającego członków rodziny, w innym pomieszczeniu mieszkalnym wykorzystywanym na zakwaterowanie tymczasowe.”.

Art. 159. W ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. z 1997 r. Nr 88, poz. 553 i Nr 128, poz. 840, z 1999 r. Nr 64, poz. 729 i Nr 83, poz. 931, z 2000 r. Nr 48, poz. 548, Nr 93, poz. 1027 i Nr 116, poz. 1216 oraz z 2001 r. Nr 98, poz. 1071) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 324 w § 1 uchyla się pkt 1;
- 2) uchyla się art. 325;
- 3) art. 328 otrzymuje brzmienie:

„Art. 328. Sąd może orzec degradację tylko wobec osoby, która w chwili popełnienia czynu zabronionego była żołnierzem, chociażby przestała nim być w chwili orzekania.”;
- 4) art. 332 otrzymuje brzmienie:

„Art. 332. § 1. W razie orzeczenia za zbiegające się przestępstwa pozbawienia praw publicznych i degradacji lub wydalenia z zawodowej służby wojskowej sąd orzeka tylko pozbawienie praw publicznych.

§ 2. W razie orzeczenia za zbiegające się przestępstwa degradacji oraz wydalenia z zawodowej służby wojskowej sąd orzeka tylko degradację.”;
- 5) w art. 338 § 4 otrzymuje brzmienie:

„§ 4. Przepisów § 1 i 2 nie stosuje się do żołnierzy zawodowych okresowej służby wojskowej oraz nadterminowej zasadniczej służby wojskowej, a także do oficerów i podoficerów rezerwy odbywających ćwiczenia wojskowe.”.

Art. 160. W ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny wykonawczy (Dz. U. Nr 90, poz. 557 i Nr 160, poz. 1083, z 1999 r. Nr 83, poz. 931, z 2000 r. Nr 60, poz. 701 i Nr 120, poz. 1283, z 2001 r. Nr 98, poz. 1071 i Nr 111, poz. 1194 oraz z 2002 r. Nr 74, poz. 676) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 233 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) oficerów”;
- 2) art. 237 otrzymuje brzmienie:

„Art. 237. W razie orzeczenia wobec żołnierza wydalenia z zawodowej służby wojskowej lub degradacji, sąd zarządza wykonanie orzeczonego środka przez właściwego dowódcę oraz zawiadamia o

treści orzeczenia odpowiedni w sprawach kadrowych organ wojskowy.”.

Art. 161. W ustawie z dnia 4 września 1997 r. o dyscyplinie wojskowej (Dz. U. z 2002 r. Nr 42, poz. 370) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 7 w ust. 1 uchyla się pkt 6;
- 2) w art. 8 uchyla się ust. 6;
- 3) w art. 22 w ust. 1 uchyla się pkt 8;
- 4) uchyla się art. 27;
- 5) w art. 65 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) żołnierzy zasadniczej służby wojskowej, absolwentów szkół wyższych odbywających przeszkolenie wojskowe i żołnierzy rezerwy odbywających ćwiczenia wojskowe oraz żołnierzy nadterminowej zasadniczej służby wojskowej, a także kandydatów na żołnierzy zawodowych oraz podoficerów zawodowych – oficer zawodowy.”.

Art. 162. W ustawie z dnia 23 grudnia 1999 r. o kształtowaniu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U. Nr 110, poz. 1255, z 2000 r. Nr 19, poz. 239, z 2001 r. Nr 85, poz. 924, Nr 100, poz. 1080 i Nr 154, poz. 1784 i 1799 oraz z 2002 r. Nr 74, poz. 676 i Nr 152, poz. 1267) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 2 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) pracownicy – rozumie się osoby zatrudnione w jednostkach, o których mowa w pkt 1, oraz żołnierzy zawodowych, żołnierzy odbywających nadterminową zasadniczą służbę wojskową, żołnierzy odbywających okresową służbę wojskową, funkcjonariuszy Policji, Straży Granicznej i Państwowej Straży Pożarnej – z wyjątkiem pełniących służbę kandydacką – oraz funkcjonariuszy Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Więziennej i Służby Celnej;”;

- 2) w art. 5 w pkt 1 lit. c i lit. d otrzymują brzmienie:

- „c) żołnierze zawodowi i funkcjonariusze, o których mowa w art. 2 pkt 2, którzy podjęli służbę przed dniem 1 stycznia 1999 r.,
  - d) żołnierze zawodowi i funkcjonariusze, o których mowa w art. 2 pkt 2, którzy podjęli służbę po dniu 1 stycznia 1999 r.”;
- 3) po art. 29d dodaje się art. 29e w brzmieniu:

„Art. 29e. Przez żołnierzy zawodowych, o których mowa w art. 5 pkt 1 lit. c, rozumie się również żołnierzy odbywających nadterminową zasadniczą służbę wojskową, którzy rozpoczęli odbywanie tej służby przed dniem 1 stycznia 2004 r.”.

Art. 163. W ustawie z dnia 25 maja 2001 r. o odpowiedzialności majątkowej żołnierzy (Dz. U. Nr 89, poz. 967) w art. 2 pkt 1 i 2 otrzymują brzmienie:

- „1) żołnierzu – należy przez to rozumieć żołnierza w czynnej służbie wojskowej, o którym mowa w ustawie z dnia ... .. r. o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych (Dz. U. Nr ..., poz. ...) i w ustawie z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2002 r. Nr 21, poz. 205, Nr 74, poz. 676, Nr 81, poz. 732, Nr 113, poz. 984 i 985, Nr 156, poz. 1301 i Nr ..., poz. ...);
- 2) uposażeniu przysługującym żołnierzowi – należy przez to rozumieć uposażenie zasadnicze wraz z dodatkami o charakterze stałym należne żołnierzowi w dniu wyrządzenia szkody, o którym mowa odpowiednio w ustawie z dnia ... .. r. o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych i w ustawie z dnia 17 grudnia 1974 r. o uposażeniu żołnierzy niezawodowych (Dz. U. z 2002 r. Nr 76, poz. 693, Nr 153, poz. 1271 i Nr ..., poz. ...), po odliczeniu składki na obowiązkowe ubezpieczenie emerytalne i rentowe, określonej w przepisach o systemie ubezpieczeń społecznych, jeżeli żołnierz podlega temu ubezpieczeniu;”.

Rozdział 11

Przepisy przejściowe, dostosowujące i końcowe

Art. 164. Sprawy wszczęte lecz nie zakończone ostateczną decyzją przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, prowadzi się nadal według przepisów dotychczasowych, aż do prawomocnego ich zakończenia.

Art. 165. 1. Żołnierze zawodowi pełniący w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy zawodową służbę wojskową jako:

- 1) stałą – stają się z mocy prawa żołnierzami zawodowymi pełniącymi służbę na podstawie kontraktu na pełnienie służby stałej;
- 2) kontraktową – stają się z mocy prawa żołnierzami zawodowymi pełniącymi służbę na podstawie kontraktu na pełnienie służby terminowej, nie dłużej jednak niż na okres na jaki został zawarty dotychczasowy kontrakt.

2. Żołnierzom, o których mowa w ust. 1, nie przysługuje prawo do zasiłku, o którym mowa w art. 79.

3. Żołnierz zawodowy, który pełni zawodową służbę wojskową w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy może wypowiedzieć z dniem 1 stycznia 2004 r. stosunek służbowy zawodowej służby wojskowej. Zwolnienie żołnierza zawodowego z zawodowej służby wojskowej następuje w dniu 31 października 2004 r. na zasadach i w trybie określonym w ustawach wymienionych w art. 178. Przepis art. 111 ust. 6 stosuje się odpowiednio.

4. Przepisy ust. 1 - 3 nie mają zastosowania w stosunku do aplikantów, asesorów i sędziów w sądach wojskowych.

Art. 166. Żołnierze zawodowi pełniący w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy zawodową służbę wojskową pozostają nadal na zajmowanych stanowiskach służbowych.

Art. 167. 1. Żołnierza zawodowego, który w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy spełniał, określone w dotychczasowych przepisach, wymagania do zajmowania stanowiska służbowego o określonym stopniu etatowym, uważa się za spełniającego warunki do wyznaczenia na to samo lub równorzędne stanowisko służbowe.

2. Żołnierza zawodowego posiadającego w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy tytuł oficera dyplomowanego traktuje się jako żołnierza posiadającego tytuł równorzędny tytułowi zawo-

dowemu magistra.

3. Absolwentów wyższych szkół wojskowych, którzy rozpoczęli studia przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, w przypadku gdy obowiązujący w tych szkołach program nauczania nie przewidywał uzyskania przez nich tytułu zawodowego magistra (równorzędnego), mianuje się na stopień wojskowy podporucznika (podporucznika marynarki) i wyznacza na stanowiska służbowe, pomimo niespełniania wymogów w zakresie wykształcenia.

Art. 168. Żołnierz zawodowy pełniący zawodową służbę wojskową w okresie próbnym może oświadczyć na piśmie, najpóźniej w terminie jednego miesiąca od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy, o zamiarze rozwiązania stosunku służbowego. W takim przypadku, z dniem upływu okresu próbnego, żołnierza zawodowego zwalnia się z zawodowej służby wojskowej.

Art. 169. 1. Żołnierz zawodowy przeniesiony na podstawie ustawy wymienionej w art. 179:

- 1) do rezerwy kadrowej – pozostaje nadal w tej rezerwie, nie dłużej jednak niż przez okres na jaki został do niej przeniesiony;
- 2) w stan nieczynny – pozostaje nadal w tym stanie, nie dłużej jednak niż przez okres, na jaki został do niego przeniesiony;
- 3) do dyspozycji – pozostaje nadal w dyspozycji przez okres, na jaki został do niej przeniesiony, nie dłużej jednak niż jeden rok.

2. Żołnierzy zawodowych, o których mowa w ust. 1, jeżeli nie zostali wyznaczeni na stanowiska służbowe po upływie odpowiedniego okresu, o którym mowa w ust. 1, zwalnia się z zawodowej służby wojskowej, z dniem upływu tego okresu.

Art. 170. 1. Żołnierza zawodowego pełniącego zawodową służbę wojskową w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy, posiadającego niższy stopień wojskowy od stopnia etatowego stanowiska służbowego, które zajmuje, w terminie do dnia 31 grudnia 2006 r. mianuje się na stopień wojskowy odpowiadający stopniowi etatowemu zajmowanego stanowiska lub wyznacza, za jego zgodą, na stanowisko o stopniu etatowym odpowiadającym posiadanemu przez niego stopniowi wojskowemu.

2. Jeżeli mianowanie lub wyznaczenie, o którym mowa w ust. 1, nie nastąpi, żołnierza zawodowego zwalnia się z zawodowej służby wojskowej w dniu 1 stycznia 2007 r.

Art. 171. 1. Żołnierz zawodowy pełniący zawodową służbę wojskową w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy, posiadający wyższy stopień wojskowy od stopnia etatowego stanowiska służbowego, które zajmuje, w terminie do dnia 31 grudnia 2006 r.:

- 1) jest wyznaczany na stanowisko o stopniu etatowym odpowiadającym posiadanemu przez niego stopniowi wojskowemu lub
- 2) zajmuje dotychczasowe stanowisko, po złożeniu przez niego pisemnej zgody na występowanie, począwszy od dnia 1 stycznia 2007 r., w czasie wykonywania obowiązków służbowych w oznaczeniu stopnia wojskowego odpowiadającego stopniowi etatowemu zajmowanego stanowiska.

2. Jeżeli wyznaczenie, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, nie nastąpi i żołnierz zawodowy nie złoży oświadczenia, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, żołnierza zwalnia się z zawodowej służby wojskowej w dniu 1 stycznia 2007 r.

Art. 172. 1. Żołnierze zawodowi pozostający w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy, którzy nadal po dniu 1 stycznia 2004 r. będą pozostawali w dyspozycji właściwego organu, w rezerwie kadrowej i w stanie nieczynnym z prawem do uposażenia, otrzymują od tego dnia uposażenie zasadnicze wraz z dodatkami o charakterze stałym należne za grudzień 2003 r. zwaloryzowane średniorocznym wskaźnikiem wzrostu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej ustalonym w ustawie budżetowej na dany rok.

2. Żołnierzom zawodowym, o których mowa w ust. 1, wyznaczonym po dniu 1 stycznia 2004 r. na stanowiska służbowe, których uposażenie zasadnicze wraz z dodatkami o charakterze stałym za styczeń 2004 r., ustalone według zasad określonych w niniejszej ustawie, będzie niższe od tego uposażenia otrzymanego za grudzień 2003 r. zwaloryzowanego wskaźnikiem wzrostu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej ustalonym w ustawie budżetowej na 2004 r., do czasu uzyskania wyższego uposażenia wypłaca się dodatek wyrównawczy w wysokości różnicy między porównywanymi uposażeniami.

Art. 173. 1. Żołnierzom zawodowym posiadającym stopnie wojskowe starszego plutonowego (starszego bosmanmata), sierżanta sztabowego (bosmana sztabowego), starszego sierżanta sztabowego

(starszego bosmana sztabowego), młodszego chorążego sztabowego (młodszego chorążego sztabowego marynarki), chorążego sztabowego (chorążego sztabowego marynarki) i starszego chorążego sztabowego (starszego chorążego sztabowego marynarki), jeżeli nie zostali mianowani na wyższy stopień wojskowy, zachowuje się posiadane stopnie dożywotnio.

2. Przepisy art. 171 ust. 1 pkt 2 i ust. 2 stosuje się odpowiednio.

Art. 174. Żołnierze zawodowi, którzy w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy korzystali z uprawnień do dodatkowej powierzchni mieszkalnej osobnej kwatery stałej z tytułu zajmowanego stanowiska służbowego, zachowują prawo do tej powierzchni i innych świadczeń przysługujących z tego tytułu bezterminowo.

Art. 175. Żołnierze odbywający, na podstawie ustawy wymienionej w art. 156, zasadniczą służbę wojskową lub nadterminową zasadniczą służbę wojskową, mianowani przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy na stopień wojskowy starszego szeregowego (starszego marynarza) lub stopień wojskowy w korpusie podoficerów oraz wyznaczeni przed tym dniem na stanowiska służbowe przewidziane dla starszych szeregowych (starszych marynarzy) lub podoficerów, nadal odbywają służbę w posiadanych stopniach wojskowych i na zajmowanych stanowiskach.

Art. 176. Żołnierze zwolnieni z zawodowej służby wojskowej przed dniem 1 stycznia 2004 r., którym na podstawie ustawy wymienionej w art. 179 przysługiwało prawo do pomocy w zakresie przekwalifikowania, doradztwa zawodowego lub pośrednictwa pracy, realizowanego przez wyspecjalizowane organy, korzystają z pomocy określonej w art. 117 w okresie dwóch lat od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 177. Do zawodowej służby wojskowej, w okresie do dnia 31 grudnia 2010 r., może być powołany, w korpusie:

- 1) oficerów zawodowych – żołnierz rezerwy posiadający tytuł zawodowy magistra (równorzędny), który odbył szkolenie wojskowe i zdał egzamin na oficera, jeżeli posiada kwalifikacje przydatne w korpusie oficerów zawodowych, po mianowaniu na stopień wojskowy podporucznika (podporucznika marynarki);
- 2) podoficerów zawodowych – podoficer nadterminowej zasadniczej służby wojskowej posiadający świadectwo dojrzałości, jeżeli posiada kwalifikacje przydatne w korpusie podoficerów zawodowych.

Art. 178. Przepisy wykonawcze wydane na podstawie ustawy z dnia 30 czerwca 1970 r. o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych (Dz. U. z 1997 r. Nr 10, poz. 55, Nr 28, poz. 153, Nr 106, poz. 678, Nr 107, poz. 688, Nr 117, poz. 753, Nr 121, poz. 770 i Nr 141, poz. 944, z 1998 r. Nr 162 poz. 1117, z 1999 r. Nr 1, poz. 7, z 2001 r. Nr 85, poz. 925 i Nr 154, poz. 1800 i 1801 oraz z 2002 r. Nr 141, poz. 1184) oraz ustawy z dnia 17 grudnia 1974 r. o uposażeniu żołnierzy (Dz. U. z 2002 r. Nr 76, poz. 693, Nr 153, poz. 1271 i Nr 166, poz. 1363), które w niniejszej ustawie zostały uchylone lub zmienione, pozostają w mocy do czasu zastąpienia ich przepisami wydanymi na podstawie niniejszej ustawy, nie dłużej jednak niż przez dwanaście miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 179. Traci moc ustawa z dnia 30 czerwca 1970 r. o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych (Dz. U. z 1997 r. Nr 10, poz. 55, Nr 28, poz. 153, Nr 106, poz. 678, Nr 107, poz. 688, Nr 117, poz. 753, Nr 121, poz. 770 i Nr 141, poz. 944, z 1998 r. Nr 162 poz. 1117, z 1999 r. Nr 1, poz. 7, z 2001 r. Nr 85, poz. 925 i Nr 154, poz. 1800 i 1801 oraz z 2002 r. Nr 141, poz. 1184).

Art. 180. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2004 r., z wyjątkiem art. 165 ust. 3, który wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

U Z A S A D N I E N I E

Projektowana ustawa ma zastąpić wielokrotnie nowelizowaną ustawę z dnia 30 czerwca 1970 r. o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych (Dz. U. z 1997 r. Nr 10, poz. 55, Nr 28, poz. 153, Nr 106, poz. 678, Nr 107, poz. 688, Nr 117, poz. 753, Nr 121, poz. 770 i Nr 141, poz. 944, z 1998 r. Nr 162 poz. 1117, z 1999 r. Nr 1, poz. 7, z 2001 r. Nr 85, poz. 925 i Nr 154, poz. 1800 i 1801 oraz z 2002 r. Nr 141, poz. 1184). Nie zdecydowano się na kolejną nowelizację obowiązującej obecnie ustawy, gdyż zakres proponowanych w projekcie zmian w sposób istotny zmienia dotychczasową filozofię dotyczącą zasad pełnienia zawodowej służby wojskowej. Należy mieć również na uwadze, że obecnie obowiązująca ustawa powstała i funkcjonowała w odmiennej sytuacji społeczno-ustrojowej.

Konieczność opracowania projektu nowego aktu prawnego regulującego przebieg zawodowej służby wojskowej podyktowana została potrzebą dostosowania przepisów dotyczących tej problematyki do zachodzących i zakładanych przeobrażeń w Siłach Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej. Nie bez znaczenia w tym zakresie jest również wejście Polski do Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego oraz integracja z innymi strukturami zachodnioeuropejskimi. Projekt dostosowuje również przepisy odnoszące się do służby wojskowej żołnierzy zawodowych do postanowień Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej i wymogów prawa międzynarodowego.

Aktualnie obowiązująca, znowelizowana ostatnio w sposób znaczący w 1996 r., ustawa o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych nie odpowiada wprowadzanym i zakładanym w wojsku zmianom, a także nie stwarza warunków do sprawnego wprowadzenia w życie nowej polityki kadrowej.

Efektywne kierowanie systemem obronnym państwa wymaga nowoczesnej polityki kadrowej obejmującej zasady rozwoju służbowego kadry, system kształcenia i doskonalenia zawodowego, opiniowanie służbowe, system uposażeń oraz kompetencje kadrowe.

W projekcie zawarto kwintesencję zasadniczych elementów, zatwierdzonej w lutym 2002 r. przez Ministra Obrony Narodowej, nowej polityki kadrowej w Siłach Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, ich podstawowe mechanizmy i procedury.

Zasadniczym celem polityki kadrowej jest skuteczne zaspokajanie potrzeb osobowych sił zbrojnych, z uwzględnieniem obowiązujących kryteriów ilościowych i jakościowych, w tym utrzymywanie rezerw niezbędnych, do obsady stanowisk służbowych w warunkach pokoju i wojny.

Działalność kadrowa resortu Obrony Narodowej została tak określona w projekcie, aby była zbieżna z obowiązującymi standardami w siłach zbrojnych innych państw Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego i zawierała następujące założenia:

- 1) zrównanie naboru ze zwolnieniami z zawodowej służby wojskowej;

- 2) wyraźne oddzielenie funkcji: oficerskich od podoficerskich oraz podoficerskich od szeregowych;
- 3) tożsamość stopnia etatowego stanowiska służbowego ze stopniem wojskowym żołnierza zawodowego wyznaczonego na to stanowisko;
- 4) kadencyjność na stanowiskach służbowych;
- 5) wieloletnie prognozowanie przebiegu służby żołnierza zawodowego;
- 6) przygotowanie i rozwój kadry zawodowej w kilku obszarach służbowych, w tym w kraju i za granicą;
- 7) szczegółowy opis stanowisk służbowych;
- 8) decydująca rola stopnia wykonywania obowiązków służbowych – uzewnętrzniiona w opinii służbowej – w karierze zawodowej;
- 9) przestrzeganie zasad wyznaczania na kolejne stanowiska służbowe zgodnie z przyjętym modelem zawodowej służby wojskowej;
- 10) klarowność, jednoznaczność i trwałość zasad rozwoju służbowego kadry zawodowej.

Przedstawiane w projekcie propozycje są również zbieżne z założeniami przebudowy sił zbrojnych zawartymi w ustawie z dnia 25 maja 2001 r. o przebudowie i modernizacji technicznej oraz finansowaniu Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej w latach 2001 - 2006 (Dz. U. Nr 76, poz. 804, Nr 85, poz. 925 i Nr 154, poz. 1802) oraz w Programie Rozwoju i Modernizacji Technicznej w Siłach Zbrojnych RP na lata 2001- 2006.

Ponadto u podstaw opracowania projektu legły następujące, bardzo istotne elementy:

- 1) cywilne zwierzchnictwo na siłami zbrojnymi;
- 2) apolityczność kadry zawodowej;
- 3) wolność sumienia i wyznania;
- 4) możliwość kreowania kariery zawodowej, w większym niż obecnie stopniu, przez samych żołnierzy zawodowych.

Nie można w tym miejscu zapomnieć, że w działalności kadrowej niezwykle istotne jest, co starano się zawrzeć w projekcie, stosowanie przejrzystych i ogólnie zrozumiałych zasad dotyczących przebiegu służby i statusu żołnierzy zawodowych, jak też podczas podejmowania wszystkich decyzji personalnych.

Należy podkreślić, że rozwiązania polityki kadrowej i sam projekt były szeroko konsultowane i uzgadniane, w tym z dowództwami rodzajów Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej i komórkami organizacyj-

nymi Ministerstwa Obrony Narodowej. Uzyskane opinie i oceny wskazują jednoznacznie, że przyjęte propozycje wychodzą naprzeciw oczekiwaniom kadry Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej.

W przedstawianym projekcie proponuje się ujęcie spraw związanych z przebiegiem służby wojskowej żołnierzy zawodowych oraz kandydatów na żołnierzy zawodowych w jedenastu blokach tematycznych, z tym że dwa ostatnie mają charakter regulacji porządkujących stan prawny z tego zakresu, są to przepisy zmieniające inne ustawy, przepisy przejściowe, dostosowujące i końcowe.

Proponuje się następującą strukturę nowej ustawy pragmatycznej (rozdziały):

1. Przepisy ogólne.
2. Powołanie do zawodowej służby wojskowej.
3. Przebieg zawodowej służby wojskowej.
4. Podstawowe uprawnienia i obowiązki służbowe żołnierzy zawodowych.
5. Uposażenie i inne należności pieniężne żołnierzy zawodowych.
6. Publiczna działalność żołnierzy zawodowych.
7. Zwolnienie z zawodowej służby wojskowej.
8. Służba wojskowa kandydatów na żołnierzy zawodowych.
9. Służba wojskowa żołnierzy zawodowych i żołnierzy pełniących służbę kandydacką w razie ogłoszenia mobilizacji, ogłoszenia stanu wojennego i w czasie wojny.
10. Zmiany w przepisach obowiązujących.
11. Przepisy przejściowe, dostosowujące i końcowe.

W odniesieniu do obowiązującego obecnie stanu prawnego do projektu włączono problematykę uposażeń żołnierzy zawodowych, która dotychczas jest uregulowana przepisami ustawy z dnia 17 grudnia 1974 r. o uposażeniu żołnierzy (Dz. U. z 2002 r. Nr 76, poz. 693, Nr 153, poz. 1271 i Nr 166, poz. 1363). Za przyjęciem takiego rozwiązania (tj. wyłączenia z ustawy o uposażeniu żołnierzy problematyki uposażeń żołnierzy zawodowych) przemawia fakt, że uposażenia tej grupy żołnierzy są istotnym i integralnym elementem polityki kadrowej.

Rozdział 1 zawiera przepisy ogólne. W rozdziale tym zaproponowano:

- 1) połączenie korpusów chorążych i podoficerów w jeden korpus podoficerów zawodowych. Stopnie

wojskowe w tym korpusie będą następujące: kapral (mat), starszy kapral (starszy mat), plutonowy (bosmanmat), sierżant (bosman), starszy sierżant (starszy bosman), młodszy chorąży (młodszy chorąży marynarki), chorąży (chorąży marynarki) i starszy chorąży (starszy chorąży marynarki). Nowy model Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej (zwiększenie uzawodowienia, wzmocnienie jakościowe i liczbowe korpusu podoficerskiego opartego w całości na żołnierzach zawodowych) powoduje, że stopień wojskowy kaprala (mata) będzie pierwszym stopniem wojskowym dla podoficerów zawodowych. W odniesieniu do oficerów zawodowych nie przewiduje się zmian nazw stopni wojskowych, uwzględniając jedynie ostatnio wprowadzony stopień generała tzw. „czterogwiazdkowego”);

- 2) utworzenie, w związku z planowanym rozszerzeniem zakresu stanowisk przewidzianych dla żołnierzy zawodowych, nowego korpusu szeregowych zawodowych. Korpus szeregowych zawodowych przeznaczony ma być do obsadzenia stanowisk mających wpływ na funkcjonowanie jednostek wojskowych, zwłaszcza o wysokim stopniu gotowości bojowej;
- 3) utrzymanie zasady, że żołnierzem zawodowym będzie mogła zostać osoba (kobieta i mężczyzna) posiadająca wyłącznie obywatelstwo polskie;
- 4) poszerzenie słowniczka pojęć funkcjonujących w dotychczasowej ustawie przez zdefiniowanie takich określeń, jak np.: stanowiska główne, stanowiska pośrednie, stanowiska zabezpieczające, stanowiska szczególne. Ponadto trzy inne definicje już używane zmodyfikowano, w tym definicję określającą „potrzeby Sił Zbrojnych” zmieniono z uwagi na zgłoszone zastrzeżenia Naczelnego Sądu Administracyjnego;
- 5) upoważnienie dla Rady Ministrów do określania liczby stanowisk w poszczególnych korpusach kadry zawodowej. Określenie tej liczby będzie miało bezpośrednie przełożenie na opracowywany projekt budżetu resortu Obrony Narodowej;
- 6) jednoznaczne przesądzenie, w związku z licznymi wątpliwościami, że orzeczenie wojskowej komisji lekarskiej w sprawie zdolności psychicznej i fizycznej do zawodowej służby wojskowej jest decyzją administracyjną. Ponadto wymieniono wprost w projekcie przypadki, w których żołnierze zawodowi są kierowani z urzędu do wojskowej komisji lekarskiej;
- 7) określenie trybu wydawania decyzji administracyjnych w sprawach kadrowych, w szczególności wskazano, że organem odwoławczym od tych decyzji będzie bezpośredni przełożony dowódcy, który wydał decyzję. Podobnie jak to jest w aktualnie obowiązującej ustawie, żołnierze będą mieli możliwość odwoływania się od wszystkich decyzji administracyjnych wydawanych przez dowódców do wyższych przełożonych. Ponadto stosunkowo dużo decyzji podlegać będzie zaskarżeniu do sądu ad-

ministracyjnego, np. dotyczące spraw uposażeniowych, uzyskania przez żołnierza zawodowego zgody na pracę dodatkową lub zezwolenie na naukę. Jedynie decyzje związane bezpośrednio z przebiegiem służby, w tym wyznaczenie (zwolnienie) ze stanowiska służbowego, mianowanie na stopień wojskowy, przeniesienie do innego korpusu osobowego lub do innej grupy albo specjalności wojskowej albo delegowanie żołnierza zawodowego do wykonywania zadań służbowych poza jednostką wojskową nie powinny być zaskarżane do sądu administracyjnego, gdyż dotyczą spraw wewnętrznych wojska i decydującym w tym względzie powinny być potrzeby Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej. Zachowuje się w tym względzie obecny stan prawny, gdyż przepis dotyczący zaskarżalności decyzji kadrowych do Naczelnego Sądu Administracyjnego, który aktualnie funkcjonuje, był przedmiotem oceny dokonanej przez Trybunał Konstytucyjny (sygn. akt. K 28/97).

W rozdziale 2 (powołanie do zawodowej służby wojskowej), w porównaniu do stanu prawnego obowiązującego dotychczas, dokonano wielu zmian.

Obowiązywać ma jedna forma pełnienia zawodowej służby wojskowej, tj. na podstawie kontraktu, przy czym absolwenci szkół wojskowych uzyskujący bardzo dobre i dobre wyniki będą mogli zawierać kontrakty na pełnienie służby stałej, natomiast pozostali absolwenci będą zawierać kontrakty na pełnienie służby terminowej, zróżnicowane w zależności od potrzeb. Ponadto zakłada się możliwość podpisania kolejnego kontraktu na pełnienie służby terminowej z tą samą osobą wielokrotnie lub zawarcie z nią kontraktu na pełnienie służby stałej. Wskazana zasada nie będzie miała zastosowania do żołnierzy zawodowych sędziów, asesorów i aplikantów w sądach wojskowych, którzy na podstawie ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. - Prawo o ustroju sądów wojskowych (Dz. U. Nr 117, poz. 753 i z 2001 r. Nr 98, poz. 1070) pełnią stałą zawodową służbę wojskową.

Jedynym organem powołującym wszystkie osoby do zawodowej służby wojskowej, tj. zarówno oficerów, podoficerów, jak i szeregowych, będzie Szef Sztabu Generalnego Wojska Polskiego. Wydanie rozkazu Szefa Sztabu Generalnego Wojska Polskiego będzie podstawą do podpisania kontraktu. Kontrakty z osobami powoływanymi do zawodowej służby wojskowej podpisywać będą przełożeni uprawnieni do wyznaczania ich na określone stanowiska służbowe.

Do służby zawodowej służby wojskowej w korpusie podoficerów zawodowych będą powoływane wyłącznie osoby posiadające świadectwo dojrzałości, oczywiście po spełnieniu pozostałych wymogów dotyczących np. odpowiedniego stanu zdrowia, niekaralności itd. (aktualnie dolny próg kwalifikacyjny dla podoficerów to ukończona szkoła zawodowa). Powołanie do zawodowej służby wojskowej oficera uzależnione będzie od posiadania przez kandydata tytułu zawodowego magistra (równorzędnego).

Rezygnuje się z pojęcia „służba obowiązkowa”. Wszyscy żołnierze zawodowi, którzy będą pobierać naukę na koszt wojska zostaną zobowiązani po zakończeniu tej nauki do przesłużenia okresu dwa razy dłuższego niż wynosił okres nauki. Zwolnienie się żołnierza zawodowego z zawodowej służby wojskowej z własnej inicjatywy we wskazanym wyżej okresie skutkować będzie obowiązkiem zwrotu wszystkich poniesionych na to szkolenie przez resort obrony narodowej kosztów. Jednocześnie proponuje się objęcie powyższymi zasadami żołnierzy zawodowych kierowanych przez organy wojskowe na staże naukowe lub na kursy trwające ponad pięć miesięcy (kwestie te są unormowane w rozdziale 4).

Nie przewiduje się obejmowania żołnierzy zawodowych powołanych do zawodowej służby wojskowej na podstawie kontraktu na pełnienie służby terminowej okresem próbnym (obecnie przy pięcioletnim kontrakcie, pierwsze dwanaście miesięcy służby w ramach pierwszego kontraktu, stanowi okres próbny).

Najistotniejsze zmiany zawarto w **rozdziale 3** (przebieg zawodowej służby wojskowej).

W przebiegu służby oficera wyodrębnia się trzy obszary stanowisk służbowych:

- 1) obszar stanowisk zasadniczych,
- 2) obszar stanowisk zabezpieczających,
- 3) obszar stanowisk szczególnych.

Każdy z obszarów obejmuje stanowiska służbowe uszeregowane od najniższych do najwyższych stopni etatowych, których obejmowanie przez oficerów w ramach korpusów osobowych, grup osobowych i specjalności wojskowych – według ściśle określonych zasad – decydować będzie o przebiegu ich rozwoju służbowego.

W obszarze stanowisk zasadniczych wyodrębniono stanowiska główne i pośrednie:

1. Stanowiska główne – to stanowiska służbowe, na których żołnierze zawodowi:
  - 1) bezpośrednio odpowiadają za utrzymywanie zdolności bojowej pododdziałów, oddziałów, związków taktycznych i operacyjnych oraz rodzajów sił zbrojnych lub
  - 2) bezpośrednio odpowiadają za istotny element funkcjonowania Sił Zbrojnych w okresie pokoju i wojny.

Z uwagi na zakres i wagę wykonywanych zadań służbowych, kolejne pełnienie służby na tych stanowiskach zapewnić mają oficerowi możliwość osiągnięcia najwyższych stanowisk w siłach zbrojnych. Na drodze kariery zawodowej zapewniającej zajmowanie wyższych stanowisk, oficer nie może pominąć żadnego stanowiska głównego wynikającego z modelu przebiegu służby w określonym korpusie osobowym.

2. Stanowiska pośrednie – to stanowiska służbowe, na których żołnierze zawodowi nabywają wszechstronnego przygotowania do objęcia wyższego stanowiska głównego. Pełnienie służby na tych sta-

nowiskach zapewnić ma im pogłębienie wiedzy wojskowej oraz zdobycie kolejnych doświadczeń zawodowych niezbędnych w wykonywaniu zadań na wyższym stanowisku głównym. Stanowiska pośrednie stanowią grupę pięciu typów stanowisk, o tym samym stopniu etatowym lecz o odmiennym charakterze i zakresie zadań. Są to następujące grupy stanowisk:

- 1) operacyjne w sztabach;
  - 2) logistyczne;
  - 3) wychowawcze;
  - 4) dydaktyczne w szkolnictwie wojskowym;
  - 5) w strukturach Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego.
3. Stanowiska zabezpieczające – to kolejna grupa stanowisk służbowych przewidzianych dla oficerów. Do obszaru tych stanowisk oficer przechodzi ze stanowisk głównych lub pośrednich, w związku z uzyskaniem słabszych wyników, a co za tym idzie niższych ocen z opiniowania służbowego. Pełnienie zawodowej służby wojskowej na stanowiskach zabezpieczających jest tak samo ważne jak na stanowiskach głównych czy pośrednich i zapewnia najlepszym oficerom dalszy rozwój służbowy. Oficerowie pełniący zawodową służbę wojskową w tym obszarze stanowisk będą otrzymywać uposażenie nie mniejsze niż na stanowiskach zasadniczych o tych samych stopniach etatowych. Oficerowie pełniący służbę w obszarze stanowisk zabezpieczających, po upływie kadencji na stanowisku służbowym będą mogli być wyznaczani z tych stanowisk, jeżeli otrzymają z opiniowania służbowego ocenę bardzo dobrą, na stanowiska pośrednie o tym samym stopniu etatowym, a także w przypadku stanowisk o etacie kapitana (kapitana marynarki) – słuchacz Akademii Obrony Narodowej – na główne.
4. Stanowiska szczególne – to stanowiska specyficzne z uwagi na rodzaj i charakter wykonywanych obowiązków i wymagań kwalifikacyjnych, uregulowanych również przepisami innych ustaw. Rozwój służbowy oficerów w obszarze stanowisk szczególnych, tj. obejmowanie wyższych stanowisk służbowych, będzie uwarunkowany spełnieniem wymogów wynikających z karty opisu stanowiska służbowego, uzyskaniem wysokiej oceny w opinii służbowej i potrzebami Sił Zbrojnych. Specyficzny charakter pełnienia służby na stanowiskach służbowych w obszarze stanowisk szczególnych i specyficzny zakres przypisanych dla nich obowiązków, uniemożliwi przechodzenie oficerów z tego obszaru do obszaru stanowisk zabezpieczających czy zasadniczych.

Przebieg służby wojskowej podoficerów zawodowych będzie dostosowany do funkcji jakie spełniają oni w Siłach Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, a mianowicie:

- 1) bezpośrednio dowodzą, szkolą i wychowują podległych żołnierzy na szczeblu grupy, załogi, sekcji, urzędnika i drużyny (równorzędnym);
- 2) stanowią o merytorycznej i metodycznej jakości szkolenia na szczeblu plutonu (równorzędnym);
- 3) odpowiadają za praktyczną realizację zadań w obszarze logistycznym, pełniąc odpowiedzialne stanowiska od magazyniera (stanowiska techniczne) do szefa służby;
- 4) realizują zadania w dowództwach i sztabach od szczebla batalionu do komórki organizacyjnej Ministerstwa Obrony Narodowej, na stanowiskach służbowych nie wymagających doświadczenia dowódczego i nie obwarowanych potrzebą posiadania wyższego wykształcenia;
- 5) odpowiadają w pełnym zakresie za organizację i przebieg procesu przygotowania kadr podoficerskich w szkołach podoficerskich;
- 6) mogą czasowo zastępować oficerów na stanowiskach oficera młodszego o ile nie wiąże się to z przełożeniem nad oficerami.

Przebieg służby podoficerów zawodowych będą wyznaczać ogólne zasady polityki kadrowej oraz dodatkowo następujące ustalenia, które będą szczegółowo uregulowane w akcie wykonawczym:

- 1) obszar stanowisk przewidzianych dla podoficerów zawodowych obejmuje stanowiska od stopnia etatowego kaprała (mata) do starszego chorążego (starszego chorążego marynarki);
- 2) w pododdziale wyróżnia się stanowiska o stopniu etatowym:
  - a) kaprała (mata) – dowódcy zespołu, obsługi (równorzędne),
  - b) starszego kaprała (starszego mata) – dowódcy drużyny (równorzędne),
  - c) plutonowego (bosmanmata) – pomocnika dowódcy plutonu, inne stanowiska w pododdziale (równorzędne),
  - d) sierżanta (bosmana) – pomocnika dowódcy plutonu, inne stanowiska w pododdziale (równorzędne),
  - e) starszego sierżanta (starszego bosmana) – szefa pododdziału (szef pododdziału pełni funkcję nietatowego pomocnika dowódcy kompanii do spraw podoficerów);
- 3) stanowiska służbowe przeznaczone dla podoficerów zawodowych są oznaczone w schematach przebiegów zawodowej służby wojskowej dla poszczególnych korpusów osobowych i grup osobowych oraz specjalności wojskowych;

- 4) pierwszym stanowiskiem służbowym przeznaczonym dla podoficera zawodowego jest stanowisko w pododdziale o stopniu etatowym kapral (mat) – dowódca zespołu, obsługi (równorzędne);
- 5) służba podoficerów zawodowych na stanowiskach służbowych jest pełniona w ramach kontraktu na pełnienie służby terminowej lub kontraktu na pełnienie służby stałej;
- 6) decyzję o wyznaczeniu podoficera zawodowego na stanowisko służbowe podejmuje organ posiadający kompetencje w zakresie wyznaczeń do określonego stopnia etatowego stanowiska;
- 7) właściwy organ na podstawie prognoz rozwoju służbowego (bliższej, dalszej i perspektywicznej) ujętych w opinii służbowej, ustala dla każdego podoficera zawodowego prognozę rozwojową na okres dwóch i więcej kadencji naprzód, określając stanowiska służbowe, które obejmie on w zakładanym terminie;
- 8) przed upływem kadencji na stanowisku służbowym, żołnierz zawodowy podlega opiniowaniu służbowemu. W przypadku uzyskania w opinii służbowej oceny dostatecznej uprawniony organ (oceniając sytuację kadrową i potrzeby sił zbrojnych) może zaproponować wyznaczenie na to samo stanowisko lub inne o tym samym stopniu etatowym lub zwolnić z zawodowej służby wojskowej. Natomiast w przypadku oceny negatywnej definitywnie odstępuje się od wyznaczenia na stanowisko służbowe i żołnierz zawodowy jest zwalniany z zawodowej służby wojskowej. W sytuacji uzyskania przez podoficerów zawodowych ocen w opinii służbowej bardzo dobrych lub dobrych właściwy organ dokonuje spośród nich wyboru najlepszych i wyznacza na wyższe stanowiska służbowe. Pozostałym proponuje wyznaczenie na stanowiska służbowe o równorzędnym stopniu etatowym, tj. na to samo stanowisko na kolejną kadencję, na którym ostatnio pełnili zawodową służbę wojskową lub inne o tym samym stopniu etatowym;
- 9) wyznaczenie na wyższe stanowisko służbowe w korpusie podoficerów zawodowych (poza stanowiskiem dowódcy drużyny i pomocnika dowódcy plutonu o stopniu etatowym sierżanta – bosmana) jest poprzedzone skierowaniem wytypowanego kandydata do odbycia wymaganego na to stanowisko kursu lub innych form doskonalenia zawodowego, określonych dla poszczególnych korpusów osobowych i grup osobowych – ujętych w schematach przebiegu zawodowej służby wojskowej;
- 10) wyznaczenie podoficera zawodowego na równorzędne stanowisko służbowe może być poprzedzone skierowaniem kandydata na kurs doskonalący, bądź spowodowanie podnoszenia kwalifikacji zawodowych przez zainteresowanego (zdobycie nowych lub wyższych kwalifikacji w systemie doskonalenia zawodowego także poza wojskiem);

- 11) w sztabach i dowództwach podoficerowie zawodowi pełnią zawodową służbę wojskową na stanowiskach służbowych nie wymagających doświadczeń dowódczych wyższych niż szczebla drużyny, gdzie zakres obowiązków na tych stanowiskach nie wymaga wysokiego poziomu decyzyjności oraz wyższego wykształcenia;
- 12) w dowództwach szczebla batalionu, pułku, brygady - związku taktycznego i korpusu - okręgu wojskowego występują stanowiska pomocników dowódców do spraw podoficerów o stopniach etatowych od młodszego chorążego (młodszego chorążego marynarki) do starszego chorążego (starszego chorążego marynarki). Przejście na stanowisko pomocnika do spraw podoficerów dowódcy batalionu o stopniu etatowym młodszego chorążego (młodszego chorążego marynarki) jest uwarunkowane wcześniejszym pełnieniem zawodowej służby wojskowej na stanowisku służbowym szefa pododdziału. Na pozostałe stanowiska – ze stanowisk sztabowych i dowódczych oraz usytuowanych w szkolnictwie;
- 13) objęcie stanowiska służbowego w szkole podoficerskiej jest uwarunkowane pełnieniem służby na stanowisku etatowym plutonowego (bosmanmata) lub sierżanta (bosmana) w pododdziale lub stanowiskach sztabowych;
- 14) mianowania podoficerów zawodowych na wyższe stopnie wojskowe następują po ukończeniu wymaganych kursów (studiów) bezpośrednio przed objęciem stanowisk służbowych;
- 15) decyzję o mianowaniu podoficera zawodowego do stopnia wojskowego stanowiska etatowego, na które został wyznaczony, przekazuje się podoficerowi wraz z decyzją o wyznaczeniu na stanowisko służbowe.

Podoficerowie zawodowi pełnią zawodową służbę wojskową także na innych stanowiskach służbowych, nie wchodzących w skład struktur etatowych stanowisk w pododdziale, szkolnictwie wojskowym i sztabach. Stanowiska te stanowią będą nieliczną grupę stanowisk służbowych przeznaczonych dla podoficerów zawodowych. Na tych stanowiskach służbowych podoficerowie zawodowi powinni posiadać dodatkowe kwalifikacje (pozawojskowe), zgodnie z wymogami zawartymi w opisie danego stanowiska.

Stanowiska służbowe szeregowych zawodowych obejmują stopień etatowy starszego szeregowego (starszego marynarza). Zawodowa służba wojskowa na tych stanowiskach służbowych będzie pełniona na podstawie kontraktu na pełnienie służby terminowej. Kandydaci do zawodowej służby wojskowej w tym korpusie będą pozyskiwani spośród absolwentów szkół młodszych specjalistów zasadniczej służby wojskowej, a także żołnierzy rezerwy. Decyzję o wyznaczeniu żołnierza na stanowisko służbowe starszego szeregowego (starszego marynarza) podejmie właściwy organ.

Przebieg zawodowej służby wojskowej szeregowego zawodowego sprecyzują ogólne zasady polityki kadrowej oraz następujące ustalenia:

- 1) kadencja w zależności od rodzaju stanowiska służbowego w ramach kontraktu na pełnienie służby terminowej, będzie trwała do trzech lat z możliwością kilkakrotnego wyznaczania na to samo lub inne stanowisko służbowe;
- 2) rozwój służbowy będzie uwarunkowany co najmniej dobrą opinią służbową, uzupełnieniem wykształcenia i ukończeniem szkoły podoficerskiej.

W projekcie zakłada się wprowadzenie kardynalnej zasady tożsamości stopnia wojskowego, posiadanego przez żołnierza zawodowego, ze stopniem etatowym stanowiska służbowego jakie zajmuje.

Żołnierze zawodowi pełnić będą zawodową służbę wojskową na stanowiskach służbowych, w rezerwie kadrowej, tj. bez aktualnego przydziału służbowego, w oczekiwaniu na wyznaczenie na stanowisko służbowe (brak wyznaczenia na stanowisko w ciągu dwóch lat od dnia przeniesienia do rezerwy kadrowej skutkowałby zwolnieniem z zawodowej służby wojskowej) i w dyspozycji, tj. objętych procesem zwalniania z zawodowej służby wojskowej. Instytucja dyspozycji zostanie zarezerwowana wyłącznie dla żołnierzy zawodowych oczekujących na zwolnienie z zawodowej służby wojskowej, tj. takich, którzy posiadają decyzje o zwolnieniu z tej służby, ale termin zwolnienia jeszcze nie nastąpił.

Żołnierze zawodowi będą pełnili zawodową służbę wojskową na stanowiskach służbowych przez okres określonej kadencji. Okresy kadencji będą różne, w zależności od rodzaju stanowiska służbowego (główne, pośrednie, zabezpieczające i szczególne). Kwestię tę przesądzi opis stanowiska służbowego i decyzja wyznaczająca żołnierza zawodowego na stanowisko. Przy tym założeniu istotne jest by w każdej z faz pełnienia zawodowej służby wojskowej żołnierz zawodowy nie tylko spełnił wymagania co do poziomu wykształcenia, ale również zdobył niezbędne doświadczenie i umiejętności, przechodząc przez co najmniej jedno - dwa równorzędne stanowiska pośrednie: sztabowe, w szkolnictwie wojskowym, logistyce, administracji itp.

Wskazać należy również, że do przedstawionych wcześniej zasad dopasowany zostanie system uposażeń kadry zawodowej.

Likwidacji ulegnie instytucja stanu nieczynnego, gdyż między innymi z uwagi na postanowienia Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej konieczne stało się zrezygnowanie z przenoszenia w stan nieczynny żołnierzy zawodowych wybranych na posłów lub senatorów. Ponadto nie ma potrzeby utrzymywania stanu nieczynnego dla żołnierzy podejmujących pracę w organach samorządu terytorialnego, administracji państwowej, podmiotach gospodarczych itd. (tak jest aktualnie), gdyż w praktyce nie będzie możliwości

kontynuowania przez tych żołnierzy zawodowych – po kilkuletniej nieobecności w armii – właściwej ścieżki przebiegu zawodowej służby wojskowej. Dla żołnierzy zawodowych, którzy w obecnym stanie prawnym są przenoszeni w stan nieczynny ze względu na czasową niezdolność do zawodowej służby wojskowej proponuje się wprowadzić urlop zdrowotny. Należy wskazać ponadto, że w obecnym stanie prawnym z instytucji stanu nieczynnego mogą korzystać również żołnierze zawodowi sprawujący opiekę nad najbliższym członkiem rodziny. Ta nieliczna grupa żołnierzy zawodowych będzie musiała rozwiązać swoje sprawy w ramach pięćdziesięciodniowego zwolnienia od zajęć, bądź urlopu okolicznościowego, który w tym przypadku może być udzielony w wymiarze do dziesięciu miesięcy.

Założono w projekcie, że żołnierze zawodowi powinni pełnić zawodową służbę wojskową przede wszystkim w strukturach działu Obrona Narodowa i dlatego proponuje się ograniczenie możliwości jej pełnienia poza tym działem. Nie będzie to dotyczyć żołnierzy zawodowych – sędziów wojskowych, którzy pełnią zawodową służbę wojskową w Departamencie Sądów Wojskowych Ministerstwa Sprawiedliwości, a także żołnierzy pełniących służbę w Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, Agencji Wywiadu oraz w innych instytucjach realizujących szczególne zadania na rzecz obronności i bezpieczeństwa państwa, określonych w rozporządzeniu Rady Ministrów.

Wzorem rozwiązań stosowanych w innych państwach Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego, przy ustalaniu nowych wymagań kwalifikacyjnych dla poszczególnych stanowisk służbowych zaproponowano zasadę szkolenia kursowego. Jednocześnie kadra zawodowa, która w dniu wejścia w życie projektowanej ustawy będzie zajmować określone stanowiska służbowe, traktowana będzie jako spełniająca wymogi na danym poziomie.

W rozdziale 4 (podstawowe obowiązki i uprawnienia służbowe żołnierzy zawodowych) przewidziano wprowadzenie szeregu istotnych postanowień.

Zmienne mają zostać zasady udzielania pomocy żołnierzom pobierającym naukę poza siłami zbrojnymi. Nie zostanie jednak ograniczone prawo żołnierzy do nauki, jeżeli nie będzie to kolidowało z wykonywaniem przez nich obowiązków służbowych. W przypadku gdy żołnierz zawodowy będzie zainteresowany uzyskaniem pomocy ze strony resortu Obrony Narodowej (dodatkowe urlopy, pokrycie kosztów przejazdu lub czesnego) niezbędna będzie zgoda odpowiedniego organu na pobieranie takiej nauki. Wskazać należy, że rygorystycznie pomoc ta będzie uzależniona od kierunku i poziomu nauki, który musiałby być zbieżny z obowiązkami wykonywanymi na zajmowanym przez żołnierza zawodowego stanowisku służbowym lub na stanowisku prognozowanym do objęcia przez żołnierza.

Nie zmieniając wymiaru przysługującego żołnierzowi zawodowemu urlopu wypoczynkowego, opierając

się na rozwiązaniach przyjętych w Kodeksie pracy, uproszczona zostanie metodologia jego naliczania (żołnierzowi przysługiwałby urlop wypoczynkowy w wymiarze dwudziestu sześciu dni roboczych i urlop dodatkowy dla żołnierzy spełniających określone wymagania). Ponadto w przypadku zbiegu uprawnień do urlopów dodatkowych z różnych tytułów żołnierzowi zawodowemu będzie przysługiwał tylko jeden urlop dodatkowy w wyższym wymiarze. Jednocześnie nie przewiduje się urlopów bezpłatnych żołnierzy zawodowych oraz jak ma to miejsce obecnie na dokończenie pracy naukowej, literackiej lub artystycznej. Przewiduje się pozostawienie urlopów okolicznościowych. Przesunięcia przysługującego żołnierzowi zawodowemu urlopu wypoczynkowego na następny rok kalendarzowy dokonywałby dowódca jednostki wojskowej (aktualnie przesunięcie urlopu wypoczynkowego na pierwsze trzy miesiące następnego roku kalendarzowego może nastąpić za zgodą dowódcy rodzaju sił zbrojnych, okręgu wojskowego lub szefa instytucji wojskowej, a na kolejne trzy miesiące za zgodą dyrektora Departamentu Kadr i Szkolnictwa Wojskowego).

Rozszerzony zostanie obowiązek zachowania tajemnicy również na wiadomości stanowiące tajemnicę innego państwa, chronioną na zasadzie wzajemności, na podstawie zawartych umów międzynarodowych.

Zrezygnowano z konieczności uzyskiwania przez żołnierzy zawodowych zgody na wyjazd za granicę w celach prywatnych. W przypadkach takich wyjazdów żołnierze zawodowi będą ustawowo zobligowani jedynie do powiadomienia przełożonego o zamiarze wyjazdu za granicę.

Wprowadzony zostanie zakaz wchodzenia żołnierzy zawodowych w skład władz spółek, fundacji i innych przedsiębiorców. Kierowano się w tym przypadku głównie tą okolicznością, że żołnierze powinni koncentrować się na obowiązkach służbowych.

Przełożeni obciążeni zostaną odpowiedzialnością za stan bezpieczeństwa i higieny służby w podległych im jednostkach organizacyjnych.

Postanowienia **rozdziału 5**, w którym zamierza się uregulować problematykę związaną z uposażeniem i innymi należnościami pieniężnymi żołnierzy zawodowych, wprowadzają szereg istotnych zmian w stosunku do stanu obecnego, dotyczących w szczególności:

1) uposażenia zasadniczego żołnierzy zawodowych.

W tym zakresie proponuje się odejście od stosowanego obecnie sposobu określania uposażenia zasadniczego przy zastosowaniu dwóch niezależnych od siebie składników (tj. uposażenia zasadniczego według stopnia wojskowego i uposażenia zasadniczego według zajmowanego stanowiska służbowego) i wprowadzenie jednoskładnikowego uposażenia zasadniczego – określanego przy zastosowaniu grup uposażenia, którym zostaną przypisane określone stawki uposażenia zasadniczego. Wyso-

kość uposażenia zasadniczego żołnierza zawodowego określać będzie grupa uposażenia, do której zostanie zaszeregowane zajmowane przez niego stanowisko służbowe. W drodze rozporządzenia zostaną określone stawki uposażenia zasadniczego dla poszczególnych grup uposażenia i zaszeregowanie stanowisk służbowych żołnierzy zawodowych do poszczególnych grup uposażenia. W tym zakresie przewiduje się, że do celów określania indywidualnych uposażeń zasadniczych żołnierzy zawodowych będzie funkcjonować trzydzieści pięć grup uposażenia. Stanowiska służbowe żołnierzy zawodowych będą podlegać zaliczeniu do odpowiednich grup uposażenia w zależności od ich rangi (tj. stopnia etatowego i usytuowania stanowiska w hierarchii stanowisk wojskowych), zakresu wykonywanych zadań, ponoszonej odpowiedzialności i wymaganych kwalifikacji;

2) nagród rocznych.

W tym zakresie proponuje się ustawowe określenie prawa żołnierzy zawodowych do nagrody rocznej w wysokości jednomiesięcznego uposażenia i przeniesienie terminu wypłaty tej należności na pierwszy kwartał roku następującego po roku kalendarzowym, za który nagroda ta będzie przysługiwać;

3) odpraw dla żołnierzy zwalnianych z zawodowej służby wojskowej.

W tym obszarze proponuje się, aby o nabyciu prawa do przedmiotowej należności, a także ich wysokości, decydował głównie okres pełnionej nieprzerwanie zawodowej służby wojskowej. W szczególności zakłada się, że odprawa z tytułu zwolnienia z zawodowej służby wojskowej będzie przysługiwać żołnierzowi w wysokości:

- a) po roku służby – 100%,
- b) po pięciu latach służby – 200%,
- c) po dziesięciu latach służby – 300%

- kwoty miesięcznego uposażenia, należnego żołnierzowi w dniu zwolnienia z tej służby.

Wysokość odprawy będzie ulegać zwiększeniu o 20% uposażenia za każdy rok zawodowej służby wojskowej pełnionej ponad dziesięć lat – nie więcej jednak niż do wysokości sześciomiesięcznego uposażenia. Obecnie wysokość odpraw przysługujących w związku ze zwolnieniem z zawodowej służby wojskowej jest uzależniona nie tylko od okresu pełnienia zawodowej służby wojskowej, ale głównie od charakteru tej służby. Przepisy dotyczące żołnierzy pełniących zawodową służbę wojskową, jako służbę stałą, przewidują, że żołnierz zwalniany z tej służby otrzymuje odprawę w wysokości co najmniej trzymiesięcznego uposażenia. Regulacje mające zastosowanie do żołnierzy pełniących zawodową służbę wojskową jako służbę kontraktową przyznają natomiast prawo do przedmio-

towej odprawy w wysokości jednomiesięcznego uposażenia – bez względu na okres pełnienia zawodowej służby wojskowej;

- 4) należności przysługujących w razie śmierci żołnierza zawodowego lub członka jego rodziny.

Z uwagi na subsydiarny (socjalny) charakter zasiłków pogrzebowych, zaproponowano zmianę sposobu ustalania ich wysokości – proponując przyjąć jako podstawę określania wysokości tych należności kwotę najniższego uposażenia zasadniczego żołnierza zawodowego. W obecnych uregulowaniach wysokość zasiłków pogrzebowych jest uzależniona od kwoty uposażenia miesięcznego otrzymywanego przez żołnierza zawodowego – co prowadzi do sytuacji, gdzie najwyższą pomoc pieniężną otrzymują najwyżej uposażeni żołnierze zawodowi (rodziny żołnierzy).

W rozdziale 6 (publiczna działalność żołnierzy zawodowych) przewiduje się wprowadzenie zmian mających w zasadzie charakter porządkujący.

Zasygnalizowania wymaga, że utrzymany zostanie zakaz tworzenia i zrzeszania się żołnierzy zawodowych w związkach zawodowych. Ponadto do rangi ustawowej zostaną podniesione przepisy dotyczące funkcjonowania w jednostkach wojskowych organów przedstawicielskich poszczególnych korpusów kadry zawodowej.

W celu realizacji zasady apolityczności wojska, żołnierzom zawodowym, którzy będą chcieli ubiegać się o mandat posła, senatora lub uczestniczyć w wyborach samorządowych albo na kierownicze stanowiska państwowe obsadzone na podstawie wyboru, udzielać się będzie na czas prowadzonej kampanii wyborczej urlopu bezpłatnego (aktualnie udzielany jest płatny urlop okolicznościowy). Po wygraniu w wyborach w przypadku wyboru na posła, senatora albo na kierownicze stanowisko państwowe, obsadzone na podstawie wyboru, lub do organów wykonawczych samorządu terytorialnego, żołnierz zawodowy będzie zwalniany z zawodowej służby wojskowej. W odniesieniu do posłów i senatorów przesądza o tym art. 103 ust. 2 i art. 108 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

W rozdziale 7 (zwolnienie z zawodowej służby wojskowej) zostaną ustalone czytelne podstawy zwalniania żołnierzy zawodowych z zawodowej służby wojskowej.

Podobnie jak ma to miejsce obecnie w sprawach zwolnień z zawodowej służby wojskowej będą funkcjonowały obligatoryjne i fakultatywne podstawy zwolnienia. Jednocześnie obligatoryjne podstawy zwolnienia zostaną rozdzielone na dwie grupy.

W przypadku zaistnienia obligatoryjnej podstawy zwolnienia z zawodowej służby wojskowej, takiej jak:

- 1) zrzeczenie się obywatelstwa polskiego lub nabycie obywatelstwa innego państwa;
- 2) wybrania na posła, senatora, na kierownicze stanowisko państwowe obsadzone na podstawie wyboru oraz do organów wykonawczych samorządu terytorialnego;
- 3) niezdolność do zawodowej służby wojskowej, orzeczona przez wojskową komisję lekarską;
- 4) osiągnięcie wieku sześćdziesięciu lat (dla wszystkich żołnierzy zawodowych);
- 5) upływ czasu określonego w kontrakcie na pełnienie służby terminowej, jeżeli nie został zawarty kolejny kontrakt;
- 6) utrata lub pozbawienie stopnia wojskowego albo degradacja;
- 7) ukaranie karą dyscyplinarną usunięcia z zawodowej służby wojskowej;
- 8) orzeczenie kary pozbawienia praw publicznych, wydalenia z zawodowej służby wojskowej lub zakazu wykonywania zawodu żołnierza zawodowego;
- 9) skazanie prawomocnym wyrokiem sądu na karę pozbawienia wolności bez warunkowego zawieszenia jej wykonania;
- 10) ukaranie przez organ właściwego samorządu zawodowego karą zawieszenia lub pozbawienia prawa wykonywania zawodu (specjalności zawodowej)

- nie będzie wydawana decyzja administracyjna o zwolnieniu z zawodowej służby wojskowej. Zwolnienie następować będzie z mocy prawa. Do celów ewidencyjnych takie zwolnienie będzie stwierdzane w rozkazie organu, który wyznaczył żołnierza zawodowego na stanowisko służbowe.

W pozostałych przypadkach obligatoryjnych zwolnień z zawodowej służby wojskowej, takich jak:

- 1) odmowa przyjęcia skierowania do wojskowej komisji lekarskiej lub niezgłoszenie się żołnierza zawodowego skierowanego do tej komisji;
- 2) otrzymanie w opinii okresowej oceny niedostatecznej;
- 3) upływ terminu wypowiedzenia dokonanego przez żołnierza zawodowego;
- 4) niewyznaczenie na stanowisko służbowe w czasie pozostawania w rezerwie kadrowej;
- 5) odmowa pełnienia zawodowej służby wojskowej na równorzędnym lub wyższym stanowisku służbowym;
- 6) nieusprawiedliwiona nieobecność w służbie przez okres jednorazowo trzech dni

oraz we wszystkich przypadkach fakultatywnego zwolnienia, tj.:

- 1) skazania prawomocnym wyrokiem sądu na karę pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania;
  - 2) odmowy wydania lub cofnięcia żołnierzowi zawodowemu certyfikatu bezpieczeństwa;
  - 3) niewyznaczenia na kolejną kadencję;
  - 4) z uwagi na potrzeby sił zbrojnych, za zgodą żołnierza zawodowego;
  - 5) otrzymania dostatecznej ogólnej oceny w okresowej opinii służbowej
- wydawana będzie decyzja o zwolnieniu z zawodowej służby wojskowej, właściwego organu. Od tej decyzji będzie przysługiwać odwołanie i skarga do sądu administracyjnego.

Wskazane zostaną tylko dwa organy właściwe w sprawach zwolnień żołnierzy zawodowych z zawodowej służby wojskowej. Minister Obrony Narodowej będzie zwalniał żołnierzy zawodowych zajmujących najważniejsze stanowiska służbowe, tj. o stopniach etatowych pułkownika (komandora) i generałów (admiratów) oraz których wyznaczenie na stanowisko wynikło z postanowień odrębnych ustaw, a także z wybranych stanowisk, określonych przez tego ministra w drodze rozporządzenia. Pozostałych żołnierzy zawodowych będzie zwalniał Szef Sztabu Generalnego Wojska Polskiego.

Utrzymano oraz zmodyfikowano dotychczasowe przepisy dotyczące rekonwersji kadr. Rekonwersja kadr jest najtańszym, najskuteczniejszym i najbardziej korzystnym sposobem aktywizacji zawodowej zwalnianej kadry zawodowej. W wielu państwach zachodnich uprawnienia do pomocy rekonwersyjnej wzrastają wraz ze stażem w zawodowej służbie wojskowej. W Polsce żołnierze zawodowi o dłuższym stażu zawodowej służby wojskowej (posiadający uprawnienia emerytalne w pełnej wysokości) nie byli dotychczas objęci tą pomocą, co jest odbierane jako działanie dyskryminujące. W projektowanych uregulowaniach z omawianego zakresu przewiduje się zatem objęcie i tej grupy zwalnianych żołnierzy zawodowych pomocą rekonwersyjną. Realizowane zmiany strukturalno-etatowe i co jest z tym związane zwiększenie liczby zwalnianych z zawodowej służby wojskowej żołnierzy zawodowych powinny skutkować działaniami osłonowymi gwarantującymi zwalnianym żołnierzom – w związku z likwidacją garnizonu, jednostki lub instytucji wojskowej – niezbędną pomoc po zwolnieniu oraz stworzyć im warunki do kontynuowania aktywności zawodowej.

W rozdziałach 8 (służba wojskowa kandydatów na żołnierzy zawodowych) **i 9** (służba wojskowa żołnierzy zawodowych i żołnierzy pełniących służbę kandydacką w razie ogłoszenia mobilizacji, ogłoszenia stanu wojennego i w czasie wojny) zakładane zmiany stanowią konsekwencje zmian zawartych we wcześniejszych przepisach projektu. Ponadto w związku z coraz szerszym zainteresowaniem kobiet zawodową

służbą wojskową w rozdziale służba wojskowa kandydatów na żołnierzy zawodowych uregulowano, między innymi, sytuację kandydatów na żołnierzy zawodowych - kobiet, które w czasie tej służby zaszły w ciążę. Proponuje się aby na okres ciąży i położu udzielać urlopu bezpłatnego w wymiarze nie dłuższym niż dwanaście miesięcy. W przypadku niepodjęcia służby po upływie tego okresu oraz w przypadku ponownego zajścia w ciążę, kandydata na żołnierza zawodowego - kobietę, zwalniać się będzie ze służby kandydackiej.

Rozdział 10 (zmiany w przepisach obowiązujących) zawiera propozycję zmian w dziewięciu ustawach.

Znaczne zmiany przewidziano w ustawie z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2002 r. Nr 21, poz. 205, Nr 74, poz. 676, Nr 81, poz. 732, Nr 113, poz. 984 i 985, Nr 156, poz. 1301 i Nr 166, poz. 1363). W ustawie tej mają zostać zmienione dwa zasadnicze elementy. W związku z połączeniem korpusów chorążych i podoficerów oraz wprowadzeniem nowego korpusu kadry (szeregowych zawodowych) zachodzi potrzeba zmiany liczby stopni wojskowych. Druga zasadnicza zmiana podyktowana jest tym, że w związku z brakiem możliwości w nowo projektowanych rozwiązaniach wyznaczenia żołnierza na niższe stanowisko służbowe i wprowadzenia zasady tożsamości stopnia wojskowego ze stopniem etatowym stanowiska służbowego jakie żołnierz zawodowy zajmuje, z ustawy o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej zostanie wykreślona możliwość stosowania środka karnego w postaci obniżenia stopnia wojskowego. Dotyczy to także zmiany w ustawie z dnia 4 września 1997 r. o dyscyplinie wojskowej (Dz. U. z 2002 r. Nr 42, poz. 370), Kodeksie karnym i Kodeksie karnym wykonawczym.

Wprowadzany w projekcie ustawy rozdział 5 (uposażenie i inne należności pieniężne żołnierzy zawodowych) ma swoje konsekwencje w zmianach ustawy z dnia 17 grudnia 1974 r. o uposażeniu żołnierzy (Dz. U. Nr 76, poz. 693, Nr 153, poz. 1271 i Nr 166, poz. 1363). Podnieść przy tym należy, że proponowane rozwiązania zachowują wszystkie dotychczasowe uprawnienia żołnierzy zawodowych, w szczególności związane ze zwolnieniem z zawodowej służby wojskowej.

Propozycja zmiany ustawy z dnia 22 czerwca 1995 r. o zakwaterowaniu Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2002 r. Nr 42, poz. 368, Nr 74, poz. 676 i Nr 113, poz. 984) jest czysto porządkowa i stanowi konsekwencję wprowadzenia nowej nomenklatury pojęciowej, przez zastąpienie służby stałej żołnierzy zawodowych służbą pełnią na podstawie kontraktu na pełnienie służby stałej, a służby kontraktowej na służbę pełnią na podstawie kontraktu na pełnienie służby terminowej.

Zmiany do ustawy o dyscyplinie wojskowej determinuje przyjęta w projekcie zasada tożsamości stopnia wojskowego i stopnia etatowego stanowiska służbowego zajmowanego przez żołnierza zawodowego.

W konsekwencji z ustawy o dyscyplinie należy wyrugować przepisy umożliwiające wcześniejsze mianowanie żołnierzy zawodowych, w tym również na stopień wojskowy wyższy od stopnia etatowego zajmowanego stanowiska służbowego.

Zmiany do ustawy z dnia 23 grudnia 1999 r. o kształtowaniu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U. Nr 110, poz. 1255, z 2000 r. Nr 19, poz. 239, z 2001 r. Nr 85, poz. 924, Nr 100, poz. 1080 i Nr 154, poz. 1784 i 1799 oraz z 2002 r. Nr 74, poz. 676 i Nr 152, poz. 1267) są konsekwencją przyjętych w projekcie rozwiązań dotyczących wyłączenia z dotychczasowej ustawy o uposażeniu żołnierzy regulacji dotyczących żołnierzy zawodowych. W tym miejscu należy zauważyć, że w obowiązującym stanie prawnym kształtowania poziomu wynagrodzeń (uposażeń) żołnierzy zawodowych uwzględniani są również żołnierze odbywający nadterminową zasadniczą służbę wojskową. Z uwagi na proponowane wyłączenie z grupy osób objętych mnożnikowym systemem kształtowania środków na wynagrodzenia tej grupy żołnierzy zachodzi potrzeba przejściowego utrzymania w tym zakresie dotychczasowych rozwiązań – do czasu zakończenia odbywania nadterminowej zasadniczej służby wojskowej przez żołnierzy, którzy rozpoczęli odbywanie tej służby przed dniem wejścia w życie ustawy. W innym bowiem przypadku resort obrony narodowej nie będzie w stanie określić środków finansowych w wysokości umożliwiającej utrzymanie dotychczasowego poziomu uposażeń żołnierzy zawodowych.

Wejście w życie projektowanej ustawy nie wywoła dodatkowych skutków dla budżetu Ministerstwa Obrony Narodowej. Wskazać należy, że trwający obecnie proces zmian organizacyjnych i strukturalno-etatowych w wojsku jest wynikiem rozwiązań zawartych w ustawie o przebudowie i modernizacji technicznej oraz finansowaniu Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej w latach 2001 - 2006. Ustawa ta w art. 3 nakazała do dnia 31 grudnia 2003 r. ograniczyć liczebność Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej do stu pięćdziesięciu tysięcy stanowisk etatowych żołnierzy, w tym nie mniej niż połowę stanowisk dla żołnierzy zawodowych, z czego nie więcej niż 1/3 dla oficerów. Wejście w życie projektowanej ustawy będzie połączone z zakończeniem procesu dochodzenia do wspomnianego stanu etatowego armii. Stąd też nie przewiduje się aby proponowane w projekcie rozwiązania, zwłaszcza w rozdziale dotyczącym uposażeń żołnierzy zawodowych, generowały dodatkowe skutki finansowe.

Zauważenia wymaga, że podobnie jak pod rządami obecnie obowiązujących przepisów ustawy o uposażeniu żołnierzy, w projekcie przewiduje się, iż kwoty uposażeń żołnierzy zawodowych (zarówno stawki uposażenia zasadniczego, jak i dodatków do tego uposażenia) będą ustalane w ramach środków budżetowych określanych corocznie na podstawie przepisów ustawy o kształtowaniu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej oraz o zmianie niektórych ustaw, tj. z uwzględnieniem kwoty przeciętnego uposażenia oraz określanych limitów zatrudnienia. Stąd też przy założeniu stałej (dotychczasowej), liczby żołnierzy objętych mnożnikowym systemem kształtowania środków na wynagrodzenia oraz utrzymania na nie-

zmienionym poziomie wskaźnika wielokrotności kwoty bazowej, stanowiącego przeciętne uposażenie żołnierzy (obecnie 2,05), wejście w życie projektowanej ustawy nie wywoła dodatkowych skutków dla budżetu Ministerstwa Obrony Narodowej.

W związku z planowanym wejściem w życie projektowanej ustawy zakłada się pozyskanie oszczędności budżetowych, np. wskutek zrównania wysokości kwot niektórych innych należności pieniężnych o charakterze socjalnym. Dotyczyć to będzie w szczególności zasiłków pogrzebowych, ryczałtów przeniesieniowych i zasiłków osiedleniowych, dla których podstawą ustalania proponuje się ustanowić najniższe uposażenie zasadnicze żołnierza zawodowego (obecnie uposażenie przysługujące żołnierzowi na zajmowanym stanowisku służbowym). Również zaproponowane zmiany w zakresie przeniesienia terminu, a także sposobu ustalania wysokości nagród rocznych i wypłat należności związanych ze zwolnieniem z zawodowej służby wojskowej (dotyczy to odpraw, ekwiwalentów za urlop, a także świadczeń w wysokości dwunastomiesięcznego uposażenia, do którego żołnierz nabędzie prawo po piętnastu latach nieprzerwanej służby) powodować będą ewidentne oszczędności dla budżetu Ministerstwa Obrony Narodowej.

Zaoszczędzona część środków budżetowych będzie mogła zostać przeznaczona na podwyższenie kwoty przeciętne uposażenia żołnierzy zawodowych.

Ocena Skutków Regulacji (OSR).

1. Projekt został opracowany przez specjalnie do tego powołany zespół, w skład którego wchodził przedstawiciel wszystkich rodzajów sił zbrojnych, Sztabu Generalnego Wojska Polskiego i wybranych departamentów Ministerstwa Obrony Narodowej. Projekt był szeroko konsultowany, w tym z jedynym działającym w resorcie ciałem społecznym, tj. Konwentem Dziekanów Korpusu Oficerów Wojska Polskiego, którego przedstawiciel w końcowej fazie prac nad projektem czynnie uczestniczył.
2. Wejście w życie projektowanej regulacji nie spowoduje dodatkowych skutków finansowych dla budżetu państwa.
3. Projekt ustawy z uwagi na swój zakres nie będzie miał wpływu na rynek pracy, konkurencyjność gospodarki, a także na rozwój regionalny.

**SEKRETARZ
KOMITETU INTEGRACJI EUROPEJSKIEJ
SEKRETARZ STANU
W MINISTERSTWIE SPRAW ZAGRANICZNYCH**

Prof. dr hab. Danuta Hübner
Skr. Min. DH/3322/2002/DPE-ot

Warszawa, 22.10. 2002 r.

**Pan
Aleksander Proksa
Sekretarz Rady Ministrów**

Opinia o zgodności projektu ustawy o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych, z prawem Unii Europejskiej wyrażona na podstawie art. 2 ust. 1 pkt. 2 ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Komitecie Integracji Europejskiej (DZ. U. Nr 106 poz. 49), przez Sekretarza Komitetu Integracji Europejskiej, Minister Danutę Hübner, działającą z upoważnienia Przewodniczącego Komitetu Integracji Europejskiej.

W związku z przedłożonym projektem ustawy (pismo nr RM-10-231-02), pozwalam sobie wyrazić następującą opinię:

Przedmiot projektowanej regulacji nie jest objęty zakresem prawa Unii Europejskiej.

Z poważaniem,

Do uprzejmej wiadomości:

Pan Jerzy Szmajdziński
Minister Obrony Narodowej

Z up. Sekretarza Komitetu
Integracji Europejskiej
PODSEKRETARZ STANU
Jarosław Pietras

Tłoczono z polecenia Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej

Skierowano do druku 26 października 2002 r.

Cena 6,87 zł + 22% VAT

